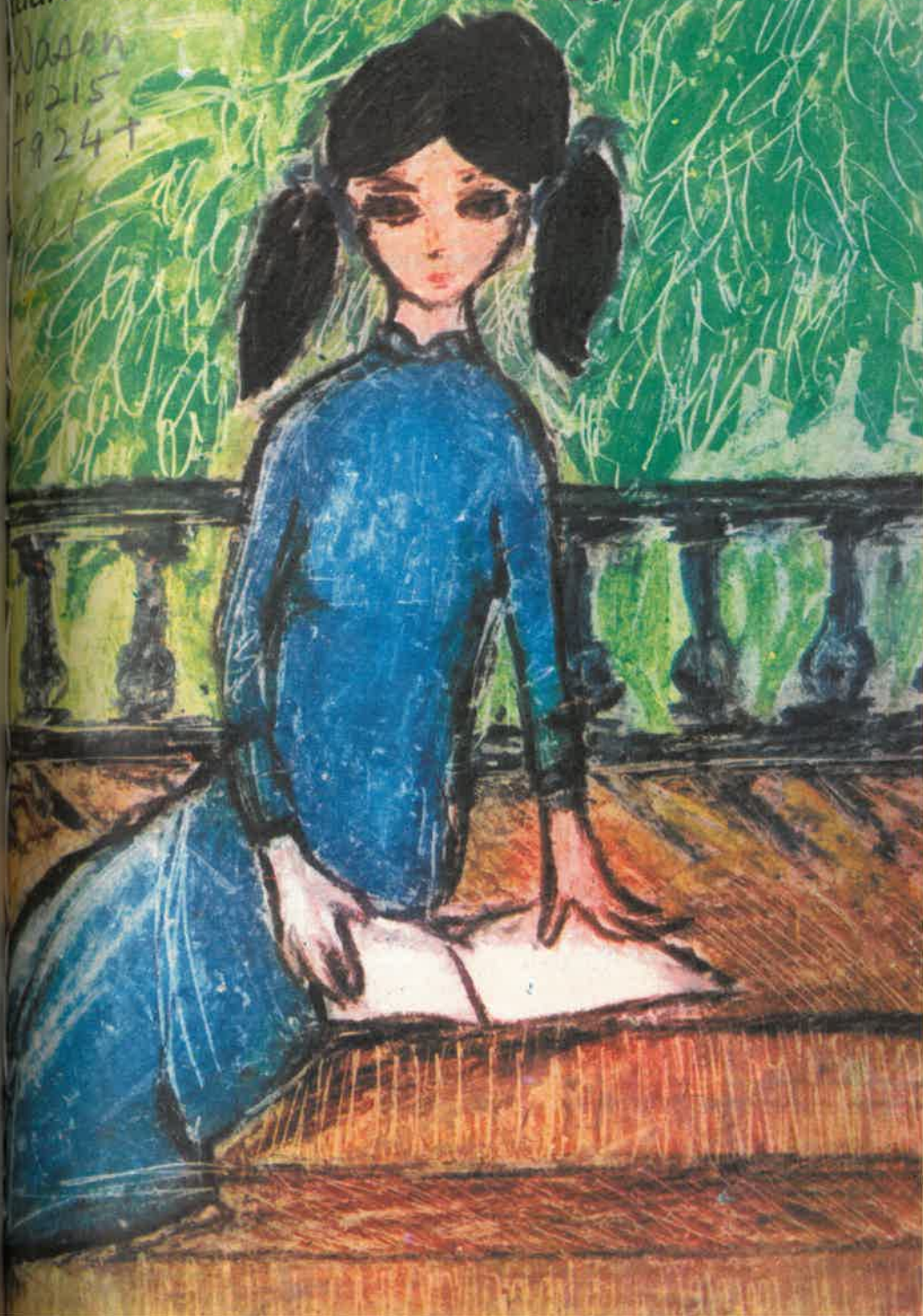

Tuổi ngọc

Truyện báo của tuổi vừa lớn

10

WASH
#215
#9247

Như một chỗ
nghỉ chân

hội quán CÂY TRE

nơi gặp gỡ lý tưởng
của tuổi trẻ hôm nay

■ Mỗi đêm thứ sáu sinh hoạt
văn nghệ của anh em Quán Văn ngày xưa.

■ Sinh hoạt văn nghệ mỗi đêm
thứ bảy, chủ nhật từ 19 giờ 30.

■ NHỮNG NGÀY KHÁC MỜ CỦA
TỪ 8 GIỜ ĐẾN 22 GIỜ

Hội Quán Cây Tre

2 bis Đinh Tiên Hoàng SAIGON

KHÁNH LY kính mời

TUẦN LỄ TỪ 29-7 | SỐ 10 | BỘ | giá 40đ.
ĐẾN 5 - 8 - 1971 | MỖI

tuổi ngọc

TUẦN BÁO CỦA TUỔI VỪA LỚN
CHỦ NHIỆM : DUYÊN ANH
THƯ KÝ : ĐÌNH TIẾN LUYỆN, TỪ KẾ TƯỜNG
QUẢN LÝ : ĐẶNG XUÂN CÔN
TRỊ SỰ : NGUYỄN MAI

VĂN

thơ tình tuổi trẻ và cô đơn
khí người ta lên án tuổi trẻ
mềm tóc nhớ nhung
bước chân loài chim nhỏ
dòng sông trong mơ

nguyên sa—nguyễn mai
vũ thiên chương
anh chi
trầm sơn
ái bắc

THƠ

nguyên sa ● từ kế tường ● châm khanh ● ngọc cầm
đoàn thụy ● quỳên muội ● thanh lê ● hạ giao ●
mi ng-hòa ● thu tâm ● lê thụy vi

TRUYỆN

DÀI

ngựa chứng trong sân trường
huyền xưa
áo泪流 thư
trong nhật ký của quỳnh

vũ mộng long
từ kế tường
duyên anh
đình tiến luyện

MỤC
THƯỜNG
XUYỆN

nhìn xuống cuộc đời
dưới bàn học
bông hồng cho tình đầu

tòa soạn và bạn đọc viết
đề hát
đương tú quỳnh—
nguyễn trịnh diễm xưa
linh việt
bác sĩ nguyễn tuần anh
ngọc
kiến vàng

sưu tầm
bệnh mới lớn
ngọc thân ái
chạp phở tuổi ngọc

tòa soạn trị sự 38 Phạm Ngũ Lão Saigon — Đ.T. : 23.595
BIÊN LAI SỐ 597/BTT/NBC NGÀY 24-4-1971
TUẦN BÁO RA NGÀY THỨ NĂM

tuổi ngọc

và bạn ngọc

MI (Vĩnh Long).— Có nhiều nơi không có TN trong khi báo cũ trả về đầy kho. Lỗi ở nhà phát hành chăng? Muốn mua sách của TN cháu gửi bưu phiếu về tòa soạn đề tên Vũ Mộng Long.

T.T.L (Vĩnh Long).— Cứ tìm, một ngày nào đó sẽ gặp nhau mà. TKT hiền khô như củ khoai mì đấy em ạ.

BÍT BÙNG (Vũng Tàu).— Ông Sao Vân là n việc tài tử lắm. Bài thiếu, thợ sắp chữ hời như điên ông ấy còn ngồi bóí quẻ đầu ngày nên bị chủ nhiệm cho về đuổi gà hện ngày ông ấy siêng năng hơn đấy bạn ạ.

KHÁNH TRẦN (BH).— Thường không ai vừa lòng khi tiểu thuyết của mình lên phim. Vì tính cách thương mại nhà làm phim đã bỏ tất cả linh hồn tiểu thuyết. Nói như thế là trả lời cháu rồi đấy nhé.

TRƯƠNG HOÀNG THÚY (Cần Thơ) Cháu chịu hàng không quen với ông Tây bà Mỹ nào giới thiệu cho cháu để luyện sinh ngữ được. Cứ gửi những bài đã viết cho Tuổi Ngọc.

BÙI NHÀN (KBC 4580) Trang Chạp Phô Tuổi Ngọc sẽ có những mục « dzic dzacc » như ý bạn muốn. Vấn đề gửi báo tuần qua BĐ có 2 điều bất lợi: Thứ nhất là trễ sau các sạp báo cả tuần, thứ hai là dễ thất lạc.

TN sẽ đóng tập sau mỗi 10 số. Chương trình Tuổi Ngọc còn dài, TN đang đóng bìa và hy vọng sẽ bước được xa hơn.

NAM TRẦN (Đà Nẵng).— Thầy giáo đã kêu cho học trò Trần đứng dậy rồi đó. Các chú trong tòa soạn gửi lời cảm ơn cháu.

VÂN BÍCH HỒNG (Phú Bôn).— Em hãy dùng mực đen hoặc mực đỏ vẽ bằng bất cứ ngòi bút nào cũng được. Vì màu đen và đỏ (dậm) khi làm bản kẽm mới rõ được.

THỤY MINH CHÂU (Sài Gòn).— TN sẽ cố gắng mỗi tháng ra một số đặc biệt với một phần chủ đề như em thấy đó. Sau này sẽ có tiếp tục những số đặc biệt như viết về mẹ, về bạn bè, về mái trường, quê hương...

NGUYỄN THỊ HẠ (Đon Dương).— Những người chủ trương TN muốn tin ghê lắm cái cái cân em nói, nhưng... Đời vẫn còn một chữ « Nhưng » kinh hoàng ấy em ạ. Em cứ viết bài cho TN đi chứ.

VŨ HỮU KHÁNH (Sài Gòn).— Dĩ nhiên nếu được em làm cố động viên chắc TN bán chạy như Ô Mai Bắc Hà. Bài em đang đọc.

TRƯƠNG ĐÌNH BẢO TRÂM (Quảng Ngãi).— Tỉ số còn quý hơn kết tiền. Cháu có lý do để nói thế lắm và cháu

cháu có một cái « két » đựng không ngoan thật vĩ đại, ấy là cái đầu. Đừng trách chị Ngọc, tội nghiệp, các thư của chị ấy đã chất thành núi.

NĂM ĐEN — Đã chú ý tới nhận định của cháu về T.N. Cho chú thêm ý kiến nhé.

VŨ THỊ VÂN (Đà Lạt) Chú đã khuyên ông thầy cò uống glutamenol, hy vọng ông ấy có cái đầu đỡ nhức nhối để khỏi làm phiền độc giả.

NAM TIẾN (Sài Gòn) Em nặng tình thân Văn Học Nghệ Thuật lắm đi nhé. Điều em đề nghị các chú đã nghĩ tới, không riêng về hội họa nhưng chung tất cả các bộ môn. Chẳng hay em có thể đóng góp gì về chuyện em đề nghị chăng? Thử bước bước đầu cho TN xem nào.

DÃ TRĂNG (Gia Định): Đã nhận cái tát yêu của em, không đau nhưng thấm thía và chắc nhớ mãi. Em tài hơn cả Sao Vân nữa rồi, phục lẫn.

LÊ NGUYỄN (Biển Hòa): Chú đầu cò mặt ở quán sách DA. Nên cháu không gặp là phải. Nếu cháu chịu khó ghé tòa soạn chắc chắn cháu sẽ vui hơn vì có TN số 6 biểu không rồi.

HT ĐAN UYÊN (Sài Gòn) Cháu cứ dùng bút hiệu này đi. Hình như chưa có ai «cũm» bút hiệu của cháu đâu. Cháu đang ở tuổi vừa lớn đấy. Cứ tin TN sẽ không bao giờ chết.

TIỀN (Vĩnh Long).— Đã có kết quả rồi, khóc hay cười cho anh bay tin với chứ. Hãy cố động nhiều cho T.N để TN ra đều đặn mỗi tuần một lần là anh mừng rồi.

TẠ THỊ MỸ DUNG (Quảng Ngãi).— Bài của cháu, chú đang đọc. Khi nào

có dịp cháu về Saigon cứ ghé tòa soạn chơi. Vụ gì chứ, vụ viết thư riêng là chú hàng cả hai tay rồi đấy.

CHI LYCEE.— Có thể chú đoán ra cháu là ai, nhưng cứ tạm gọi là không biết đi, để nghe « tôi long trọng tự giới thiệu » thích hơn. Đúng, TN phải hãnh diện, cố gắng thế, không thì mất can đảm trong rừng báo chí lạm phát hiện nay mất.

NGUYỄN NGỌC ÁNH (Vĩnh Long).— Chú đã nói với Đ.T.L về thêm hình con trai, nhưng bị phản đối là con trai không dễ nhìn. Đề chú thuyết phục lại xem sao.

TRẦN VĂN BẢY (Quảng Nam) Hiện giờ báo cũ chưa trả về tòa soạn đầy đủ, bạn hãy đợi sau số 10, Tuổi Ngọc sẽ đóng tập thứ I. Hy vọng sẽ làm vừa ý bạn.

KHANH HƯƠNG (Chứ không phải Khánh Hương, vàng nhớ rồi có ạ) Tôi đã lỗi thầy cò ra đét vào mông ba cái đề nhớ. Có yên chí không lộn nữa đâu.

ĐỖ MỸ NGHIÊN THAO (Sài Gòn) Chiến dịch tặng báo cũ đã chấm dứt vì số báo cũ đã hết. Đừng buồn nhé.

HUỆ (Gia Định) Sau số 20, báo đứng vững, Tuổi Ngọc sẽ kẻ bảng hiệu trước cửa tòa soạn. Cháu cứ mừng đi. Cũng tại vì lần trước không kẻ bảng nên số 25 nó giận không thêm ra đó.

VĂN TRINH (Quảng Trị) Muốn chiều ý bạn lắm nhưng vấn đề gửi báo tháng rất phức tạp cho tòa soạn. Nếu nơi bạn không có báo đều đặn, mong rằng Tuổi Ngọc đóng tập bạn không thiếu.

■ LAN CHI (Gia Định).— Hãy chờ Tuổi Ngọc đóng tập, sau số sau. Chúc em giữ báo cho kỹ khỏi bị cầm nhầm.

■ NGUYỄN NINH (Pleiku).— Bạn cứ gửi tiếp cho TN những mẫu « Nhìn xuống cuộc đời » bởi vì bạn đã có một « cặp kính riêng » của bạn. TN chờ đó.

■ ANH ANH.— Hãy nhắm mắt và như ngậm một viên thuốc đắng, cháu sẽ quên được những chuyện phiền hà của các bạn. Vì không còn gì khác hơn là hãy quên đi.

■ ĐG (Sàigòn).— Không nên tính chuyện xin vô nội trú cháu ạ, kẹt lắm đó thôi. Cháu như thế, ở nội trú thế nào cũng hay khóc cho mà xem. Chú sẽ nhắn với ĐTL để hỏi thăm cô bé Anh Chi của ông ấy ra sao nhé.

■ NGUYỄN THI (Gia Định) Anh chả có cách nào giúp Thi được hết. Hãy hỏi hộp cùng với các anh. Tội nghiệp một nỗi là một tội nghiệp. Cỗ động nhiều cho TN nhiều Thi nhé.

■ MÁY VÂN (Vũng Tàu) Các anh đáng trách, những ngăn kéo đầy thư cũng đáng trách, nhiều khi mất thứ tự đó em ạ. Cứ tính mỗi ngày trung bình từ 50 tới 80 cái thư, thử xem cuối tuần các anh có bao nhiêu thư, để đi động lại một tháng thì các ngăn kéo nó biểu tình ra sao. Ca bài thông cảm với các anh nhé.

■ T. NHUNG (Ninh Hòa) Hai câu đầu cháu thắc mắc đều đúng. Về việc mua sách Tuổi Ngọc qua Bưu Điện sẽ có thể lệ sau, chung cho các bạn Ngọc ở tỉnh. Cháu đừng bao giờ lo TN

lập Thi văn Đoàn, đó là việc của các tờ báo... văn chương của mình.

■ TRẦN THY THẢO (Mỹ Tho).— Tuổi Ngọc đang rần rề được « ăn ảnh » hơn. Thỉnh thoảng hãy viết thư cho TN dài như thế để TN lên tinh thần một tí nhé. Cảm ơn Thảo nhiều.

■ TRẦN THỊ THIẾU QUANG—THANG TÂM THU (Bình Đại).— Đừng đồ thái cho chuyện gì hết cháu ạ. Việc học bao giờ cũng vẫn là nhất. Khi nào cần thấy cần mở cửa sổ thì hãy xếp sách lại và mơ mộng một chút với TN thôi.

■ MỸ LIÊN (Phan Thiết) cháu đợi TN đóng tập, sau số 10. Những điều « cháu hỏi nè » đều đúng.

■ PHƯƠNG THỊ QUẾ LINH (Gia Định) « Con Thúy » chưa xuất bản. Hy vọng trong đợt cải tổ nhà xuất bản TN, Con Thúy sẽ thu xếp ra trình diện với các cháu sớm hơn.

■ HẰNG (Saigon) Những cuốn sách cháu hỏi có bán tại quán sách Tuổi Ngọc (75 crystal Palace). TN sẽ là sách của nhiều tác giả, trong những tháng tới.

■ TRÂM MI (Sàigòn) Bài em đang đọc. Cảm ơn về lời chúc.

■ MẠI PHƯƠNG (Phủ Nhuận).— Bao giờ thư em cũng làm anh cảm động. Đó có phải chăng là những viên ngọc ngậm hoài không biết mệt. Tại sao có KBC ấy nhỉ. Em đã thi đậu?

■ TVT (?).— Chú đã « ắc xì ơ » ghê lắm rồi, nhưng chú phải áp dụng « luật vẫn tất » Cháu gọi thế nào cũng được, chẳng giận đâu.

nghĩ về nhạc ngoại quốc và những ca sĩ việt nam

Ngày nay chắc hẳn chúng ta không còn lạ gì nhạc ngoại quốc. Nó đã du nhập vào Việt Nam từ nhiều năm hay. Tuy nhiên nó chỉ thực sự bùng nổ và lớn mạnh kể từ khi các lực lượng Đồng Minh đặt chân lên đất nước này, đồng thời với phong trào hippie. Nhưng tôi chỉ đề cập đến nhạc trẻ ngoại quốc mà ta còn gọi là « kích động nhạc ». Hiện nay, nhạc trẻ được coi như là một phong trào, một cái « mode » của thời đại. Giới trẻ quan niệm rằng phải thật hippie, phải nghe ngao những lời nhạc ngoại quốc, phải phi phèo thuốc lá trên môi thì mới gọi là hợp thời, đúng « mode ». Còn những kẻ hát Lý Con Sáo, Hồ Giã Gạo là lạc hậu, là quê mùa. Họ chuyển tay nhau những « Chirpy Chirpy Cheep Cheep », « It's too late »... để chép, kiếm những số báo nhiều màu sắc hippie mới nhất để tìm xem bản nào mới, ca sĩ nào

hát... Có một số người, xin nhấn mạnh chỉ một số người chứ không tất cả, hát thật đúng điệu, thật đúng giọng nhưng buồn thay họ chẳng hiểu những lời nhạc Anh, nhạc Pháp đó nói gì. Tuy bài này chỉ nói về nhạc trẻ ngoại quốc nhưng tôi xin mạn phép nói ra đề một chút. Nhạc ngoại quốc không phải là cuồng loạn, giết gân hết đầu mà nó cũng có những bài nổi tiếng tự cô chí kim. Những khúc Sonates của Beethoven mà ngày nay ai học dương cầm đều biết, « Le jour le plus long » đã làm cho cuốn phim mang cùng tựa được nổi tiếng thêm. Tại Việt Nam, « Chúa Nhật Xám » « Mùa Thu Chết » được các nhạc sĩ nổi danh nhất phóng tác từ những lời thơ lời nhạc ngoại quốc, nhưng nó đâu bị mất đi những gì nức nở buồn bã? Vậy đến bao giờ mới có Phạm Duy thứ hai phóng tác những « Co co », « Don't pull you love » sang tiếng Việt Nam, để cho chúng ta khỏi phải lấy tự điển ra mà xem. Mong ngày đó lắm thay. (Anh Châu)

một quan tống trưởng chỉ vụ hình thức

Vào một ngày đẹp trời của tháng năm, tháng của oi bức, của những chồng sách cao ngất sắp sửa cho những kỳ thi. Cựu tống trưởng giáo dục Nguyễn Lưu Viên, đã quá bộ ghé trường trung học Ngô Quyền, Biên Hòa, để « thăm học sinh cho biết sự tình ». Nhưng thay vì tập hợp học sinh lại để cho những lời nhắn nhủ, ông đã tới một vào lớp đi thi để xét sổ đầu bài! Ông chê sổ đầu bài không sạch, thiếu chữ ký và con dấu của giám

học ; dầu bài ghi không đủ, dạy chậm, và ông đã « sài sê » một vài giáo sư trước mặt học trò vì chưa kịp ghi bài đã dạy ! Ôi ông Viên ơi, ông đã làm nhiệm vụ của một thanh tra, và có lẽ ông « kê đơn thuốc » hay hơn làm giáo dục. Giáo dục nặng về tinh thần nhiều hơn là hình thức. Làm sao để học trò nhiều, chăm học, hay hơn là viết sớ dầu bài cho đủ, mà dầu óc học trò rỗng tuếch. Và lại ở các lớp đi thi học không hết chương trình làm sao đi thi ? Và ông đã thiếu sự « tế nhị » của một thượng cấp khi sài sê quý vị giáo sư trước mặt những học trò của họ. Cũng may mà ông đã bỏ nghề giáo dục.

(Song Minh Ngô Quyền Biên Hòa)

văn nghệ và giáo dục của vô tuyến truyền hình

Chương trình ti vi mang đường lối chủ trương và mục đích thông tin, văn nghệ, giáo dục. Thế mà trong một đêm coi ti vi bạn tôi chỉ thấy nhạc tình yêu, kịch giả tạo về du dương, lính chiến vãn vãn... Nếu có chương trình thiếu nhi, dài nhất là khoảng 45 phút mà chương trình thiếu nhi chỉ dành cho con nít khoảng 3 đến 12. Còn bạn trẻ thuộc ngành « choai choai » như bạn tôi chỉ xem lỏm của người lớn. Thật là nhục nhã ! Thế mà ông ti vi cứ nói thông tin, văn nghệ, giáo dục. Bạn tôi không thấy giáo dục ở đâu cả mà chỉ thấy nhục mà thôi. Trong chương trình thiếu nhi, theo sự nhận xét của tôi một vài chương trình tạm xứng đáng.

Thí dụ *Thiếu nhi học mà chơi chơi mà học*, *Tuổi xanh Lê văn Khoa*. Có lẽ ông ti vi bảo bạn tôi nghe tân

nhạc ở đài quân đội, Saigon chưa chắc ? Ước gì có một nhà điện ảnh nào đó chuyện môn sản xuất phim thiếu nhi có tính cách giáo dục thì sướng biết mấy. Bạn tôi không thích các em tôi bị nhiễm độc bởi đồ vật điệp viên hay hun hít. Hoặc phim tằm chưởng hoặc phim Việt Nam chuyên môn tắm rửa. Chúng tôi cực lực lên án những loại phim kịch kể trên. Không phải chúng tôi thường nói là bạn chúng độc quyền, vì chúng thường nói là bạn chúng tôi không bao giờ khốn nạn đến thế. Mà bạn chúng tôi chỉ mong quý vị nào môi miệng mở ra lời « vàng ngọc » thì hãy giữ. Bạn trẻ Việt Nam chúng tôi không thích đánh nhau như bạn trẻ ngoại quốc. Bạn trẻ ngoại quốc giàu sang lắm đến nỗi con chó còn hơn người Việt Nam này. Nhưng bạn trẻ Việt Nam không biết mặc cảm và nguyện không bao giờ bắt chước bạn ngoại quốc đó. Bạn tôi đã thề rồi đấy, quý vị có dám thề không ? Một điều riêng để nói với tuổi trẻ là các bạn hãy tự giữ lấy tâm hồn mình. Bởi vì không có ai giữ hộ chúng ta. (K.G.)

viết về đức trần hung đạo của lòng tôi

Ngày nào, cái ngày mà tôi và lũ bạn còn ẻ a : Trần Hưng Đạo phá quân mông cổ ở sông Bạch Đằng. Trần Hưng Đạo... Và ngày nay Trần Hưng Đạo lại là tên của một con đường huyết mạch Sài Gòn Chợ Lớn Trần Hưng Đạo là thánh tổ của binh chủng Hải quân... Trần Hưng Đạo đã xâm nhập vào đầu óc non nớt của những mái đầu xanh với một ý nghĩ rất uy nghiêm hùng

óc non nớt của những mái đầu xanh với một ý nghĩ rất uy nghiêm hùng hồn. Oai phong, lẫm liệt. Trần Hưng Đạo con người đã đi vào lịch sử và cho đến mãi mãi về sau, cho tất cả những người nào có mài dũa quần ở ghế nhà trường đều phải học, phải hiểu Đức Trần Hưng Đạo.

Thế mà ngày nay, ôi Đức Trần Hưng Đạo đang được người ta nhắc nhở rất nhiều. Nào là « mi có đức không chiều nay bao ta xem Roméo et Juliette ». Nào là « có đức là cái gì cũng được ». Nào là có đức : nhà lầu xe hơi. Có đức là có chừng chỉ cấp bằng. Có đức sẽ ăn ngon mặc đẹp. » Ôi thôi và nhiều lắm... Thậm chí đến cưới một nàng dâu là con gái nhà giàu nhưng không biết nấu cơm thì những người đối lập (tức nhau í mà) lại bảo nhau « ối có đức Trần Hưng Đạo nấu lo gì ». Ôi ôi, Đức Trần Hưng Đạo mà nấu cơm sao ? Ôi, nghe tan nát lòng tôi. Trần Hưng Đạo ! Ngài là một vị tương tài ba ! Ngài đã từng chinh phục Tây trấn Nam dẹp Bắc. Ngài vẫn còn vương mãi trong lòng tôi. Đây là THĐ của ngày xưa. THĐ của cách đây hơn 3 năm cũng vẫn còn thánh thiện trong lòng mọi người nhưng nếu cái xã hội lèm nhèm hiện tại, những danh từ hoa mỹ đã làm thủng rách chứa đầy cặn bã của xã hội, bôi nhạt nhòa hình ảnh đức anh linh, làm mờ đi những long lanh, chớp chớp trong sáng của một pho tượng đã đi vào lịch sử. Tôi nhớ mãi mùa xuân, tôi được bao lì xì của một ông anh... « lạ ». Có đức Trần Hưng Đạo. Ngài đã nằm thật « thành thiện » trong chiếc bao lì xì đỏ màu huyết dụ. THĐ í là của người từ « xa xôi về phép » hai mươi mấy giờ !

Không, Trần Hưng Đạo vẫn là Trần Hưng Đạo anh hùng, thánh thiện của dân tộc tôi của tâm hồn tôi. Rồi

xã hội lèm nhèm sẽ tươi đẹp. Để Ngài khỏi bị con cháu đem ra bôi nhục. (Vy Lâm Hồng.)

tuổi thơ việt nam và trách nhiệm người lớn

Những tháng gần đây, trong chương trình Cảnh Sát Công Lộ của đài Truyền Hình Việt Nam người ta thấy xuất hiện đôi song ca nhỏ bé Chi Hùng, Ngọc Hoa. Chúng ta không lạ gì những bài hát ái tình hạ cấp xuất hiện trên màn ảnh nhỏ nhưng, mằm non trình diễn những khúc ca tình tứ của người lớn, điều làm dư luận quần chúng thấy khó chịu nếu không muốn nói là ghê tởm. Bậc phụ huynh nghĩ gì khi cho con em lên trình diễn trước khán giả trong bộ mini ngắn cũn cỡn và điệu múa lả lơi ? Tuổi thơ đã bị xâm phạm rồi ! Chúng không còn hồn nhiên nữa thật mỉa mai khi, nghe và khi Chi Hùng Ngọc Hoa hét loạn những tiếng « anh yêu, em yêu ». Không thể đổ lỗi ở chiến tranh gây ra vì các bậc phụ huynh thừa sức bảo vệ con em mình có mà.

Chúng ta sẽ nghĩ gì khi đôi song ca này trình bày « Hòn anh giận em » hay « Tay trắng tay đen » khi chúng đang trong tuổi cắp sách đến trường không kinh nghiệm trên trường đời ? Dư luận phải lên án rất gắt những người đã lợi dụng tuổi thơ hầu « ăn khách ». Đài truyền hình là phương tiện quảng bá mau lẹ nhất những chương trình, tin tức trong quần chúng nhưng đài truyền hình không bắt tội con nít diễn xuất chuyện người lớn. Khung trời tuổi thơ đã bị đám mây đen của đám người vô trách nhiệm che khuất. Xin có lời chia buồn (Duy Tâm)

dưới bàn học

đ ê h á t

TÌNH THẾ YÊN ỒN

Như một chú chim khuyên vừa lớn, cánh vẫn còn non, mắt vẫn còn ngơ ngác và tâm hồn thì bờ ngỡ vô cùng, ngôi trường trung học lần đầu tiên tôi đặt chân đến sao mà bối rối và ngượng ngùng quá. Bao hàng phượng đâm mát, những lớp học rộng rãi, sáng sủa, cùng những bậc cấp đã xanh rêu dấu chân hằn lạ lùng vô cùng đối với cậu bé vừa đậu xong đệ thất.

Thầy có đôi mắt thật hiền, người dong dong cao và khỏe mạnh, thầy đến lớp tôi với những suýt soa là lạ của những tâm hồn vừa rời những mái trường tiểu học nhỏ bé. Thầy vẫy tay ngồi xuống. Thầy cười. Chao ơi, nụ cười thật bao dung và hiền hòa. Thầy có cái nheo mắt gheo trêu rất ngộ nghĩnh và dễ thương. Đôi mắt càng là mê say của tôi vào những lúc thầy đeo kính, một chiếc kính lão chỉ dùng khi giảng bài và chấm điểm. Vốn có khiếu hội họa từ thuở bé nên giờ đầu tiên của niên học đệ thất thật thích thú và quyến luyến đối với tôi. Tôi lặng yên chăm chú nghe những lời thầy giảng, cũng như mê say theo dõi từng nét vẽ của thầy với những viên phấn đủ màu. Thầy

có lời nói dịu dàng, đầm ấm và tinh tình bình dị nên tôi chân thành yêu thầy, kính ngưỡng thầy từ buổi học đầu tiên của ngưỡng cửa trung học.

Sau này tôi được biết thầy đi dạy ở đây gần hai mươi năm, mái tóc của thầy hoàn toàn bạc một màu trắng đục, đó là màu trắng của thời gian, màu trắng của kỷ niệm và là màu trắng của nghiệp giáo. Với mái tóc của thầy, đôi mắt của thầy, lời nói của thầy, tâm hồn của thầy tôi đã tưởng tượng dễ dàng hình ảnh một cụ đồ ngày xưa thật nghiêm trang và phúc hậu.

Suốt tháng năm với chiếc ba lô nhỏ đựng những dụng cụ hội họa cũng như tiếng nổ chiếc mô tô đặc biệt nhất thành phố của thầy vẫn là tất cả của tôi, reo vui rạng rỡ của tôi. Vào những phút học dư, thầy vẫn thường kể lại cho chúng tôi hình ảnh quê hương ấu thời và trường thành của thầy: Hà Nội với chiếc xe đạp lê khắp thành phố, suốt ngày bay nhảy ở sân vận động trừ những buổi đi học, rồi những hoạt động tập thể chống Pháp, với lứa tuổi mười chín, hai mươi của một cậu sinh viên đầy nhiệt huyết thầy đã

bằng say chiến đấu hầu như quên cả bản thân của mình, rồi những câu hò, điệu hát ngày xưa của miền Bắc yên ả vẫn là bồi hồi của chúng tôi và xúc động đến ứa nước mắt của thầy ...

Thầy luôn luôn gọi học trò của thầy là « con ». Ôi tiếng « con ». Ôi tiếng « con » thật là tha thiết và nồng ấm. Thầy vẫn nhìn chúng tôi như những người con của thầy, chúng tôi vẫn kính trọng thương yêu thầy như đối với một người cha đã lão thành. Thầy dạy chúng tôi từ năm đệ thất đến đệ tứ. Chao ơi, bốn năm học với thầy mãi là những hình ảnh dấu thân quyến lấy tim tôi, lưu luyến không rời và hằn chặt mãi mãi. Bây giờ tôi không còn là chú chim khuyên ngơ ngác như thuở xưa nữa, cánh đã cứng cáp, mắt đã rạng người và đã có thể bay nhảy theo ý tưởng riêng tư, nhưng tôi vẫn hoài mong ước được dịp học lại cùng thầy, dù thật gần gũi cũng đủ thương yêu bát ngát.

Chú chim khuyên đã lớn, sắp sửa trưởng thành nhưng mãi mãi nhớ đến tổ ấm ngày xưa hiện hữu thiết

tha, yêu dấu. Với tâm hồn của mười sáu tuổi lớn, với thoáng tim của xao xuyến lạ thường, với mảnh bằng tú tài vừa tầm sức, tôi vẫn mãi mãi hình dung được thầy.

Bây giờ thầy còn tha thiết trong tôi, và tôi còn thoáng nhớ của thầy. Nhưng ngày mai, ngày kia và những ngày kế tiếp hẳn tôi là lãng đãng của thầy hay là biển biệt quên lãng trong trí nhớ. Nhưng tôi vẫn mơ ước chỉ là một viên cuội sỏi rất nhỏ trong tâm cảm thầy, chỉ là một chút lưu luyến khiêm nhường cũng đủ dào dạt hồn tôi. Tôi nguyện sẽ mãi mãi không quên hình bóng của thầy một nhà giáo chân chính và đứng nghĩa nhất.

Bây giờ, cứ tạm xem giữa tôi và thầy chỉ còn là những kỷ niệm, dĩ nhiên là những kỷ niệm vô cùng nồng ấm mà tôi xem là những « TÌNH-THẾ YÊN-ỒN » cả đời. Ôi những « TÌNH-THẾ-YÊN-ỒN » của tôi, hãy mãi ngát hương và tha thiết trong tôi nhé...

(Kính tặng thầy N.H.Q)

các nhà văn đi lính làm nghề gì ?

Một nhà văn kiêm nhà giáo, tác giả của nhiều văn phẩm nổi tiếng, khi được gọi động viên, một thời ông đã làm lính nhà cho quan ba họ. Ông được quan phái đặc trách nuôi con sáo, và nghề của nhà văn là nghề ra cánh đồng đập cào cào về cho sáo ăn. Không biết tác giả một tác phẩm hấp dẫn rất nhiều nước mắt, tái bản ba, bốn lần, nhà văn của chúng ta viết trước hay sau khi làm cái nghề đập cào cào nuôi sáo cho quan ? Hiện nay ông là giảng viên Chiến Tranh Chính Trị cho các quân trưởng. Chắc chắn, ông sẽ nhắc lại kỷ niệm đó thay vì... giảng dạy quý quan.

khi người ta lên án tuổi trẻ

VŨ THIÊN CHƯƠNG TRÌNH BẦY

Chưa từng thấy một xã hội nào người ta tung hô tuổi trẻ, đề mặc hôn rồi lên án tuổi trẻ nặng nề như xã hội Việt Nam hôm nay. Tuổi trẻ tự nó, nó đã phản kháng. Bằng nhiệt tình và lòng kiêu hãnh. Không cần tuổi trẻ phải xuống đường hò hét. Chống đối ồn ào như tuổi trẻ đã chống đối từ mấy năm nay chỉ là chống đối nổi, chống đối cho từng giai đoạn, chống đối cho những âm mưu trục lợi. Chống đối để bị phản bội, lừa gạt. Sóng ngầm mới đáng khiếp sợ. Và biến động giận dữ không hề có sóng nổi. Người tuổi trẻ Việt Nam y hệt một cậu bé buổi chiều mong một tết. Rồi cổng nhà mình phoi phoi mộng ước. Hồn thơm như áo mới. Nhưng ở đầu ngõ có đám bạc còm đầy cò mồi nguy trang thật giỏi. Cậu bé bị rử rê vào cuộc chơi. Và cậu không thể lên phố. Cậu trở về nhà. Túi tiền mừng tuổi đã cháy. Áo mới đã ám đê tiện. Nếu cay cú, cậu sẽ ăn cắp tiền của mẹ ra ngõ gõ

gác. Đẻ mất hết. Bắt đầu, cậu phạm tội.

Tôi đã đứng ngoài góc cuộc chơi phản kháng của tuổi trẻ. Cò mồi của tuổi trẻ là những đàn anh, những bậc thầy nguy trang bằng lớp áo cách mạng dẫn thân. Họ cách mạng, họ dẫn thân. Đồng ý và kính phục lắm. Nếu họ quyến rũ tuổi trẻ vào cách mạng, dẫn thân để làm đẹp cho quê hương và cuộc đời, tôi càng kính phục họ. Bởi vì họ can đảm và tôi hèn nhát. Nhưng họ đã trở thành những cây chết, những cây lá vàng úa rụng ngập đường, những cây không bao giờ nở hoa cho trái. Họ là những cột gỗ bị một đục rỗng, họ dùng tuổi trẻ làm lớp sơn phủ lên họ. Họ có vẻ hào nhoáng. Cò mồi luôn luôn hào hoa, mã thượng. Bề ngoài mà. Cò mồi đã đẩy tuổi trẻ xuống thuyền. Dẫn tuổi trẻ ra khơi. Và thuyền chở tuổi trẻ bị sóng đánh đắm. Tôi chưa hề thấy một bậc thầy, một đàn anh nào bị đàn áp, bắt bớ, tra tấn. Chỉ có tuổi trẻ. Bậc thầy, đàn anh đứng

trong bờ dò ta, hò dò ta. Rồi bỏ chạy.

Người tuổi trẻ Việt nam đã biến thành trái bóng cho hai hội tuyên xuất sắc giao đấu. Hội Dẫn Thân sút mạnh. Những cú sút môn tròn và dàu dẩu. Bóng đi. Đi xa, đi sâu trên sân cỏ đời. Bóng lăn. Bóng được đà. Bóng xoáy vệt cỏ. Bóng xé không gian. Hội Anti — Dẫn Thân không đỡ. Chờ khi bóng hết hơi, Anti — Dẫn Thân mới dốc tung lực lượng. . phản công Dẫn Thân. Và bóng đã se, bị bởi những cú sấm sét, bóng trông thật thê thảm. Hình ảnh tuổi trẻ Việt nam những năm tháng gần đây đó. Xướng đường phản kháng. Bị đàn áp. Chưa đủ đau thương. Các bậc thầy, bậc đàn anh trong hội Anti — Dẫn Thân đứng một chỗ cao và xa, chỗ bất khả xâm phạm chẳng hạn rình đứng con mồi hấp hối, sà xuống kết tội. Nào là tuổi trẻ nổi loạn vô duyên cớ. Tuổi trẻ vừa mới cách mạng, dẫn thân, chưa kịp thờ đã bị lên án gian dối. Trái banh vô tội vạ được những bàn chân bần của hai hội tuyên sút tàn nhẫn.

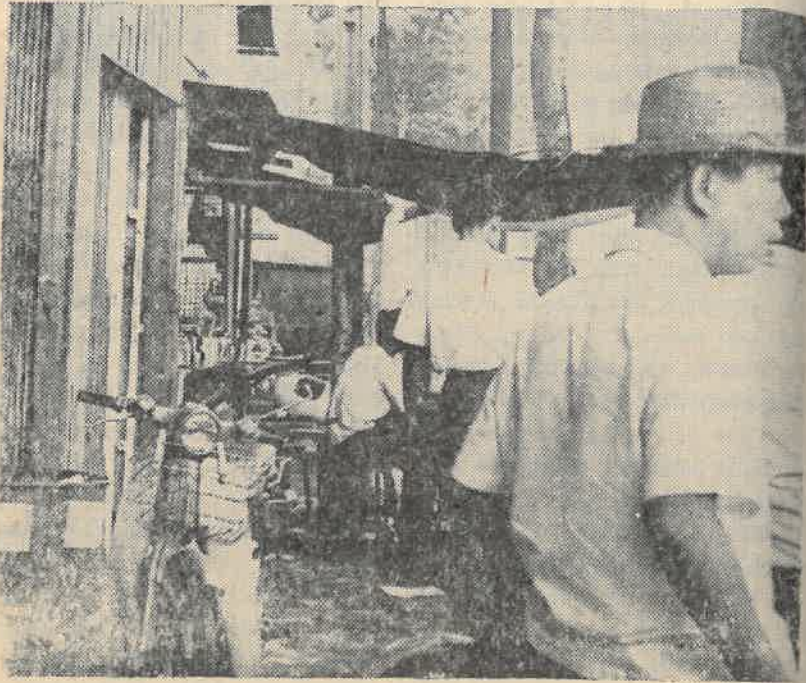
Tuổi trẻ xuống đường phản kháng được hoan hô và bị đá đảo. Tuổi trẻ «lên đường nhập ngũ tòng quân, một lòng vì nước vì dân» được hoan hô và cũng bị... mỉa mai ! Xã hội chúng ta, thành ra, toàn một lũ kên kên rìa rơi tâm hồn tuổi trẻ. Tôi chỉ nghe rõ những tiếng nịnh bợ tuổi trẻ như tiếng con chồn nịnh bợ con gà trống trong cuốn *Quốc văn giáo khoa thư lớp sơ đẳng* «Bác gáy hay lắm nhưng cụ nhà ta gáy còn hay hơn vì khi cụ gáy, cụ nhắm tít đôi mắt lại» Con gà trống nhắm tít đôi mắt, vỗ cánh định gáy. Vừa mới nhắm mắt, con chồn đã nhảy lên cắn chết con gà đại đột tha về tổ. Tôi chỉ nghe rõ những

tiếng trách móc tuổi trẻ nặng nề. Chưa hề, từ bao nhiêu năm nay, ngoài một Thích Nhất Hạnh *Nói với tuổi hai mươi*, một sư huynh Mai Tâm *Nói với tuổi trẻ*, tôi được nghe một giọng đầm ấm, độ lượng, thiết tha nói với tuổi trẻ quê hương tôi.

Người ta không làm gì cho tuổi trẻ, không có lý tưởng dâng hiến tuổi trẻ: Nhưng người ta sẵn sàng đòi hỏi tuổi trẻ vào mục đích riêng tư, vào giai đoạn nhất thời, vào việc đánh bóng sự nghiệp phù du của người ta. Khi tuổi trẻ không thỏa mãn nổi những đòi hỏi đó, người ta sẵn sàng kết án tuổi trẻ. Hỡi người tuổi trẻ Việt Nam mà tôi chiêm ngưỡng, anh không có tội lỗi gì cả dù anh đã bị chụp hàng trăm thứ tội! Anh chỉ là nạn nhân của bầy cáo và đám đàn anh không đủ vốn liếng một que diêm. Bầy cáo bảo anh nhắm mắt. Đàn anh thiếu diêm không thắp sáng nổi một vũng tối nên cam phạm ngồi nguyên rửa bóng tối. Anh cũng còn là nạn nhân của xã hội khan hiếm lãnh tụ tuổi trẻ, một xã hội lười biếng soạn thảo chính sách thanh niên, một xã hội nhập cảng đầy rẫy cặn bã văn minh Tây phương hô hào chấn hưng đạo đức, một xã hội chấp nhận trăm phim chém giết, hãm hiếp, tống tiền đưa nỏ rồi đặt luật trừng trị bọn tống tiền, chém giết và bề hội đồng một xã hội tha bọn buôn lậu thuốc phiện, vàng cục rồi làm thơ giáo huấn *tuổi trẻ là tuổi học hành, ma túy chớ dùng mà thành phế nhân*. Một xã hội như thế, anh vẫn có thể đứng thẳng, nhìn thẳng với nổi cò đơn của anh, tôi tưởng, anh nên hạnh diện.

Và những kẻ lên án tuổi trẻ mới chính là bọn phạm tội. Với tuổi trẻ. Với quê hương. (24-7-71)

NGUYỄN SA

THƠ TÌNH TUỔI TRẺ VÀ CỐ ĐƠN

NGUYỄN MAI thực hiện

HỎI.— Ông Nguyễn Sa, xin ông cho bạn ngọc của Tuổi Ngọc biết về tiểu sử của ông?

ĐÁP— Nói về « tiểu sử » của chính mình là một công việc khá vất vả và có thể coi được là kỳ cục. Nhà văn làm việc này mà quen, tôi e rằng nó sẽ làm những nghề vui mắt như ứng cử viên tổng thống hay dân biểu.

Dù vậy, để cho cuộc đối thoại giữa chúng ta khỏi rơi vào bế tắc ngay từ phút đầu và, bởi vì đây là cuộc trả lời hướng đến những người trẻ tuổi cho nên mọi sự thận trọng, giữ gìn đều không cần thiết, đều đáng bị coi như sự xa cách đang tiếc, tôi xin nói, và cũng chỉ nói vắn tắt. Tôi sinh ở Hà nội,

năm 1932. Tôi học bậc tiểu học và trung học trong thành phố đáng yêu đó, học đại khái, tôi muốn nói, tôi là đứa học dốt, thích trốn học đi theo những « thân tượng » của tôi lúc bấy giờ là những Đoàn Khê, mà ngày này người ta gọi một cách yêu mến là Thăng Long xích thố, những Trị Chả cá, đi đề đá bóng quần, để tham dự vào những trận đánh ở Sầm Công, ở Bờ Hồ, ở Nghi Tam, ở Bắc Cồ. Cũng trong những năm trung học, cùng với những cuộc « giang hồ vật », những bỏ trốn và lười biếng, tôi yêu lần thứ nhất năm mười ba tuổi, « người » của mối tình đầu là một cô bán thuốc lão. Hôm nào rảnh chúng ta sẽ trở lại chuyện này, chừ bây giờ kể tiểu sử kiểu này thì mấy tết nữa cũng chưa xong. Sau khi học tại Hà nội, tôi đã sinh sống ở Pháp một thời gian, học xong cử nhân về Sài Gòn ngay, năm 1956, tôi nói về ngay vì không có tiền. Rách quá. Về Việt Nam, tôi dạy học ở trường Chu Văn An liên tục từ năm 1956 tới 1964. 1966 bị động viên, tốt nghiệp sĩ quan Quân Nhu, tôi phục vụ một thời gian tại trường Quốc gia nghĩa tử. Sau đó dạy trường Văn Khoa, chứng kiến cảnh sinh viên có súng và sinh viên có thể hoãn dịch vì công vụ chửi thầy, là một người nóng tính, tôi phổ biến thư công khai từ chức và phong trào chửi thầy là « lá đa » cùng là « mu rùa » bèn chấm dứt.

Bây giờ, khơi khơi. Viết cho các báo của anh em. Như *Trình bày*, *Văn học*, *Báo đen*. Chỗ nào có bạn bè vui là viết.

HỎI.— Cám ơn ông. Người ta suy tôn ông là thi sĩ của tình yêu, ông có chịu nhận không? Tại sao? Nếu ông không nhận cho biết lý do?

ĐÁP— Danh hiệu thi sĩ của tình yêu không phải là một sự suy tôn. Đó là một sự thực. Trong suốt khoảng thời gian từ 1945 tới 1960 mối bận tâm lớn của tôi đúng là tình yêu. Tôi yêu, thì tôi làm thơ tình. Thơ tình trong thời đại đó là thứ bị cấm kỵ. Ngay trong khoảng thời gian từ 56 tới 60, thơ tình luôn luôn bị dè dặt, coi là « trớt sừng nước mắt », coi là « lãng mạn tiền chiến » những người đòi g thời với tôi chủ trương « phải làm lịch sử ». Tôi vốn từ nhỏ là đứa láo lếu rồi, điều nào tôi tin là đúng thì tôi làm, bao giờ thấy đủ thì thôi. Cho nên, trong một phần đời sống của tôi cũng như trong những năm năm mươi của văn chương, tôi là thi sĩ tình yêu. Những danh hiệu là cái khuôn, là cái áo bằng gỗ không thể mặc thân thể còn sống.

Bởi thế, một mặt chấp nhận danh hiệu đó, một mặt tôi cần xác định : tôi đã là thi sĩ của tình yêu chứ « không chỉ là thi sĩ của tình yêu ». Tôi xin phép cắt nghĩa. Từ năm 1960 cùng với bột phát của chiến cuộc, sự suy sụp nặng của đất nước về mọi mặt, kinh tế, giáo dục, tự do cá nhân, tôi bị bó buộc phải mở to mắt. Tôi thấy cuộc chiến tranh này không nên tiếp diễn, chúng ta không được hít thở bầu không khí mà chúng ta muốn có, chúng ta không được sống cuộc đời mà chúng ta muốn có, vì sự can thiệp thô bạo của đủ thứ ngoại bang, để quốc trắng và đỏ, vì sự mù lòa và tham lam của những người cầm quyền. Đời sống nay tấp vào mặt một cái, mai đá vào sườn vài cái, lúc đâm vào ngực, khi bắn vào vai bằng những hình thức này hay hình

Tôi đã gặp em từ bao giờ
 Kể từ nguyệt bạch xuống đêm khuya
 Kể từ gió thổi trong vầng tóc
 Hay lúc thu về cánh nhạn kia
 Có phải em mang trên áo bay
 Hai phần gió thổi một phần mây
 Hay là em gói mây trong áo
 Rồi thả cho làn áo trắng bay ?
 Có phải mùa xuân sắp sửa về
 Hay là gió lạnh lúc đêm khuya
 Hay là em chọn sai màu áo
 Để nắng thu vàng giữa lối đi ?

thức khác, mỗi lúc càng làm tôi bận tâm nhiều hơn. Tôi tự nghĩ mình không thể, mặc dù nguy hiểm, không viết lên những điều thực sự làm tôi vui, thực sự làm tôi buồn, thực sự làm hân hoan và thống khổ. Bây giờ tôi đã bốn mươi tuổi. Anh nghĩ coi, tôi không còn ở trong cái tuổi đứng chờ người yêu lúc tan học về, tuổi thơ thần ở sân trường để nhìn hoa cúc mơ tưởng áo nàng vàng. Tôi không còn thấy trái đất sụp đổ vì người yêu không tới. Phần nộ và vui mừng trong tôi, tôi cảm thấy còn nguyên vẹn, nhưng đã hướng tới những đối tượng khác. Mà thơ là phải đam mê thật, phải thành thực, phải bốc lửa. Cho nên tôi không thể đóng trò, không thể đi dạo ngoài phố với bộ quần áo một lúc đúng là nhung gấm, bây giờ đã cứng như gỗ là bộ quần áo thi sĩ của tình yêu. Tôi làm những bài thơ nói về chiến tranh. Những bài thơ đó hợp lại thành tập « Những năm sáu mươi », bị cấm xuất bản, nhà Trình Bày in ronéo vào đầu năm 1971. Những anh em khác, thật kỳ lạ, cũng những người, lúc tôi bốc cháy vì những cuộc đam mê tình ái đã không muốn tôi làm thơ tình, bây giờ lại dè bủ những thi ca nói đến cuộc đời này, cho rằng văn chương mà dính dáng đến cuộc đời là bị vì sa sút. Tôi không bị xúc động chút nào bởi những phát ngôn của cái gọi là « hình thức chủ nghĩa » hay « giáo điều chủ nghĩa » đó. Vì tôi biết rằng nó giết chết cả Lý Bạch lẫn Đỗ Phủ ở trong mỗi đóa chúng ta.

HỎI.— Những bài thơ ca ngợi tình yêu hay nhất của ông sáng tác thuở ông vừa lớn ?

ĐÁP.— Có bài làm lúc vừa lớn, có bài làm lúc đã tới tuổi ba mươi, đó là nói riêng về thơ tình.

HỎI.— Thưa ông, làm thơ có khó không ?

ĐÁP.— Làm thơ rất khó, nhưng làm thơ hay thì không có. Bởi vì một khi có

Có phải rằng tôi chưa được quen
 Làm sao buổi sáng đợi chờ em
 Hay từng hơi thở là âm nhạc
 Đàn xuống cung trầm mắt nhớ thương

Buổi tối tôi ngồi nghe sao khuya
 Đi về bằng những ngón chân thưa
 Và nghe em ghé vào giấc mộng
 Vành nón nghiêng buồn trong gió đưa

Tôi không biết rằng lạ hay quen
 Chỉ biết em mang theo nghề thương
 Cho nên cặp mắt mờ hư ảo
 Cả bốn chân trời chỉ có em.

Trời hôm nay mưa nhiều hay rất nắng ?
 Mưa tôi chả về bong bóng vỡ đầy tay
 Trời nắng ngọt ngào... tôi ở lại đây
 Như một sớm hiên nhà nàng dịu sáng

Trời hôm ấy mười lăm hay mười tám
 Tuổi của nàng tôi nhớ chỉ mười ba
 Tôi phải van lơn ngoan nhé, đừng ngờ...
 Tôi phải đổ như là... tôi đã nhờn

cảm hứng là làm ào ào, bài đó thường hay, nó xuất hiện một mạch, không cảm thấy vất vả. Nhưng những lúc không có hứng, làm thơ như đi cày.

HỎI.— Thưa ông một bài thơ hay phải gồm những yếu tố nào ?

ĐÁP.— Không có luật lệ nhất định nào cho một bài thơ hay.

HỎI.— Ông thường làm thơ vào những lúc nào ?

ĐÁP.— Không nhất thiết vào một thời khắc cố định nào. Buổi sáng, buổi chiều, buổi tối, không có khoảng thời gian nào, với tôi, thích hợp cho sự làm thơ nhiều hơn thời gian khác.

HỎI.— Làm thế nào để biết một bài thơ hay ?

ĐÁP.— Không thể trả lời câu hỏi này trong một cuộc phỏng vấn. Cần phải viết một bài dài.

HỎI.— Ông có điều gì cần khuyên những cô cậu vừa lớn đang và sắp làm thơ ?

ĐÁP.— Lời khuyên duy nhất : có mê hãy làm. Làm thơ như một trò chơi, một thú tiêu khiển thì nên chọn trò chơi khác. Cũng cần thêm một lời khuyên khác : đừng gia nhập bè nhóm nào, hãy sống hết mình, không cần biết tới những công thức của xã hội, nhất là công thức của văn nghệ. Hãy thành thật : hãy nói là yêu người đàn bà khi thật sự yêu nó, hãy đừng dậm nói « không » với xã hội khi không thể cảm mồm.

HỎI.— Ông có đọc tuần báo Tuổi Ngọc không ?

ĐÁP.— Tôi rất tiếc, số báo Tuổi Ngọc đầu tiên mà tôi có trong tay là số 9, chưa kịp đọc, anh vừa đưa tặng.

HỎI.— Ông nghĩ gì về sách báo của tuổi thơ, tuổi trẻ hôm nay ?

ĐÁP.— Tôi không am hiểu đầy đủ vấn đề này, không dám bàn về điều mình không biết rõ. Tuy nhiên, có cảm tưởng rằng trẻ nhỏ không có đủ những sách báo đáng có.

Tôi phải đợi như là tôi đã hẹn
Phải thẹn thò như sắp cưới hay vừa sêu
Phải nói vợ vào rất vội: người yêu
Nếu ai có hỏi thăm: ai thế?

Tôi nói láu rồi... nhưng ngập ngừng
khe khẽ
Đề giận hờn chim bướm chả dùm tôi
Nhưng lòng an ủi « nắng chưa phai
Tình chưa cũ bởi vì tình chưa mới... »
Mà vẫn đỏ, đỏ một màu con gái
Với những lời hiền dịu tuy chua ngoa

Lòng vẫn ngỡ ngàng: óc uớp bằng
thơ
Sao hương sắc lên mắt nhìn thi từ?

Và đôi mắt nhìn tôi ngập ngừng chìm
sẽ

Đôi mắt nhìn trời nhẹ nhẹ mây
nghe nghiêng

Tôi biết nói gì? Cả trăm phút đều
thiêng

Hay muốn nói nhưng lòng mình ngưng
ngưng.

Chân diu bước và mắt nhìn vương
vương

Nàng đến gần tôi chỉ dám... quay đi,
Cả những giờ bên lớp học trường thi

Tà áo khuất thì thăm: «chưa phải lúc...»
Áo nàng vàng tôi về yêu hoa cúc

Áo nàng xanh tôi mến lá sân trường
Sợ thư tình không đủ nghĩa yêu đương

Tôi thay mực cho vừa màu áo tím...
Chả có gì... sao lòng mình cũng thẹn

Đến ngưng ngưng bờ ngõ: hay là ai?...
Trăm bức thư lót giấy kẻ giòng đôi

Mà nét chữ còn run (dù rất nhẹ)

Tôi đã viết hay chỉ thăm âu yếm kẻ
Tôi đã nhìn hay lặng lẽ, say sưa?
Nên đêm vui sao cũng chớm buồn thưa
Và lo sợ khi lòng mừng quá đổi...

Rồi trách móc: trời không gần cho tay
vời

Và cả nàng hư quá, sao mà kiêu...
Nên đến trăm lần: « nhất định mình

chưa yên
Hôm nay nữa... nhưng lòng mình sao

lạ quá...

HỎI.— « Loại tuổi trẻ chăm chỉ học hành rất được chính quyền thương yêu » có đáng ghét không?

ĐÁP.— Một vài tờ báo tường thuật buổi nói chuyện của ông Lý Chánh Trung theo đó, ông Trung phân biệt ba loại tuổi trẻ, trong số có « loại tuổi trẻ chăm chỉ học hành rất được chính quyền thương yêu. »

Trước hết, tôi không biết báo chí có tường thuật đúng lời ông Trung không vì dĩ vãng cho thấy có những trường hợp lời nói của ông Trung bị tường thuật thiếu chính xác.

Bản riêng về câu nói trên thiên ý của tôi là:

a)— Chính quyền khó lòng thương yêu tuổi trẻ nào dù tranh đấu hay hiền lành. Tuổi động viên quá sớm, điều kiện giáo dục đầy thiếu sót, xã hội này hoàn toàn bỏ rơi trẻ nhỏ đẩy chúng vào chỗ chết, chỗ bơ vơ, chỗ thất nghiệp, không có dấu hiệu nào là thương yêu cả.

b)— Những thanh niên có nhiệt huyết, cũng như những nhà văn cất tiếng dưng cảm nói tới mọi vấn đề của cuộc đời này, là những người đáng yêu. Một trong những thiên chức của nhà văn là nói lên điều mà người đọc khao khát cái tiếng nói: Vì vậy, Baudelaire gọi những người đó là « hải đăng. »

c)— Đứng về phương diện thuần túy «thê thao» mà xét, nếu xã hội chỉ có toàn tuổi trẻ hiền lành, toàn những nhà văn chống Cộng kịch liệt như Nguyễn Mạnh Côn, Mai Thảo, Vũ Khắc Khoan, Thanh Tâm Tuyền, mà không có những tuổi trẻ phản kháng, không có Thế Nguyên, Nguyễn Văn Trung, Lý Chánh Trung, Nguyễn Ngọc Lan thì cuộc đời sẽ buồn lắm. Tỉnh giác của chúng ta sẽ mệt mỏi vì những đồng ca. Ngược lại có những người thứ nhì kia mà không có những người thứ nhất nói trên, cuộc đời cũng sẽ mất vui.

Tôi thích đá bóng, thích những trận đấu ngay thẳng, thích những tiếng nói khác dù không hợp với ý mình. Bởi vì độc tài tư tưởng là sự tận diệt của văn nghệ.

Bởi đó, mọi loại tuổi trẻ, tranh đấu hay hiền lành, theo tôi, cần chấp nhận lẫn nhau một cách độ lượng.

HỎI.— Ông có đồng ý là tuổi trẻ hôm nay rất cô đơn?

ĐÁP.— Tuổi trẻ hôm nay hoàn toàn cô đơn:

- a) Không được người lớn cảm thông.
- b) Không được giáo dục đứng đắn.
- c) Bị đe dọa chết chóc.
- d) Tương lai nghề nghiệp hoàn toàn bấp bênh.

HỎI.— Làm thế nào để họ bớt cô đơn?

ĐÁP.— Số phận của tuổi trẻ hiện tại chính là số phận của dân tộc này. Làm thế nào cho tuổi trẻ bớt cô đơn là vấn đề chính trị và xã hội lớn lao. Tôi xin trả lời trên phương vị của một nhà văn: Nói lên nỗi cô đơn đó của tuổi trẻ cùng những ước vọng của họ là đóng góp một phần vào sự cảm thông cần thiết.

HỎI.— Cuối cùng, xin ông cho tuổi trẻ một chút kinh nghiệm để họ làm vốn bước xuống cuộc đời.

ĐÁP.— Cuộc đời ở trước mặt tuổi trẻ kia là một xã hội tư bản. Những người tuổi trẻ bước vào đó trong tình trạng bất bình đẳng. Ba yếu tố làm cho người này dễ thành công hơn người khác là bằng cấp, thế lực gia đình và tiền tài, gia sản.

Cho nên người tuổi trẻ chỉ có hai con đường:

a) Nếu không chấp nhận xã hội đó, thì chuẩn bị những vốn liếng nêu trên, «vỡ trang» lấy những vũ khí xấu xa đó.

b) Nếu chấp nhận thì đóng góp vào sự hình thành một xã hội khác. Hoặc cải thiện hình thức xã hội hiện tại, hoặc đổi thay nó một cách toàn diện.

duyên anh

NÓ TIÊU HƯ

Vậy đó, bỗng nhiên mà họ lớn
Tuổi hai mươi đến có ai ngờ
Một hôm trận gió tình yêu lại
Đứng ngàn trong vài áo tiêu thơ
HUY CẬN

— Câu đừng giang hồ rày đây
mai đó, Trương Chi nhé ! Rồi mai
mốt khai trường, con Ngọc đi học sẽ
đi học sớm, lên đây thăm cậu.

Tôi xuất thần thốt một câu anh
dững :

— Thưa chị, yêu là chấp nhận
đau khổ.

Chị Phượng nhìn mặt :

— Sao lại đau khổ ?

Và chị nhìn thẳng vào mắt tôi :

— Hay Trương Chi không yêu con
Ngọc nữa ?

Tôi lắc đầu :

— Chị đừng hiểu lầm em. Em yêu
Ngọc lắm nhưng em không biết nói
với Ngọc thế nào để Ngọc hiểu là vì
yêu Ngọc em đã chán dần thân chút
công !

Chị Phượng nói :

— Trương Chi, con Ngọc hiểu cậu
rồi. Nó yêu cậu và muốn cậu đừng bỏ
nó giang hồ đây đó. Giang hồ lắm, đôi
chân chỉ tổ rồ huê !

Tôi hỏi :

— Thưa chị, hình như tình yêu
của em và Ngọc sắp bị trục trặc kỹ
thuật ?

— Sao Trương Chi nói sao ?

— Trục trặc kỹ thuật !

— Là gì ?

— Ông cụ có vẻ thiếu... tâm hồn nghệ sĩ. Em chắc ông cụ không
biết kéo nhị.

— Ngày xưa bố chị khảy đàn bầu !

— Cụ đã quên rồi. Cụ sẽ khinh bỉ em nếu cụ biết em là nhà văn nghệ
dần thân chăm công và viễn mơ trên ghế bố. Ôi, lại thêm một tiêu thuyết *Lá
ngọc cành vàng*. (1)

Chị Phượng đã đọc tiêu thuyết *Lá ngọc cành vàng*, chị an ủi tôi :

— Thời bây giờ khác, Trương Chi. Với lại bố chị sắp nhận chức hiệu
trưởng ở mãi lục tỉnh.

Đôi mắt tôi sáng rực :

— Còn chị và Ngọc ở Sài Gòn ?

— Ừ.

— Còn bà cụ ?

— Vợ kế của bố chị đó, bố chị mới cưới vài tháng nay ngoài Hải Phòng
Mẹ chị mất lâu rồi. Chị đứng về phe cậu, Trương Chi ạ ! Cậu không sợ trục
trặc kỹ thuật nữa chứ.

— Vâng.

Chị Phượng về «nhà» chị. Tôi nằm dài trên ghế bố «nhà» tôi. *Tôi không
còn có độc* (2). Tôi lầm nhảm đọc tên tôi cho nó hách : Trương Chi, Trương Chi
Hoa khuê các và bướm giang hồ vẫn có thể gặp nhau như bến mộng vẫn có
thể gặp con đò rách tã. Ông giáo già sắp ca bài hát của danh tài Y Vân : *Về
miền tây có ai về miền tây*. Cái dậu mỏng toi trở ngại của hai người vừa lớn
yêu nhau sắp bị phá bỏ. Và những câu thơ :

Già dưng có dậu mỏng toi

Thề nào tôi cũng sang chơi thăm nàng

Tôi chiêm bao rất nhẹ nhàng

Có con bướm trắng thường sang bên này

Bướm ơi bướm hãy vào đây

Cho ta hỏi nhỏ câu này chút thôi

Chả bao giờ thấy nàng cười

Nàng hong tơ ướt ra ngoài mái hiên

Mắt nàng dăm dăm trông lên

Con bướm bướm trắng về bên ấy rồi

Bỗng nhiên tôi thấy bởi hồi

Tôi buồn tự hỏi hay tôi yêu nàng

của thần tượng Nguyễn Bình của tôi trở thành... vô nghĩa. Tôi đã thấy
nàng nhai thịt bò vụn quai hàm, nàng xỉa răng, nàng cắt móng tay, nàng chải

1) Lá ngọc cành vàng, một tiêu thuyết của Nguyễn Công Hoan.

2) Tên một tập thơ của Thanh Tâm Tuyền.

đầu, nàng đập muỗi Sài Gòn, nàng gội, nàng đứng trong chiếc chiếu quây tròn. Vân vân. Nếu cái đậu mỏng tơi sụp đổ, tôi sẽ được nhảy vào sang nhà nàng ngồi cạnh nàng lúc nàng đang thêu tên tôi quần quýt lấy tên nàng trên chiếc mù soa. Ôi, cảnh mộng đó y hệt thơ *Nắng đào* (3) của Nguyễn Xuân Huy:

*Em dang thêu bên cửa
Mơn mớn trăm vẻ xinh
Anh ghé đến ngồi cạnh
Vuốt gheo làn tóc xanh*

Vuốt gheo tóc nàng chưa đủ, tôi còn bắt chấy cho nàng nữa. Tôi sẽ bắt chước các bà nhà quê Bắc kỳ, bỏ con chấy vào miệng, cắn cái đóp. Tôi không nhả ra đâu. Tôi nuốt con chấy. Vì con chấy đã hạ trại trên đầu nàng và da thịt của nó thơm tho mùi da thịt tình yêu. Tôi không buồn tủi thân phận chấy công năm chục một ngày và rất hứa hẹn thất nghiệp khi đồng bào di cư đã định cư hết ráo. Tôi mong mỗi nàng sớm về đường Faucon. Nàng xa tôi, tôi sẽ nhớ nàng. Và tình yêu mà lên màu nhớ thì nó đẹp không sao diễn tả nổi. *Xa nhau gió ít lạnh nhiều*. Tôi sẽ yêu những buổi chiều mưa Sài Gòn. Nàng sẽ trốn học, đội mưa lên Nhà Hát Tây thăm tôi. Tôi sẽ ôm cây đàn lục huyền cầm Y pha nho, hát nhẹ bên tai nàng: *Ta ước mơ một chiều thêu nắng, Em đến chơi quên niềm cay đắng, và quên đường về...*

Vậy thì tôi phải dành dụm tiền mua một cây đàn.

sáu

Nàng đã về đường Faucon, về cái xóm mà nhà văn Bùi Xuân Uyên gọi là *Xóm Vọc*. Có lẽ đường về nhà nàng qua con đường Eyriaud de Vergnes. Bồn phận của tôi là « tiếp thu » ngay « căn nhà » cũ của nàng. Tôi mở chiến dịch « Đất Cắm Dùi » chớp nhoáng. Vừa lúc Đặng Xuân Côn rời miền Khánh Hội lên Nhà Hát Tây và tên Vũ Khắc Niệm từ Nha Trang vào nhập hội. Côn đi mua giấy thép, đinh và giấy dầu về quây miếng đất. Thế là ba chúng tôi có căn nhà êm ấm, căn nhà thấp điện sáng choang cả ngày lẫn đêm. Căn nhà có cái cửa sổ nhìn sang một « ê ta bờ li xơ măng » của Tây (nay là Đại Nam ngân hàng, cạnh khách sạn Caravelle) nhìn xuống bãi cỏ ngập giấy rác của đồng bào di cư thân mến. Cuộc đời tôi, quãng thời gian này hồn nhiên và sung sướng nhất. Tôi có bạn, có người yêu. Ba đứa chúng tôi học đòi làm nghệ sĩ nên sống bừa bãi. Tôi mơ trở thành một nhạc công chơi clarinette. Niệm khoái kéo accordéon. Và Côn thích xử dụng guitare và contre-basse. Côn làm pointeur cho hãng tàu Messageries Maritimes tiền bạc dư nuôi ăn ba bữa. Ngoài ra, hắn còn có quyền khuan cam, táo, nho lê, phó mát về nữa. Nghệ sĩ là những kẻ bốc đồng. Có tiền, ăn tiêu vung vít, ăn nhanh cho hết. Rồi đói. Côn chỉ làm việc một tuần cả ngày lẫn đêm mỗi tháng và chọn tàu nào nhiều... thực phẩm. Ăn cạn tiền mới

(3) Tên tập thơ của Nguyễn Xuân Huy

chịu làm thêm. Vì thế chúng tôi luôn luôn phải ăn phó mát với chuối thay cơm hay ăn chịu trứng vịt lộc của nghệ sĩ bán sẵn người bạn Tàu lai mà tôi đã diễn tả.

Căn nhà nghệ sĩ của tôi quyến rũ được Nguyễn Xuân Nhân. Thằng này đẹp trai, bắp thịt thật đẹp. Phải cái tội lười học. Hồi còn ở ngoài Hà nội, tôi trọ học ở nhà nó. Ông bố nó từng là danh tài bóng bàn quốc tế, nổi tiếng trước cả Mai Văn Hòa, Nguyễn Xuân Thuận đó. Nó học trường Puginier. Hồi ấy Nhân đã phục tôi sát đất khi ngồi thộn mặt chiêm ngưỡng tôi đệm đàn guitare cho Nguyễn Thịnh kéo violon. Gặp tôi, nó mừng quýnh và xin tôi cho nhập hội. Nó đóng góp chuối bằng cách về nhà mình ở dưới gác hai Nhà Hát Tây xin bà cụ thân sinh tiền nộp cho nghệ sĩ bán sẵn. Sau hết, bạn của nó, tên Lê Như Quỳnh cũng đòi sống chung với chúng tôi. Ông cụ thân sinh ra nó làm nghề biểu diễn chim bay cò bay. Tức là phú lit. Nó cải chính hùng hồn rằng bố nó chỉ cạo giấy văn phòng, chẳng hề cầm dùi cui hương dẫn lưu thông bao giờ. Gia đình nó định cư rất sớm. Mãi tận Hóc Môn. Nó bảo rất yêu đời nghệ sĩ.

Lạ thật, bất cứ các cậu con trai nào vừa lớn cũng yêu đời nghệ sĩ. Các cô gái chắc yêu đời nghệ sĩ mãnh liệt hơn. Ngọc của tôi, chẳng hạn. Nàng yêu tôi qua hình ảnh một nhà nghệ sĩ. Từ hôm nàng rời Nhà Hát Tây, nàng chưa chịu đến thăm tôi dù Sài Gòn đang mưa buồn hiu hắt. Nàng chỉ nhờ chị Phụng trao tận tay tôi những bức thư viết trên giấy nháp. Tôi nhớ nàng lòng thư tình trên giấy nháp. Nàng diễn tả nỗi nhớ nhung, xa cách và « tái bút » là khẩn khoản van nài tôi bỏ mộng thổi kèn clarinette. Nàng muốn tôi làm thơ, viết đoản thiên tiểu thuyết, tùy bút thối. Tôi bồng thềm văn tài của công dân Nhà Hát Tây Đỗ Tiến Đức (4) và thi tài của công dân Đặng Trí Hoàn, bút hiệu Hoài Hương, trùng tên với một hãng nước mắm, (sau này là Hà Huyền Chi, tài tử điện ảnh, thi sĩ đoạt giải văn chương Tổng thống) ghé quá. Mỗi ngày, bắt gặp công dân Đỗ Tiến Đức từ tòa soạn *Ban Mai* đem về một lô báo, tôi thêm nhỏ rãi. Tòa soạn là hai tiếng vĩ đại đối với tôi. Làm sao tôi được bước vào một tòa soạn nhật báo? Thi sĩ Nguyễn Nhược Pháp tả sắc đẹp của con gái vua Hùng Vương lộng lẫy đến nỗi kẻ nào yêu nàng cũng bèn... làm thơ.

Yêu nàng bao nhiêu người làm thơ

Tôi đã yêu Ngọc, tôi sẽ làm thơ. Tôi sẽ viết truyện ngắn. Tôi sẽ gửi thơ và truyện đăng trên *Tiếng Chuông*, nhật báo tin nhiệm nhất nước và, *Saigon mới*, nhật báo đông độc giả nhất nước. Tôi sẽ là Nguyễn Bình, sẽ khinh bạc thiên hạ tương tự thế này:

(Còn nữa)

4) Nguyên Giám đốc Trung tâm Quốc gia Điện Ảnh, tác giả *Má Hồng giải thưởng văn chương tổng thống Nguyễn Văn Thiệu*.

lời ca tim nhỏ

Nói với buổi sáng rằng hôm nay tôi
vui lắm

Con chim đậu trên bàn học

Chim mang bài vở tới lên tận đỉnh cây

(Nên tôi chả làm sao để nhớ

Ồi mùa thu chất nặng đôi vai)

Trang giấy trắng sao lòng tôi rối chữ

Viết vu vơ và vẽ vu vơ

Dường như có lúc tôi làm thi sĩ

Bước lang thang nẻo lạ quên về

Sáng nay trời đùng mưa dấy nhè

Và chiều nay, chiều nay tôi biết đầu
ngờ

Tôi sẽ nhìn xuống giòng sông soi rõ
bóng mình

Tôi sẽ đi dưới vòm lá xanh

Tôi sẽ hát bài gì rất là quen miệng

Hay tôi sẽ nằm im

Lặng nghe lời ca tim nhỏ

Hôm nay sứ giả của người về.

NGQC CẨM

bồng nhiên

đánh rơi tuổi cũ, chẳng ngờ

bồng nhiên thấy lớn hơn giờ hôm qua

tay nào giữ sợi tóc sa

Vỡ hồng đã mở nhưng mà vẫn quên

nghe thán những lá trên thềm

buồn như những giấc mơ mềm tháng

hai

ngày qua khuất cả dấu hài

bồng nhiên thấy tóc sợ dài ngắt ngơ

DU MÙA ĐÔNG

bên song cửa

Chiều buồn bên song cửa

Ngỡ em là giọt mưa

Tí tách ngoài hiên vắng

Trong lòng anh âm thầm.

QUYÊN MƯỢI

cho người

Gọi về bằng thoáng hương xưa

Bằng yêu dấu cũ cho vừa duyên thương

Em gom hoa cỏ đượm hương

Gởi cho người đó cả vườn thiên thai.

ĐOÀN THỤY

khánh vũ

Mưa giăng gọi cánh thu về

Chiều thương em ngủ bên khe suối
buồn

Tay mềm lay khánh chuông vang

Ru giấc mộng lớn chưa tan hạt sần

Vàng tay sợi nhớ qua mau

Thương thương kỷ niệm về đầu cuối
trời.

THANH LÊ

ình thơ

Gió chợt về trong thoáng hương thừa

Hoa xinh bên dáng tóc mây thưa

Em nghe trong tiếng mưa buồn nhỏ

Giọt nước thấm một chút âm xưa

Có phải mưa lặng lẽ tháng ngày

Hay là em khóc mắt hoen cay

Hay là ai nói ai thương nhớ

Đề lòng em bông ngắt ngáy say

Ngần kéo xưa cũng mở tình buồn

Đã nghe trong tóc nắng nhẹ hôn

Hồn se, chợt tưởng ngày xưa ấy

Áo trắng bên ai mắt giận hờn

Có phải đêm về trên giấc mơ

Nghe trong khuya khoắt thoáng môi hò

Có phải em vẫn còn nhung nhớ

Có phải em vẫn đầy hoang sơ

Giấc nhỏ dòn khua trong nắng tan

Mắt_ngời mộng thấy bóng ai sang

Tóc xanh mây sớm buồn muôn thuở

Mai em về, như bóng mưa tan.

HẠ GIAO

ty na

Bè dễ thương là bé dễ thương
mùa xuân trên tóc nở hoa hường
mùa thu trên áo cài mây trắng
môi thắm hè sang lũ phượng buồn

Bé của anh là bé của anh
như con chim nhỏ hót trên cành
như hoa dại ngủ trong vườn cỏ
như nắng trên trời mây rất xanh

Bé của ta là bé của ta
em như công chúa giữa cung nga
trên ngôi chín bệ ta chiêm ngưỡng
xiêm áo em về muôn gấm hoa.
MI NG-HÒA

xa xưa

Hôm qua mãi ngắm áo nàng
Tung bay theo gió bên giàn dầy hoa
Nguyện thầm nàng chớ bước xa
Đề tôi mơ ước loài hoa trao tình
Đề nhìn bóng dáng xinh xinh
Gửi theo làn gió thư tình đến em
Xưa tôi là kiếp bướm hèn
Em là hoa dại mọc ven sườn đồi

Giờ em đã bước lên ngôi
Là hoa trưởng giả em ngồi trong cung
Cổng cao tường kín vô cùng
Tôi không là bướm vẫy vùng bên em
Hôm qua ngồi ở trước thềm
Mơ về hoa dại bướm hèn ngày xưa
Ngày xưa ôm mây cho vừa
Áo em khuất dưới rào thưa lúc nào
Đề cho tôi cứ ước ao
Bướm hèn hoa dại thuở nào xa xưa
THU TÂM

thư tình

Thư tôi viết thơm những lời bờ ngõ
Vì đường yêu lạc bước mới lần đầu
Giấy vẫn trắng bởi lòng đang thương
nhớ

Mực đã đầy mà mãi nghĩ đầu đầu

Thư tôi viết bằng những làn xao xuyến
Nhìn em đi tha thướt bước chân chim
Chân cút để mặc cho hồn sai khiến
Bước theo em mà trống đánh trong tim

Thư tôi viết, xé di, rồi lại viết
Nặng lên rồi nặng xé cũng không hay
Mưa dấy rồi mưa êm tôi chẳng biết
Vì mãi nhìn thư làm bướm lung bay.

Thư tôi viết giấy thơm nồng hoa bưởi
Ép vụng về những chiếc lá xương khô
Lá thư tình còn vương mùi mực mới
Bỏ vào bao, phong kín, đợi khô hồ.

Thư tôi viết sẽ không bao giờ gửi
Vì ngại ngừng không có kẻ đưa thư ?
Hay lo sợ ở phút giây bối rối
Buồn ngần ngơ vì em đã chối từ ?

Thư không gửi để mỗi lần muốn nói
Lại ngập ngừng không biết nói năng
chi

Thư không gửi để gặp em từng buổi
Bước theo em rồi quên cả đường về.
LÊ THỤY VI

bước chân của một loài chim nhỏ

TRẦM SƠN

Đề dờ dang một cơn mơ ngắn ngủi, tôi choàng tỉnh giấc. Buổi chiều trời chậm chạp chìm khuất sau những lùm mây mờ mỏng, đồ dài cho vạn vật một màu trắng dịu êm man mác. Chỗ dậy với một sự mệt mỏi của giấc ngủ trưa chưa được đã giấc, chưa đi chọn một giấc mơ mơ lạ lùng, tôi bước lần ra cửa, tiến đến bờ sông đang trước mặt. Bàng khuâng diện kiến vạn vật về chiều, trong tâm tư dâng lên một niềm hoài cảm. Tự hỏi rằng giấc mơ vừa qua hay khung cảnh chiều này đưa tôi đến nỗi niềm hoài cảm đó. Vu vơ. Tôi nghe tiếng gió xào xạc, lay động những lùm cây nhỏ bé bên kia bờ. Tôi loáng thoáng bắt gặp một mùi hương nhẹ nhàng của một vài bông hoa không tên tuổi, ẩn chìm sau những lùm cỏ dại. Hương thơm nhỏ bé này kéo tôi đến với một âm thanh vô hình. Trong những tiếng vang đó, tôi chợt nghĩ đến giấc mơ. Giấc mơ để lại trong hồn tôi một mối hoài cảm vu vơ...

...Tôi thấy mình lạc bước vào một khu vườn nhỏ, một vùng trời thơm ngát những bông hoa lạ. Lạc lõng chung quanh không một bóng người. Xa vắng hoàn toàn. Rồi một thoáng, tất cả những gì của ngày tháng xa xưa thân yêu vụt trở về, ngỡ ngàng như một cánh én bay qua một vùng trời mùa đông. « Những gì » đó đã làm cho tôi lao xao thật nhiều trong tâm tưởng. Một niềm bàng khuâng, tiếc nướ đưa đầy tôi lên một cõi hư không nào đó. U minh và tĩnh mịch. Tất cả những kỷ niệm, những chứng tích đầu tiên trong cuộc đời hiện dần qua một cơn mơ ngắn ngủi. Thật bàng hoàng và bất chợt...

Thực tại, là buổi chiều trên bờ sông. Tôi đã để mình đứng trước một dấu hỏi lớn; một câu trả lời sau đó. Những tháng ngày dài theo chu kỳ thời gian đã làm thay đổi tất cả. Tôi đã lớn dần. Bỏ lại sau lưng những gì bé bỏng, ngây ngô. Đã biết thơ thần từng giờ. Mơ mộng từng phút. Buổi chiều trên một bờ sông như vậy, có gió nhẹ nhàng, có mây giăng mắc. Tôi muốn đưa những bước chân đi ngược trở về với những tháng ngày ấu thơ xa xôi đó. Như một loài chim nhỏ lướt trong vùng kỷ niệm ngút ngàn. Vẫn lướt lướt theo giòng thời gian trôi chảy. Xoải cánh theo làn gió ấm ướt những kỷ niệm. Loài chim nhỏ vẫn mặc tình. Nhưng trong tấm linh hồn của loài chim nhỏ đó, dâng cao một nỗi niềm nào màu nhiệm, âm thầm. Những ngày tháng xa xôi đó đã đánh dấu một cuộc đời. Có thể bắt đầu và kết thúc ở đó: Tuổi ấu thơ, ngọc ngà. Đã biết ngần ngại tìm về kỷ niệm để phảng phất trong hồn một nỗi buồn vui vợi. Một thoáng, những bước chân của loài chim nhỏ như dừng lại. Ở hiện tại hay bất cứ nơi đâu, những bước chân đều hằn sâu những dấu tích, những dư âm rồi sẽ xa vắng theo thời gian... Thời gian vẫn đi, và buổi chiều đang lui xâu vào một cõi nào đó. Bóng tối đang dần phủ theo định luật của tuần hoàn. Tôi trở về, tìm lại trong tâm tư một chút hơi ấm nào còn sót lại. Một niềm bàng khuâng vu vơ khi biết mình đã lớn. Loài chim nhỏ cất cánh bay cao xa tít để lại những bước chân. Kỷ niệm còn phảng phất rồi như mất hút.

NGUYỄN
CHÍNH
TRONG SÂN
TRƯỜNG

truyện dài VŨ MỘNG LONG

Bỗng nhiên, tôi trở thành « nhân vật » của học trò trung học tỉnh lỵ. Học trò trường tư cũng biết tôi và tỏ vẻ quý mến tôi khi tôi gặp họ ngoài phố, thường là những trường hợp hãn hữu. Tôi sống âm thầm trong trường, làm bất cứ việc gì mà tôi biết có thể giúp ích cho học trò của tôi. Ông già Năm hoan hỉ bảo tôi rằng các em học đệ tứ mong chóng lên lớp để được học với tôi. Thú thật, tôi rất sung sướng. Đó là phần thưởng mà cuộc đời tặng tôi sau lần bắt tôi hưởng những bỉ thử, ngộ nhận của bọn thằng Phong. Tôi có vẻ lý tưởng ? Tôi không phủ nhận điều đó. Khi người ta còn lý tưởng và, nhất là, còn hoàn cảnh để bảo vệ lý tưởng của người ta thì phải bảo vệ đến nơi, đến chốn. Những đồng nghiệp của tôi, trước ngày rời trường sư phạm, đều ăm ắp lý tưởng. Tôi nghĩ, trừ một số thầy giáo coi nghề dạy như một an bài của định mệnh, còn thì đều coi nghề dạy là một thiên chức, một đam mê. Nhưng thiên chức và đam mê dần dần bị cái cảnh thế tróc tử phọc nó ám ảnh. Cái màn khói u ám đã làm ngọc quý bớt sáng rồi không sáng. Rồi hoàn cảnh xã hội, rồi vật giá leo thang, đồng tiền mất giá toa rập với nhau bóp méo lý tưởng của người thầy giáo. Câu có thực mới có vực được đạo ở đâu và bao giờ cũng đúng. Tôi không trách những ông thầy đã lĩnh lương của nhà nước mà vẫn dạy trường tư kiếm thêm tiền chợ. Tôi không trách những ông thầy tư thực chạy trường như vũ nữ chạy bàn, như ca sĩ chạy phòng trà. Họ cần sống, gia đình họ đòi hỏi họ phải làm việc hết sức của họ. Bởi vì chưa có một viện dưỡng lão cho thầy giáo trường tư, chưa có làng tư thực, chưa có quỹ tương trợ cho thầy giáo. Bởi vì nhà nước và cả phụ huynh học sinh không khi nào hiểu thấu nỗi túng quẫn vật chất của những ông thầy con cái đầy đàn. Bởi vì xã hội Việt Nam đã bạc bẽo với thầy giáo, đã không có ưu tiên số một, đãi ngộ tối đa thầy giáo, những người đào tạo thế hệ lãnh đạo tương lai, đào tạo công dân lương thiện. Nếu tôi trách móc chỉ là trách móc những ông thầy trẻ chưa lâm vào tình trạng thế tróc tử phọc đã quên cái thiên chức của

minh. Họ ham mê bài bạc, rượu chè, trai gái đánh bạc thua, tất phải xoay sở. Họ bỏ bê trường lớp, làm cả những công việc mà nhà giáo không thể chấp nhận. Vì mất thì giờ chạy tiền gỡ gạc, họ bỏ bê học trò. Làm sao học trò có thể kính trọng những ông thầy mà họ biết rõ thầy của họ bài bạc bê bối? Tôi rất buồn cái câu « Làm những gì tôi nói và đừng nói những gì tôi làm » mà các ông thầy thường át giọng bình phẩm của học trò. Cái xã hội phân hóa, tan nát giá trị hiện tại, tôi nghĩ, muốn cứu vãn, hàn gắn, những ông thầy cần phải hy sinh. Phải tự khép mình cơ hồ một thầy tu. Hãy thử nhìn vào các trường do các sư huynh dòng Lasan đảm trách thì rõ. Tấm áo không làm nên thầy tu nhưng tấm áo thầy tu của các sư huynh Lasan đã làm nên những ông thầy giáo đáng kính trọng. Đến một ngày nào đó, không những các thầy giáo mà còn là các nhà lãnh đạo dân tộc, phải khép mình vào đời sống tu hành chân chính thì cái *bức dư đồ rách* mới mong bồi vá được.

Tôi không sợ hãi bốn con ngựa chững trong sân trường dẫm nát thiệu chí của tôi nữa. Chúng nó đang cô đơn, lạc lõng. Chúng nó sẽ cô đơn, lạc lõng hơn. Hoặc chúng phải về tàu ngựa cũ, ngoan hiền dưới bàn học. Hoặc chúng sẽ rơi xuống vực thẳm, sẽ hối hận trọn đời chúng. Mà tôi, tôi chỉ muốn diu chúng về bàn học.

8

Ông tỉnh trưởng tới trường thăm tôi trong giờ dạy. Ông không đòi vào lớp mà chịu khó đợi tôi ở văn phòng. Tôi bắt đầu kính trọng lối xử thế của ông vì ông biết kính trọng nghề nghiệp của tôi. Ông già Năm hút hải báo tin. Tôi nhờ ông xin lỗi ông tỉnh trưởng, hết giờ dạy sẽ lên. Ông già Năm ngạc nhiên. Học trò của tôi cũng ngạc nhiên. Tôi nói :

— Việc học của các em là quý. Tôi không thể ăn cắp giờ của các em. Mười phút của tôi bằng nhiều giờ của mấy chục em.

Tôi trách khéo Kim Liên :

— Cái hiện tại mà tôi có là do tôi làm ra. Tôi hy vọng cái tương lai sẽ có, cũng do tôi làm ra. Tôi không thích ý lại, nhờ vả.

Hết giờ học, tôi lên ngay văn phòng. Ông tỉnh trưởng đang nói chuyện với ông hiệu trưởng. Thấy tôi, ông đứng dậy, niềm nở bắt tay tôi :

— Giáo sư Định?

Ông hiệu trưởng trả lời :

— Vâng.

Tôi nói :

— Xin lỗi đại tá đã mất công chờ đợi.

Ông tỉnh trưởng vui vẻ :

— Giáo sư má : dạy con tôi mà...

Ông hiệu trưởng không cần giới thiệu. Khi ông già Năm mang nước mời khách quý thì ông hiệu trưởng cáo lỗi ra ngoài. Ông bảo đến giờ họp ở Ty Tiểu Học. Tôi hiểu ông tỉnh trưởng muốn nói chuyện riêng với tôi.

— Giáo sư chớ còm của gia đình tôi hai lần rồi đấy nghe, giáo sư. Nhưng tôi không dám phiền giáo sư đâu. Tôi biết giáo sư không muốn ra ngoài.

Tôi chưa kịp giải thích, ông tỉnh trưởng đã nói :

— Tôi đã gọi ông phó nội an của tôi, bắt ông ta phải dạy thẳng con cháu của ông ta. Cái thẳng mắt dạy Phong, tôi đã cảnh cáo ba nó, bất cứ đũa nào đụng tới giáo sư, là tôi bắt nhốt nó. Phụ huynh học sinh ở đây khen giáo sư đứng đắn và thương yêu học trò.

Tôi nói :

— Cám ơn đại tá, đại tá quá lo cho tôi. Thực ra trò Nguyễn Quý Phong chưa hề hỗn láo với tôi. Có lẽ, tại trò Phong học mất căn bản nên chán nản học hành.

— Giáo sư độ lượng đấy. Con gái tôi mới cho tôi hay chính thẳng Phong đã hành hung mấy thầy trước. Tôi có trách ông hiệu trưởng không báo tôi biết.

— Các cô nữ sinh vốn hiền lành nên ưa quan trọng hóa vấn đề.

Ông tỉnh trưởng bỗng bỏ rơi thẳng Phong và nhìn tôi bằng đôi mắt âm áp tình cảm :

— Giáo sư thấy Kim Liên thế nào?

Tôi đáp :

— Chị Liên học khá. Sinh ngữ hơi kém, cần học thêm ở nhà.

Ông tỉnh trưởng nói :

— Tôi biết giáo sư khó khăn nên chẳng dám nhờ vả.

Tôi hỏi :

— Đại tá muốn tôi giúp gì đây?

Ông tỉnh trưởng nhún vai :

— Tôi chắc là giáo sư từ chối. Tôi muốn giáo sư kèm thêm sinh ngữ cho Kim Liên.

Tôi nói :

— Mỗi chủ nhật tôi đều kèm thêm sinh ngữ cho những cô, cậu học học trò kém sinh ngữ. Nếu chị Liên biết cách học, chỉ cần học ở nhà.

— Con bé không biết cách học. Nó mển giáo sư vô cùng. Nếu được giáo sư kèm cặp, nó sẽ giỏi.

— Khở nổi tôi...

Tôi ngừng lại, không muốn cho ông tỉnh trưởng biết sự thật về bọn thẳng Phong. Tôi hứa hẹn bằng quơ :

— Vâng, thưa đại tá, để tôi lo liệu thì giờ rồi trả lời đại tá sau.

Vừa lúc trống trường vào học. Ông tỉnh trưởng hỏi :

— Giáo sư còn giờ dạy không?

Tôi đáp:

— Còn.

Ông tỉnh trưởng bắt tay cảm ơn tôi. Và ông ra về. Tôi gặp thêm một sự bối rối và sự bối rối có vẻ bi đát hơn ngựa chứng. Suốt hôm đó, tôi suy nghĩ. Cô học trò Kim Liên của tôi đã xía vào việc của tôi. Cô ấy thương tôi. Đồng ý. Nhưng nếu quả thật ông tỉnh trưởng bênh tôi vì con gái ông ta thương tôi, ông cảnh cáo ông phó nội an và ông phó nội an bênh con ông ta thì tôi không những bị thằng Phong ghét mà còn bị nó thù hận. Khi đã thù hận, vấn đề khó giải quyết. Tôi hết hy vọng diu đám ngựa chứng trong sân trường về bàn học. Tôi giận Kim Liên. Tôi cần phải gặp ông phó nội an. Sáng sớm nhằm buổi sáng không có giờ dạy, tôi đến Tòa Hành Chánh xin yết kiến ông phó nội an. Ông ta tiếp tôi rất lạnh nhạt. Không một ly nước. Không một hút thuốc dù ông ta hút và dù tôi sẵn sàng từ chối hút thuốc. Ông ta hỏi thăm tôi hay chơi xì phé ở đâu mà chẳng chịu tới nhà ông ta chơi. Ông ta ngộ nhận tôi như thằng Phong vậy. Chờ ông ta nói bóng gió chán chê, tôi mới đề cập chuyện thằng Phong:

— Thưa ông phó, trò Phong có thể trở thành một học trò giỏi giang.

Ông phó gật gù:

— Tôi biết, ông đại tá của tôi đã giáo dục tôi cách dạy con. Con hư tại bố mẹ. Học trò hư tại thầy. Mong giáo sư dạy nó nên người.

Tôi nói:

— Tôi sẽ dạy trò Phong nên người. Tôi đến đây vì nó, vì tương lai của nó và cũng vì ông tỉnh trưởng thích can thiệp vào chuyện riêng của thầy trò tôi. Ông phó nên hiểu tôi là người kiêu ngạo, không sợ ai ngoài lẽ phải, không cầu cạnh, nhờ vả ai cả. Tôi làm thầy giáo và tôi biết cách giáo huấn học trò, khỏi cần ai dọa học trò của tôi. Tôi chấp nhận mọi hậu quả.

Ông phó nín thinh. Đôi mắt ông ngẫu đồ. Bởi tức giận. Tôi cáo lỗi ông, ra về. Địch thân ông mở cửa văn phòng và đóng cửa cái rầm. Đúng là tác phong võ biền. Tôi biết ông chưa được học câu « Muốn sang thì bắc cầu kiều. Muốn con hay chữ thì yêu quý thầy ». Thời tao loạn thường có những ông quan vô học. Ta nên thương xót và tha thứ. Tôi phởn chùng ngày mai sẽ gặp ngựa chứng. Và đúng. Ngựa chứng đã vào lớp sau ngót hai tuần lễ đi hoang. Vẫn tác phong cũ. Tóc tai bù xù hơn. Khuôn mặt hốc hác hơn. Nếu chúng đã đọc và hiểu câu nói của người xưa: « Kể sĩ một ngày không đọc sách, soi gương thấy mặt mình đê tiện, đáng ghét », chúng sẽ xấu hổ lắm.

Tôi quan sát lớp học. Thiếu Nguyễn Văn Lành. Hơi xúc động. Ngựa chứng đầu đàn bị bỏ:

— Bẩm thầy, thằng Lành và tụi bạn trường tư của nó bị té xe, vết thương rất nặng.

Đám ngựa chứng cười hoan hỉ. Thằng Phong nói:

— Tôi sợ thằng Lành hết đi học noid.

nam nữ dị đồng

Ái sinh ra đàn ông và đàn bà? Ái bày ra giống đực và giống cái? Thánh Kinh Thiên Chúa Giáo đã ghi lại một giai thoại về sự hình thành người nam và người nữ trên thế gian này. Đó là câu chuyện ông A Dong và bà E Va. Ông A Dong, do ý muốn của Đức Chúa Trời, đã rút một chiếc xương sườn của ông để làm thành bà E Va. Sau đó, bà E Va, vì nóng nổi nghe lời rắn dữ xúi giục, đưa ông A Dong vào vòng tội lỗi. Ông A Dong phạm tội vì trót dại nghe lời bà E Va ăn trái cấm trong Vườn Địa Đàng. Từ đó, không riêng hai ông bà mà các thế hệ con cháu mai hậu của ông bà đều bị Đức Chúa Trời trừng phạt, bắt phải sống trong gian nan, khổ lụy, vật vã đấu tranh cho cuộc sống hàng ngày.

Giai thoại vừa kể có phải là huyền thoại hay không? Câu trả lời sẽ tùy thuộc quan niệm của mỗi người. Ở đây, chúng ta chỉ nêu lên những điểm đặc thù giữa hai con người khác giống

LINH VIỆT

mà Tạo Hóa đã phú cho mỗi giới qua sự cấu tạo về tâm và sinh lý được các nhà tâm, sinh lý học hiện đại nghiên cứu và ghi nhận.

dị biệt về tâm lý

Vua khoác lác phải nói tới đàn ông. Nhưng vua mưu lược phải kể đến đàn bà. Đàn ông thường dựng đứng những chuyện động trời để ba hoa thiên địa. Còn đàn bà, theo nhiều nhà tâm lý học, lại hay léo mép, dùng hư ngôn để vo tròn bóp méo câu chuyện bằng những mỹ từ để quyến rũ người nghe vào mê hồn trận. Hơn thế, trực giác vẫn là khí giới mạnh mẽ của phái yếu để thâm định việc đời. Khi biết được nhược điểm của đối phương, đàn bà thường tấn công bằng những xảo thuật tinh vi và thần diệu. Ngược lại, khi họ bị tấn công trong cơn nguy biến, đàn bà lại xử dụng toàn vẹn chiến pháp tiến lui để chinh phục địch thù.

Với chiến pháp này, trong nhiều trường hợp, đàn bà có thể chuyển bại thành thắng. Nói đến mưu lược là phải nói đến óc thực tế. Vì thực tế, cho nên đàn bà rất sợ những đức ông chồng bay bướm, lả lướt, mặc dầu tính chất bay bướm, lang bang này của đàn ông có thể không gây thiệt hại gì đến đời sống vật chất hàng ngày của gia đình.

Có óc thực tế, nhưng tại sao đàn bà lại thiếu tinh thần quyết định? Nói cách khác, có óc quyết đoán, nhưng tại sao đàn bà lại thiếu sự quyết tâm?

(Còn tiếp)

Đề tạo dựng một quan điểm, đàn bà thường mất một thời gian đắn đo, suy tính. Nhưng khi quan điểm đó đã trở thành cố định thì đàn bà lại là người trung thành với quan điểm của họ hơn ai hết. Sự trung thành có nhiều khi đưa họ đến trạng thái đam mê. Bởi vậy, người ta không lạ khi thấy người đàn bà đã yêu là sống chết cho tình yêu trừ yêu vờ thì không kể. Ngược lại, đàn ông thường bị tiếng sét ái tình đánh gục. Nghĩa là tra ai thì phản ứng cấp thời. Nhưng khi đã được yêu, đàn ông lại hay quay cuồng và trở mặt như chong chóng. Chưa yêu thì cố cướp cho được tình yêu. Nhưng khi được yêu rồi thì đàn ông hay thay đổi quan điểm vì sự suy luận hơn thiệt đã để cho lý lẽ của lý trí đề lên tình cảm của con tim.

đi biệt về sinh lý

Sinh hoạt tâm lý thường xuyên chuyên, linh động. Bởi vậy mới có câu :

*« Cao ché ngồng, thấp ché lùn,
Béo ché béo trực, béo tròn,
Gầy ché xương sống, xương sườn phơi
ra ».*

Vì sự bất trắc của đời sống tâm lý như vậy, cho nên những định luật về tâm lý thường rất mơ hồ, nếu không có hiện tượng sinh lý đính kèm. Tỉ dụ như « mặt đỏ vì xấu hổ » hay « run lên vì sợ hãi ». Về sinh lý, đàn ông và đàn bà có nhiều điểm khác nhau rõ rệt được chứng minh bằng thực nghiệm. Chẳng hạn như khi bạn hỏi tại sao đàn ông chịu yếu lạnh hơn đàn bà? Các nhà sinh lý học có thể trả lời ngay rằng. Có hai lý do :

— Thứ nhất, nhờ Tạo Hóa trang ở dưới da đàn bà một lớp mỡ mỏng. Lớp mỡ này được ví như chiếc áo ấm thiên nhiên dùng để bảo tồn nhiệt lượng bên trong cơ thể, đồng thời xua đuổi không khí giá lạnh ra ngoài.

— Thứ hai là cơ thể đàn bà dễ thích ứng với thời tiết hơn cơ thể đàn ông. Mùa Đông thì thân nhiệt đàn bà tự động tăng lên. Mùa Hè thì giảm xuống tùy theo nhiệt độ bên ngoài. Có thể nói, nhiệt lượng trong cơ thể đàn bà được ví như nước « ở bầu thì tròn, ở ống thì dài ».

Vào lúc thời tiết nóng nực, da thịt đàn bà tiết ra một tỉ số nhiệt là 8 phần trăm ít hơn so với da thịt đàn ông nhằm mục đích giữ cho thân nhiệt đàn bà thích nghi ngay được với hoàn cảnh gặp lúc khí hậu thay đổi đột ngột.

VĂN TẮT

Một phóng viên của nhật báo « Lá me » chuyên môn lượm lặt những tin tức thành đến tỉnh. Một hôm ông chủ nhiệm nói với anh ta :

— Anh nên ghi vắn tắt những tin đó, càng ngắn, càng tốt.

Anh phóng viên « dạ » và vài sau người ta đọc trên nhật báo « Lá me » một tin như sau :

« Ông Nguyễn văn B. quyết đi tìm để xem bình xăng nơi xe honda của ông ta còn hay không. Xăng vẫn còn, nạn nhân hưởng thọ 45 tuổi »

P.T.T.H.

Nói về cảm giác, các giác quan đàn bà lại càng bén nhạy hơn. Họ có thể dễ lầm lẫn khi suy luận. Nhưng chắc chắn là họ không bao giờ phải sửa sai khi nhận định một tiếng động mà thông thường người đàn ông ít khi làm nổi việc này. Về vị giác và xúc giác của đàn bà cũng vậy. Những cảm giác này của đàn bà được phát triển và nảy nở chắc chắn và tinh tế hơn đàn ông.

Một đặc điểm khác nữa là đàn bà có thể ngồi một chỗ bất động lâu hơn đàn ông nhờ trọng lượng thân thể dồn cả xuống vòng đai quanh háng. Có lẽ, vì có được khả năng thiên phú này cho nên đàn bà có thể ngồi chăm nom con cái suốt đêm ngày mà không biết mệt mỏi. Còn đối với đàn ông, vì được Trời sinh ra để hoạt động, tháo vát, cho nên trọng lượng thân thể đàn ông không dồn xuống bàn tọa mà lại nằm vào khoảng từ ngực lên đến vai để được người đời ban cho câu « thân dài, vai rộng » mà tung hoành làm ăn nuôi sống gia đình.

Ngoài ra, vì thiên chức đối với gia đình, cho nên người đàn bà thường hay làm đẹp cho gia đình. Nhà cửa, đồ đạc được trang hoàng, bày biện đời mới luôn vắn do bàn tay thu vén của đàn bà. Theo các nhà sinh lý học thì tính thích làm dáng của đàn bà không phải hoàn toàn là một tư khiếu Trời cho mà một phần là do tuyến giáp trạng (glande thyroïde) tức là chiếc hạch sau họng nói. Hạch này đã cho đàn bà tính năng động cộng thêm với thiên chức gia đình khiến cho người đàn bà thích đảm đương công việc tề gia, nội trợ để được người ta tôn lên làm Bà—Trưởng—Trong—Nhà hay cũng gọi là Nội—Trưởng.

Sau cùng, ai cũng biết, đàn bà không làm được công việc nặng nhọc như đàn ông hay vận động thân thể bằng những trò chơi cần nhiều đến sức lực tay chân như đánh quần vợt hay đá bóng tròn chẳng hạn. Lý do là những ống xương tay chân của đàn bà không được ngay thẳng như của đàn ông. Vì sự thiếu ngay thẳng đó mà đàn bà không chạy lâu được. không đập mạnh được, do đó, những đường bóng được họ phát đi thường cao thấp hay quanh co không đúng mục tiêu.

Tuy nhiên, đối với việc đời, làm sao tránh khỏi được những trừ lệ. Đã gọi là trừ lệ thì phải mất đi ý nghĩa tổng quát. Trong khi đó, tất cả những điều trình bày cùng bạn trên đây lại là những nhận định tổng quát, chung và đúng đối với đa số chứ không phải tất cả. Chẳng thiếu gì đàn bà đội lốt đàn ông và ngược lại. Phải thế không? Các bạn...

1 VÀ 15 MỖI THÁNG
BẠN NGỌC HÃY ĐỌC VÀ CỔ ĐỘNG

**tập san văn chương
tư tưởng nghệ thuật**

Chủ nhiệm: NGUYỄN ĐÌNH VƯỢNG
Tòa soạn: 38 Phạm Ngũ Lão, Sài Gòn

SÁCH, BÁO DO CƠ SỞ BÁO CHÍ
ẤN LOÁT VĂN BẢO ĐẢM GIÁ TRỊ
NỘI DUNG, HÌNH THỨC VÀ GIÁ
BÁN RẺ NHẤT NƯỚC.

tâm hồn mộng mơ

Em cũng 16 tuổi và không biết đã mơ mộng từ bao giờ. Chị có biết tuổi ấy (mộng mơ) bắt đầu khoảng bao nhiêu? Và trong vòng bao lâu mới chấm dứt sự mộng mơ đó? Tuy em hay buồn suy nghĩ vu vơ nhưng em thích làm thơ, viết văn. Thưa chị tất cả những người như em đều giống em? Và thế có phải em có tâm hồn « nghệ sĩ » không? Vì các bạn em thường bảo như vậy.

KHA LỆ THÙY MINH
(M.Đ.C)

Nó đến, mộng mơ ấy mà, lúc nào ta không hay. Như bước chân mùa thu len lén về giữa một đêm chớm lạnh. Khi một người con gái, tự nhiên có nỗi buồn vu vơ, nỗi vui bất chợt và hay *Tựa cửa nhìn xa nghĩ ngợi* gì là khi mộng mơ đã tới. Nó tới và ở mãi. Thuở nào đó, người con gái hết mơ mộng là thuở để tang cuộc đời. Ai cũng mơ mộng. Những nhà cách mạng là những người mơ mộng nhiều nhất. Mơ mộng làm đẹp cho quê hương. Lúc họ hết mơ mộng, họ đã chán... cách mạng. Nghệ sĩ chưa chắc đã biết mơ mộng. Đôi khi, nghệ sĩ, nhất là nghệ sĩ trình diễn (ca sĩ, đào kép cải lương) còn cầm dao giết chết

VIẾT MỘT CÂU HỎI
TRÊN MỘT MẶT
GIẤY GỬI VỀ CHO:

NGỌC THÂN ÁI

Bạn sẽ được trả lời câu hỏi mà bạn không biết hỏi ai.

sự mơ mộng. Nếu em làm thơ, em sẽ là thi sĩ mơ mộng, thi sĩ không thể làm thơ bài trừ mà túy!

ăn đồ

Em năm nay học đệ Tam, mười sáu tuổi sắp đi lính rồi chớ bỏ! Nhưng sao cứ thích ăn đồ quà bánh của mấy đứa nhỏ em khi ba mẹ đi ăn gỏi về. Đã biết rằng cái tật đó xấu rồi và những thứ quà bánh đó thường rồi mà sao không thể bỏ được. Ba mẹ cứ phê bình hoài. Em bực ghê lắm nhưng hình như sự đồ xin quà bánh khi cần ăn miếng nó ngon làm sao ấy! Chị Ngọc làm ăn chỉ giùm em có cách nào để bỏ cái tật trên.

TÙNG

(Tam B Trung học Diên Khánh)

Đó là cái tật dễ thương. Nó rất... ngày xưa còn bé. Bỏ đi làm gì. Chị rất mong có nhiều em nhỏ xiu để ăn đồ quà. Chẳng hạn, một chiếc bánh của em, ăn đồ được chút xiu bằng ngón tay cái thôi, ngon kinh khủng. Lớn khôn hay bước xuống cuộc đời, ăn đại tiệc không ngon bằng màu bánh kỷ niệm cũ. Cứ ăn đồ mãi mãi đến 16 tuổi mãi mãi, em nhé!

mộng văn sĩ

Em có nhiều giấc mơ quá chị ạ! Giấc mơ của em vĩ đại lắm! Nói ra sợ chị cười em chết... Thôi đành vậy em hồng nói ra đâu! Em chỉ hỏi chị một câu thôi: Có bao giờ giấc mơ đã thành sự thật không chị? Mong chị chỉ dẫn dùm em để tiến đến một giấc mơ mà em hằng mong ước. Em muốn viết văn đó! Cao xa quá phải không chị?

NGUYỄN ĐÀO THỂ
(Quảng Tín)

Có thể thành sự thật nếu ta nuôi mãi cho giấc mơ xanh và đừng để nó chín vụng. Giấc mơ của em đâu có gì vĩ đại. Viết văn là một chuyện đơn giản như muôn ngàn chuyện đơn giản khác. Đừng tưởng nhà văn là cái gì ghê gớm và văn chương là cái gì khó khăn đến nỗi phải mơ ước cao xa. Em hãy học, đọc để mở mang kiến thức. Nghiên cứu cách hành văn, lối dựng truyện của những nhà văn mà văn chương của họ được coi là khuôn mẫu, cổ điển. Rồi khi nào em cảm thấy em có nhiều điều muốn nói, muốn viết cho nhiều người đọc, không viết thì ăn ức không chịu nổi, em hãy viết. Và khi đó, em đã viết văn. Văn em có làm rung động người đọc không, đó mới là vấn đề. Chứ, viết văn để ợt, em ạ!

ảnh hưởng mai thảo

Em thích đọc văn của nhà văn Mai Thảo lắm chị ạ, vì thế ở nhà mẹ thường trêu em là « Người đẹp của Mai Thảo ». Nhất là những lúc em gọi đầu bở kết, vì giống ý thích của mẹ em và nhà văn Mai Thảo. Còn mỗi

lần đi phố là thề nào em cũng phải đi qua con đường Nguyễn Du ít nhất một lần (không kể thường ngày xe trường em đi ngang con đường này). Chị có biết vì sao? Em thích con đường này nhất trong thành phố vì con đường Nguyễn Du thật lý tưởng với em, mẹ em và nhà văn Mai Thảo nữa. Em không hiểu là em có bị ảnh hưởng theo ý thích của mẹ em và nhà văn Mai Thảo? Và nếu ảnh hưởng thật thì tốt hay xấu hở chị?

VŨ HIẾU NGHĨA
(Sài Gòn)

Hãy gọi đầu bằng bở kết nếu bở kết làm sạch tóc hơn xà phòng. Hãy đi trên đường Nguyễn Du nếu con đường ấy dẫn về nhà em. Nhưng coi chừng xe cộ. Vì đường ấy... thiếu vỉa hè. Ảnh hưởng mẹ em càng tốt. Nếu không, ảnh hưởng Mai Thảo cũng chẳng xấu. Trừ khi ông Mai Thảo muốn em nằm giữa đường Nguyễn Du... ăn vạ!

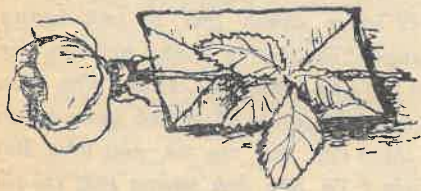
ngu ngo

Em có « biết » một dân hủi cua, và hình như hẳn cũng « biết » em nữa chị Ngọc ạ! Mà sao hẳn chả « thông minh » chi cả, có lần em gọi hẳn lại, mà hẳn làm ngo đi. Thế có tức không Chị Ngọc « diệu kế » nào giúp cho em?

ĐẤU TÊN
(Sài Gòn)

Em gửi cho hẳn số báo Tuổi Ngọc này, tô màu câu hỏi của em và viết thêm: « Anh có biết hẳn là ai, làm ơn bảo giùm hẳn kếm thông minh quá ». Nhưng, em ạ, những người con trai đến tuổi biết yêu đều khờ khạo, ngu ngo. Xuân Diệu đã làm thơ đó: *Tôi khờ khạo lắm, ngu ngo quá. Chỉ biết yêu thôi chả hiểu gì.*

Bông hồng cho Chị Quỳnh *

đôi mắt

dương tú quỳnh

Bàn học của em chiếm một khoảng nhỏ trên gác. Từ nơi đó, nhìn qua khung cửa sổ em sẽ thấy khoảng balcon hẹp căn gác nhà bên kia. Những buổi chiều, buổi tối em thường ngồi bên bàn học, gió mát thổi nhẹ vào mơn man mái tóc và giúp em chóng thuộc bài hơn. Và một buổi chiều nào đó, một buổi chiều nào em ngồi như thế, ánh mắt em đã thoáng sang nhà bên kia để rồi phải cuống quýt trước một tia nhìn ấm áp. Có lẽ đôi mắt ấy đã quan sát em lâu rồi nhỉ? Mặt em đỏ bừng với ý nghĩ ấy, cúi đầu xuống, em giả vờ học nhưng chỉ viết được những nét lằng quằng trên giấy bởi em biết đôi mắt ấy vẫn còn nhìn sang bên này. Em đang bối rối thì bé Dung lên giải cứu. Chị Quỳnh xuống ăn cơm. Con bé níu tay em lời xuống, rồi từ đó đôi mắt ấy cứ lờn vờn trong em. Nhà bên kia, em biết chứ,

có chú thím Tuấn. Bé Chương, bé Ngọc. Ai mà kỳ cục vậy nhỉ? Và em cứ lay hoay mãi với những ý tưởng lộn xộn trong đầu.

Trong bữa ăn, bé Dung vẫn liếng thoảng như mọi hôm. Nó nhìn mẹ láu táu: — Mẹ ạ! Con Ngọc nhà bên kia có một con búp bê đẹp lắm mẹ. Chú Tú của nó vừa mua ở Saigon ra đây. Con búp bê tóc nâu này, mắt xanh này và... Em lơ đãng với những câu sau của bé Dung để nghĩ đến đôi mắt kỳ kỳ và cái tên Tú lạ xa này. Em muốn bật cười khi nghĩ thầm: Tú Uyên đây. Buổi tối khi em trở lên bàn học thì chợt nghe tiếng guitar trầm trầm, ngạc nhiên em nhìn ra, cái người lạ kia đang say mê với cây đàn và đôi mắt thả về một hướng khác. Em tắt đèn, ngồi trong bóng tối để nghe những tiếng đàn dễ thương: Em tôi ra đứng nhìn trời xanh xanh mang theo đôi mắt buồn vương giắc mơ. Vu vơ đắm đuối vương ngàn áng mây, bao đêm thầm đếm trên trời đầy sao sáng... Tiếng đàn đã dứt nhưng dư âm vẫn còn đâu đây, lẫn quất một chút xiêu trong hồn em. Bật đèn sáng trở lại, em lấy tập ra học và biết mình khó thuộc bài nhanh được như mọi hôm.

Những ngày kế tiếp theo đó em vẫn bị đôi má ấy ám ảnh và tiếng đàn lời cuốn. Người ta ưng nhất là bài Cô láng giềng, Bài ca sao và Em tôi nên cứ đàn hoài hoài. Chắc tại người ta muốn em nghe những bài hát ấy chứ gì? Có phải nỗi lòng của ai đó không nhỉ? Sao tủa chín cái ối a nằm kề, thương em từ thuở mẹ về là về với cha... Chao ơi! Em hay tưởng tượng quá đi mất! Và em cũng hay tưởng tượng đến đôi mắt của người ta ghê,

đôi mắt với những tia nhìn dịu dàng, êm ái. Nhưng sao mà đôi mắt ấy cứ bay nhìn em, em bắt gặp hoài hoài. Mặc cỡ ghê đi thôi! Hình như người ta cũng biết thế nên mỗi lần em ngẩng lên bắt gặp thì người ta lại quay đi. Có mấy lần bừng ghê, chẳng chịu quay đi lại thoáng vẻ cười cười, vui vui. Ước thật là ước mà người ta đâu có biết. Nhưng rồi nỗi ảm ức của em đã tan nhanh theo những lời thủ thi của bé Dung. Chị Quỳnh này, chú Tú nói chị Quỳnh keng quá hà, học khuya ghê, coi chừng chị bệnh đó. Em giật mình, sao người ta biết tên em nhỉ? Chắc là con bé Dung này. Em nghe hồi hợp kinh, chẳng biết người ta có biết thêm những gì về cô láng giềng của người ta không nhỉ?

Một buổi tối, lên bàn học, em nghe có cái gì khang khác yên lặng quá, phải rồi, vắng tiếng đàn! Nhìn sang bên kia, balcon vắng người, không còn người ta đứng đó dáng đắp thật là « nghệ sĩ với cây đàn ». Thắc mắc, nhưng mà em vẫn lấy tập ra học. Mười một giờ, vừa buông bút xuống em lại nghe tiếng đàn quen thuộc. Buồn như chưa bao giờ buồn đến thế, tiếng đàn đêm nay quyện vào gió lạnh, xoáy buốt cả tâm tư em. Biệt ly, nhớ nhưng từ đây, chiếc lá rơi theo heo may, người về có hay? Biệt ly... Bâng khuâng em tự hỏi biệt ly. Chao ơi! Sao, sao vội vàng thế? Em không tin thế, cầu mong bài hát này không phải là một lời báo tin. Tiếng đàn dứt, em tắt đèn, đứng bên khung cửa sổ. Đêm đen, một khoảng cách nhỏ bé nào đó có hai người nhìn nhau qua bóng tối. Dư âm bài hát phả vào hồn em một nỗi buồn man mác, và nỗi buồn đó

chỉ để em thở nhẹ quay vào phòng ngủ.

Buổi sáng thay đồ xong, em soạn tập đi học. Trên bàn một chiếc phi thuyền nhỏ xếp bằng mảnh giấy màu xanh nằm chệnh vênh. Tò mò em cầm lên, mấy dòng chữ nhỏ, rần rỏi: Chuyến bay 8g30 sáng sẽ mang một người rời thị trấn. Quỳnh ở lại bình an. Em thần thờ, thế là xong, thế là hết, những ngày thơ mộng như một đám mây hồng, ghé lại một lần, ngán ngủ, rồi lại tiếp tục trôi đi. Biệt ly, nhớ nhưng bàng bạc sẽ ở lại trong em, dài trán menh mông, mái tóc rối và nhất là, nhất là đôi mắt. Em chớp mắt, buồn, nhưng thôi, xem như một giấc mộng, thật luyệt vời.

Con đường đến trường hôm nay chợt lạ, sương dày và hai hàng cây im vắng ử rử, em không còn nghe tiếng sỏi lạo xạo dưới chân nước.

Những tiếng đàn thân quen của người ta chợt trở về dồn dập trong trí nhớ.

Lớp học sáng nay lao nhao. Nghỉ 2 giờ đầu chúng mày ạ, đi ăn bánh cuốn nhá. Và đi theo lũ bạn, đến cổng trường em tách ra, lặng lẽ đi về hướng khác. Mua lát phất, cơn mưa tháng bảy đủ làm lạnh buốt trái tim nhỏ của em, em chợt thát khe khẽ một câu chẳng biết từ đâu. Mưa ướt ngoài trời mưa ướt trong lòng... Những bước chân thênh thang, xiêu đảo đưa em tới trạm hàng không ngập ngừng, phân vân rồi em cũng bước vào với niềm cầu mong không gặp người ta. Em chợt bình thần trở lại và bước chậm chậm dọc theo bờ đường. Trong sân một chiếc xe đang chuyển bánh.

Một khuôn mặt thân quen hiện ra ở một khung cửa nhỏ, đôi mắt nhìn em sững sờ. Vầng đôi mắt đã làm em cuống quýt buổi đầu, giờ phút cuối của em nghe xao xác. Chiếc xe lăn từ từ, em ao ước có một cành hoa nhỏ đặt nhẹ vào tay người ta, loài hoa của chia ly, của một lời dặn dò tha thiết : for get me not. Xe sắp khuất sau cánh cổng, đôi mắt vẫn quay lại, em còn đứng trong sân, tà áo bay bay trong gió như bàn tay vẫy chào tiễn biệt.

Mưa vẫn còn bay nhẹ nhẹ, em trở lại trường một mình, chợt mênh mang loáng thoáng có tiếng đàn trầm trầm, loáng thoáng một dáng người, một khuôn mặt, một cái nhìn. Nhưng thôi, chiếc xe sẽ qua ngã Tự Đức, rồi

vẫy tay lần cuối

NGUYỄN TRỊNH ĐIỂM XUA

Tôi vừa lớn có lắm điều thật ngớ ngẩn, nhưng nhiều khi nghĩ lại, chính tôi lại cảm thấy chúng thật dễ thương. Đẻ rồi mỉm cười vu vơ một mình.

Phan Thanh Giản đề đến phi trường và 8g30 phi cơ cất cánh. Em làm người ở lại, đề được nói thật khê : « Người về lòng tôi buồn hay lòng tôi vui, áo không có màu nên áo chưa phai. Tôi muốn hỏi thăm người rất nhẹ : Tôi đưa người hay tôi đưa tôi ? »

Thời gian vẫn không làm phai mùi hương nhớ dù người ra đi chẳng bao giờ gặp lại. Làm sao em biết được người ta có trở về căn gác cũ, có ôm cây đàn mới buổi tối ngoài balcon ? Mà dù người ta có trở lại thì cũng chẳng còn ai bên cửa sổ nghe đàn bởi cô láng giềng ngày xưa đã rời xa thị trấn.

Hình như tôi hơi điên điên thì phải. Ở nhà cứ chê cái con bé dờ dờ trong ương, lúc thì nhẩy nhót vui tươi như một con họa mi liu lo trong nắng sớm, lúc thì ủ rũ buồn rầu như cành hoa lâu ngày không thay nước nên héo úa. Tôi không hiểu họ muốn nói gì, hay đúng hơn là không cần hiểu. Thật ra, chính mình còn chưa hiểu mình thì còn ai hiểu mình nữa đây ? Lý luận gàn chương như thế nên nhiều lúc đôi đã nhún vai một mình. Mặc, ai muốn nghĩ gì thì nghĩ... mình có chết chóc gì đâu mà phải sợ nhỉ ?

Những lúc học bài là những giây phút tôi khổ tâm nhất. Đang học bỗng nghĩ ngợi vẩn vơ sang chuyện khác lúc nào không biết. Đến lúc giật mình nhớ lại thì, chao ơi, bài học vẫn còn dài dang đặc mà đầu óc mình đã thu nhận được chữ nào đâu ! Cứ cái đà này có lẽ hôm sau lại phải ăn zéro mất. Mắt thì nhìn quyền sách mà tâm trí lại đề tặn đâu đâu !... Mà tôi cũng
(Xem tiếp trang 63)

TỪ KẾT TƯỜNG

Tiếng kèn lá tre của tụi trẻ con thổi bên kia bờ hồ nghe rờ rã, như những buổi trưa hè nằm dưới giàn bầu ở nhà quê nghe mục đồng thổi tù và trên đồi xa. Lũy nhớ lại từ một hình ảnh thấp bé nhất, như con ngựa trời ôm dưới chân một cục than nguội nhẩy trên lá bầu xanh. Mẹ Lũy vẫn bảo loài ngựa trời ôm than nguội từ trần gian lên thiên đàng cho trời đốt lửa. Lũy say mê nhìn những trái bầu cong cong, da non, láng bóng, đung đưa theo những cơn gió nhẹ trên giàn. Và loài bướm tìm tới hút nhụy hoa bầu, ở mãi cả ngày không về. Ngày ấy chị Thục vừa thổi kẹp tóc, Lũy và chị mỗi năm được về thăm nhà khi tới bãi trường. Ba tháng rong chơi ở quê nhà, Lũy thường nằm cả ngày trong giàn bầu sai trái của Mẹ nhìn bướm bay vờn và nhìn loài ngựa trời tha lửa. Chị Thục quần quanh với những trò chơi con gái trước sân nhà. Ngày xưa, như một trái núi kỷ niệm khiến cho người ôm không hết trong hai tay, dù có thêm một đời mộng tưởng quay về.

Một lúc Lũy thấy Hạnh trở về, trong tay có một mảnh giấy nhỏ. Hạnh dúm mảnh giấy vào tay Lũy bảo :

— Cậu đọc đi. Di Cúc Huyền viết cho cậu đấy.

— Thư à ?

— Ai biết.

Lũy hồi hộp kéo góc của mảnh giấy ra một cách vội vàng. Đúng là còn gái, cái gì cũng cần thận. Cúc Huyền đã gấp mảnh giấy làm tám, khéo léo đến nỗi Lũy mở rách mất một góc.

« Lũy,

Tự nhiên sao lại có chuyện với nhau khi Lũy chưa biết gì về Cúc Huyền, cũng như Cúc Huyền chưa biết gì về Lũy. Nghe Hạnh nói Lũy phao vu cho Cúc Huyền có bồ. Chuyện ấy không cần phải đính chánh, nhưng cứ ầm ục tại sao Lũy hồ đồ như thế. Cái «thằng đó» chả là gì của Cúc Huyền cả, nhưng Lũy nên lịch sự đừng gọi người ta là mặt « gà mái ». Hạnh nói như thế chứ chả có giận Lũy đâu. Việc gì phải giận khi mình chưa thân nhau ?

Cám ơn lời mời của Lũy. Trưa nay Cúc Huyền cũng phải nấu cơm như mọi ngày khác, nên không đi biển được.

Cúc Huyền »

Lũy bỏ mảnh giấy vào túi, cốc lên đầu Hạnh một cái nói :

— Chỉ tại Hạnh xí xọn nên Cúc Huyền mới viết thư mắng mỗ cậu.

— Sao lại tại cháu được ?

— Đã bảo tại cháu xin xọn mà ra. Cậu nói chơi với Hạnh nghe thôi sao chạy qua học với Cúc Huyền làm gì.

Hạnh ngâm thơ :

— Ai biết, cậu không nói trước.

— Trời ơi, như thế là Hạnh biết rồi cần gì phải nói trước. Hạnh hết thông minh rồi đó. Hạnh phải thông minh mãi mới được.

— Bộ cậu sợ đi Cúc Huyền lắm hả ?

Lũy đá văng một cục gạch :

— Còn lâu cậu mới sợ.

— Sao đi Cúc Huyền mới la cậu sơ sơ thế mà cậu sợ cuống cuồng.

— Cậu sợ bao giờ đâu ?

— Mặt cậu tái xanh như mấy cọng rong dưới cái hồ nước kia kia.

Hạnh đưa tay chỉ. Lũy định cốc vào đầu Hạnh mấy cái xong Hạnh đã nhanh chân chạy khỏi. Lũy đuổi theo Hạnh lòng vòng qua mấy cây cột. Hạnh nhanh nhẹn như một con sóc, Lũy không tài nào tóm được. Cuối cùng Lũy ngồi bệt xuống chân thềm, tay chống cằm, nhìn những vạt nắng đi xa trên đỉnh cây. Hạnh mon men tới đứng một bên góc cột cười :

— Cậu nhát quá.

— Cậu mà nhát.

— Chứ còn gì nữa, bị đi Cúc Huyền trộ có một tí đã lo sợ.

— Đẹp Cúc Huyền qua một bên. Không nói nữa.

— Vậy cậu đi chơi biển với Hạnh nhé ?

— Đẹp cháu qua một bên luôn nữa, cậu đi chơi mỗi mình.

Hạnh xây một vòng quanh cây cột thè lưỡi dài, cười :

— Chấp cậu đi trước một mình. Chiều cháu sẽ nói với Ba mang xe vào rừng thông đón cậu, vì biết chắc cậu sẽ đi lạc vào rừng thông ở cả ngày cũng không biết đường về.

Lũy gắt :

— Cậu sẽ ngủ luôn trong rừng thông, lo gì.

— Rồi đi Cúc Huyền sẽ ngạo cậu là con nai đi lạc vào rừng. Chắc là ề lăm nhĩ ?

Lũy bực bội trước những lời trêu chọc của Hạnh, Lũy muốn chạy bay ra biển, nằm dài trong rừng thông nghe chim ca, sóng đánh rì rào để nhớ tới Cúc Huyền, sáng hôm nay nếu có Cúc Huyền đi biển chung chắc không còn gì vui hơn. Lũy dùng chân xủ những viên sỏi dưới chân thềm, sương đã tan hết trên mặt hồ và trên các cành lá, bầu trời sáng rực những ánh nắng hồng tươi của đầu ngày. Mặt hồ bây giờ chói nắng, mặt nước phẳng, trong vắt, những con chim bói cá từ đâu bay đến rình mồi trên cây thỉnh thoảng lao xuống nhanh như mũi tên. Gió biển thổi vào hơi nắng, mát lạnh và thơm nồng mùi hương của hoa cỏ buổi sáng. Lũy đưa tay ngoắc Hạnh :

— Nay, cậu bảo.

Hạnh chạy tới, nhưng đứng cách Lũy một khoảng, sợ Lũy cốc lên đầu.

Lũy cười :

— Hạnh có đi qua nhà Cúc Huyền nữa không ?

— Đi biển hà.

— Hạnh qua bên ấy chơi một chút nữa rồi về cậu đưa đi chơi biển. Đi cả ngày. Cậu sẽ bao một cỗ xe ngựa, rồi cậu làm người xà ịch đánh xe ngựa cho Hạnh đi chơi như một công chúa ngày xưa đi dạo. Chịu không ?

Hỏi vậy chứ Lũy biết Hạnh chịu là cái chắc. Hạnh sáng mắt lên hỏi :

— Qua bên ấy làm gì ?

Hạnh thừa thông minh để biết rằng khi người ta viết thư cho mình theo phép lịch sự là đương nhiên mình phải trả lời, dù cho bức đó là bức thư trách móc mắng mỗ tận tình.

— Tội nghiệp cậu Lũy quá trời.

— Vậy Hạnh mang thư trả lời đến Cúc Huyền giùm cậu nhé ?

— Rồi về đi biển. Cậu tình nguyện làm người xà ịch đánh xe ngựa cho cháu đi chơi ?

— Dĩ nhiên.

— Đi đâu cũng được, cậu phải chịu cháu à há ?

- Cũng dĩ nhiên nữa.
- Hạnh thích vào rạp ciné bằng xe ngựa hà.
- Lũy nhân nhó :
- Hạnh nói giỡn... hay nói đùa ?
- Thật đó. Cậu đánh xe ngựa vào luôn trong rạp ciné. Dám ku ng ?
- Đi đâu cậu cũng dám hết. Nhưng như thế chẳng hóa ra mình điên sao. Cậu điên thì được, nhưng người ta biết cháu điên thì kỳ lắm. Lớn lên không có bồ, rán chịu à.

Hạnh trề môi :

— Cậu nói bậy.

Lũy cười :

— Muốn cho cậu không nói bậy nữa cháu chạy vào nhà xé một mảnh giấy rời mang ra đây cho cậu, cùng với một cây viết bic.

— Hạnh khống có viết bic, có viết mực tím không à.

— Viết mực tím cũng được.

Hạnh chạy vào nhà mang giấy và viết ra. Lũy kê cuốn vở lên đầu gối viết mấy chữ, mực tím của Hạnh pha nhạt, lại không có giấy chậm nên mực nhòa ra trên giấy trông như những chữ có bắt đèn néon, chớp lờ chớp loẹt.

«Cúc Huyền,

Đừng có tin lời Hạnh nói, con nhỏ chúa ba xạo. Nhưng nếu Cúc Huyền có bồ cũng chã sao, mình mới quen nhau mà ăn nhắm gì. Tôi mừng cho nữa là khác. Hôm nay định có Cúc Huyền đi chơi biển tôi sẽ mượn một cỗ xe ngựa tự đánh xe chở Cúc Huyền và Hạnh đi chơi, vào tuốt trong rừng. Mùa này rừng thông chắc đẹp lắm. Lá thông vàng và phấn thông cũng vàng theo gió bay trên bãi cát, đồi núi. Chúng ta sẽ ở trong ấy suốt ngày.

Cúc Huyền không đi, buồn thật. Chúc hôm nay nấu cơm không khét.

Lũy

Lũy vẽ thêm dưới tên mình một chiếc lá. Xong gấp mảnh giấy lại đưa cho Hạnh cười :

— Xong rồi. Hạnh làm sứ mạng của một nhà ngoại giao đi.

— Chứ không phải làm người phắc tơ riêng của cậu và dì Cúc Huyền à ?

Tuy cần nhẫn, nhưng Hạnh cũng chạy veo đi, vì lời hứa của Lũy ngon lành quá. Lũy vào nhà trả giấy viết cho Hạnh rời ra ghế xích đu của anh Đồng nằm. Tự nhiên Lũy như một cậu học trò mới đi thi lần đầu tiên chờ đợi ngày kêu kết quả. Ngày có kết quả lông nga lông ngóng trước cổng trường chờ gọi đến tên mình.

**tu ke
tuong**

(Còn nữa)

mềm tóc nhớ nhung

A N H C H I

Nhiều khi Mẹ bảo : Bé ạ, lớn rồi mà sao con vẫn hay khóc quá đi thôi. Tôi vẫn lặng lẽ cười. Trời sinh con ra Trời cho nhiều nước mắt, con có muốn khóc luôn đâu. Khóc những lúc tủi lúc hờn, khóc những lần lặng lẽ không thành tiếng, khóc ướt gối những buổi tối tự nhiên chẳng có lý do, khóc những lần ngồi học để cho chữ cho giấy thấm nước mắt con, thì buồn lắm Mẹ ạ. Chẳng ai muốn khóc chi nhiều. Mà con có muốn khóc luôn đâu...

Nhiều khi Anh bảo : Trời ơi, người gì mà mau nước mắt quá cơ. Tôi vẫn ngồi yên để cho những giọt nước mắt rớt đầy trên những ngón tay. Em có một cái nốt ruồi dưới đuôi mắt cơ anh ạ. Như thế thì chẳng muốn khóc cũng chẳng được đâu. Khóc những lúc có anh để nước mắt làm nũng thấm ướt đầy trên má là những lần may mắn. Khóc những khi

không có anh để tủi để hờn, để mười ngón tay của em tủi thân thắm lấy đôi mắt ướt của mình là những lần khô sởi. Khóc như thế thì buồn lắm anh ạ. Mà em biết, chẳng muốn khóc thì cũng chẳng được đâu anh...

Có những khi tôi vui mà mắt tôi đầm nước mắt, nhưng dù phải khóc những lần buồn, tôi vẫn nghĩ những ngày những tháng của tôi vẫn quá may mắn hơn nhiều người. Vì còn những giọt nước mắt long lanh chực tuôn trào ra trong khoé mắt tôi. Tôi còn làm nũng được vì những giòng nước mắt và tôi còn thấy mình được thương được yêu vì những giòng nước mắt. Mẹ vẫn bảo : xa nhà rồi thì phải người lớn hơn lên một tí con ạ. Anh vẫn nói : Không ở gần tôi thì cô không được... ngủ nhẹ nhiều nữa nghe không. Con đã người lớn thêm một chút rồi mẹ ạ. Em đã giữ để đừng mau nước mắt quá rồi đấy anh. Nhưng khóc thì vẫn chả làm sao bỏ được.

Tại vì dù sao, tôi cũng vẫn còn được thương yêu...

Buổi chiều trời thật nhiều gió, tôi đi xuống khu công viên đầy cây ở góc tỉnh. Trời thật nhiều mây xám, chả phải một ngày để đi lang thang. Nhưng sao tôi vẫn thích đi thật chậm một mình như thế. Chả ai biết được, những lúc như thế thì người ta có khóc cũng chỉ có những tàn cây nhìn. Con mưa chiều qua còn để lại những vũng nước nhỏ giữa công viên nhưng những tàn cây thật xanh, thật mát, tôi mỉm cười : Ngày hôm qua Trời mới khóc.

Ý nghĩ của tôi bay lang thang những khi tôi ngồi một mình hay đi lang thang trên những bãi cỏ trong công viên. Những ngày gần đây hạ đã đến rồi, trời còn một chút mưa và đầu óc tôi lẩn quẩn cái ý nghĩ : bao giờ thì mình về ? Hơn một người đã bảo tôi đi làm gì. Người đi xa là người nhận mất mát. Vẫn biết người đi xa là người nhận mất mát, nhận đầy hai bàn tay những thiệt thòi. Thế mà tôi vẫn đi. Đi để những lúc lang thang trở về với cái bản tính công chúa nhỏ rót nước mắt nhanh như lúc nhón miệng cười thì mới thấy mình lại khờ hơn bao giờ... Đi để những khi trời đổ tuyết, mười ngón tay lạnh cóng tủi thân, nhớ những ngày những tháng dưới tia nắng ấm của mặt trời, dưới thương dưới yêu của mọi người rồi thấy mình thiệt thòi hơn bao giờ...

Nhưng đã khá lâu làm con chim nhỏ bay một mình, tôi đã thấy mình đỡ trẻ con. Mẹ ơi, nói thế không phải để Mẹ đỡ lo và cũng không phải để anh khỏi nghĩ đến chuyện chiều chuộng. Nhưng làm sao để tháng ngày trời mưa trời nắng trời gió trời tuyết không làm dầy làn da tay tôi, không làm mắt tôi bớt mọng những nhớ nhung để nhìn đời bình thản hơn một chút... Biết Mẹ nhớ nhưng mẹ hài lòng. Biết Anh buồn nhưng Anh hãnh diện. Biết những ngày dài là những thử thách của một đời người, là những viên đá sỏi nhọn làm đau chân ngày nào anh hay kể trên con đường em lớn lên. Bây giờ thì tôi một mình chịu thử thách. Và những giọt nước mắt, chao ơi, những giọt nước mắt trẻ con,

những giọt nước mắt làm nũng vẫn còn là một chút gia tài để dành cho mai này, khi mà tôi không còn biết cần môi nếm nước mắt mình thật mặn...

Mỗi buổi sáng mở mắt nhìn trời qua vòm cửa sổ, có hôm trời nắng, có hôm trời mưa. Cuộc đời người rồi hình như cũng thế. Có những ngày vui, có những ngày buồn. Tiếng cười như cái âm thanh sắc gọn của viên đá đung đưa trong cốc nước. Tiếng khóc như tiếng những giọt mưa buồn thả nhẹ giữa đêm lạnh cóng. Rồi viên đá tan, rồi cơn mưa tạnh. Người rồi vẫn lang thang đi cho hết cuộc đời. Nhưng may mắn lắm nếu còn một vòng tay, một bờ vai để những ngày mưa về khóc òa lên cho trút hết những muộn phiền. Tôi có một vòng tay chờ, một bờ vai đợi đó để biết, dù lang thang làm một con bé xa quê hương, vẫn không phải là con-số-một bơ vơ cô đơn một mình : cái con số một cô đơn tủi thân mà có lẽ những giòng nước mắt đã cạn khô từ lâu trên khoé mắt, rồi cho tới khi những vì sao biến mất hẳn trên cuộc đời, sẽ mãi mãi không phải là tôi.

Nhớ những ngày đầu tập xa nhà, cô công chúa nhỏ mỗi sáng dậy từ mờ sương ngồi nhìn qua cửa sổ và đếm nước mắt rơi ướt mười đầu ngón tay, sao mà dễ thương. Nhớ những lần đầu bước chân trên những hè phố lạ, con chim non nhỏ dại lần đầu rời tổ, ngập ngừng, ngơ ngác, sao mà đáng yêu. Rồi mưa, rồi gió, rồi nắng, rồi tuyết phủ ngập khung cửa sổ, làm trắng những con đường. Cô công chúa nhỏ tập làm thường dân, thè lưỡi nếm một chút tuyết trắng. Con chim non bé nhỏ tập dang đôi cánh, chịu một chút gió mưa. Cái gì rồi cũng quen dần, như giọt nước mắt rồi phải khô trên gò má. Phải không hở mẹ. Phải không hở bố? Phải không hở anh? Con ngoan lắm rồi cơ. Em giỏi lắm rồi cơ. Khi mà đã qua một mùa Xuân, qua một mùa Hạ, qua một mùa Thu cho tới mùa Đông thì tôi đã vững bước, như một đứa trẻ không cần người dắt tay như những bước đi đầu và tìm lấy lối đi riêng cho mình trên những đường ngõ quanh co của thành phố lạ.

Thế mà... vẫn còn trẻ con. Trẻ con ở những ngón tay vuốt nước mắt buổi tối quỳ bên thành giường cầu nguyện. Trẻ con ở những hạt răng cắn môi những buổi sáng cầm lá thư quen thuộc chực khóc. Trẻ con ở những lần óm đầu vùi mặt trên gối gọi Mẹ ơi, Anh ơi. Trẻ con ở những lúc quờ tay trên những dao những nĩa, nhớ một đôi đũa, nhớ một bát cơm, nhớ tiếng những đĩa em ồn ào, những lời nói, những âm thanh quen tai đã từ ngày nào xa lắm.

Trẻ con, dễ hay khóc. Để dù một trăm lần Mẹ bảo : Bé ạ. lớn rồi mà sao con vẫn hay khóc quá cơ. Để dù một ngàn lần Anh nói : Trời ơi người gì mau nước mắt đến thế, thì tôi cũng vẫn còn muốn ngồi yên để mặc những giọt nước mắt rơi đầy trên hai bàn tay.

Làm sao mà tôi thôi khóc, khi mà trên cuộc đời bé nhỏ này, chỉ có những người được yêu thương mới biết khóc như tôi. ■■■■

THƠ HỒNG TỪ KẾ TƯ ỜNG

về yêu hoa cúc

Gửi Duyên Anh

Trăng xưa một nét bên thành
Dưới cây lá vẫn một mình hồ thu
Nửa đời con bướm phiêu du
Còn trên cánh giọt sương mù ngàn năm

Về trông hoa nở âm thầm
Nhà ai mái trút mưa dầm chiều khô
Nghe lòng ghé cửa ước mơ
Hỏi thăm hoa cúc một mùa nào đây
Sân buồn nhẹ gió thu phai
Hồn ta một bóng mưa dài bên sóng.

một khoảng hồng thập tự

Tặng Hàn

Mỗi ngày qua đó hai lần
Đã quen với lá chia gần mùa thu
Sợ chiều tan sợ đêm thâu
Sợ thêm buổi sáng qua cầu nhìn sông
Nhà em đang nở mùa bông
Bướm theo với gió vào phòng quạnh
hiu

Những hôm mưa rất tiêu điều
Con đường nổi sợi nắng chiều vàng
phai

Anh về em chắc không hay
Như cây me ngã bóng dài buồn tênh.

nhật ký tháng sáu

Tặng Đinh Tiến Luyện

Con mưa hồi hã trên đường
Nhà tôi có một khu vườn trong mơ
Nở trên mỗi đóa hoa chờ
Tình thơm với những bất ngờ biết không

Chim tha nhánh cỏ xuôi lòng
Về chim tiếng hát trên giòng huyện
xưa

Hình như tháng sáu trời mưa
Và mưa, mưa tự những mùa rất xa
Ở trong ngày tháng bao la
Còn nghe xanh chút trắng tà chiều
hôm.

bão nhỏ

Tặng Nguyễn Mai

Xa xôi quá những tiếng cười
Một mai nằm chết trên đời nhân du
Nghe như giòng mới sang thu
Chiều cây lá đổ trong mù sương
mưa

Sợi ta sợi tóc buồn thưa
Thấy ngày đã vắng một mùa ấu thơ
Ngồi đây là đã bất ngờ
Con say như thể giấc mơ qua cầu
Nghe dài cơn bão chưa đầu
Ngàn năm còn đó ngọn sầu chia tan.

trong nhật ký của quỳnh

truyện dài : ĐINH TIẾN LUYỆN

66

Buổi chiều có đám tang đi qua nhà. Một ông lính lái tàu bay. Tội nghiệp, người vợ mới cưới chưa đầy một tháng, tôi nhớ tuần trước có lần đi ngang thấy chị còn nõ đùa và ẵm con mèo ở trước cổng. Có nữ sinh mới bỏ trường được hơn một tháng ấy, trông tội nghiệp hết sức, rũ rượi trong bộ tang phục trắng sau xác chồng, nhìn bà ta vật vã khóc tôi cũng muốn khóc theo và tự dưng tôi thấy buồn quá, cho đến bây giờ.

thứ hai, 19-4

Tôi hơi phân vân khi ghi lại giấc mơ này. Giấc mơ, không biết nó còn bồn phẫn gì đối với đôi mắt mới choàng tỉnh dậy và ngần ngại nhìn ra cửa sổ. Buổi sáng tôi thức dậy còn thấy ngọt ngào cả môi, y như miệng vừa nhai đầy trong miệng một cánh hoa hồng. Giá là một buổi sáng chủ nhật thì tôi đã mất cả buổi sáng quanh quẩn trong phòng để làm những công việc lật vật một cách thật chậm chạp như lau các cuốn sách

67

trên giá bằng những tờ kleenex vụn hay xếp đặt lại thứ tự vài chuyện trong phòng vừa làm vừa hát nhỏ nhỏ những bài hát quen miệng. Mà mấy khi mình lại được những chiều chuông luôn như cái ý nghĩa mình hay thích vẽ vời và thêm đủ mọi thứ. Ngủ dậy muộn một tí là phải vờ vội đâm sách vở trên bàn dồn vào cặp. Buổi sáng tôi đi học, con đường Trần Quý Cáp ngủ dậy với những mắt lá me còn ngái ngủ, y như mắt của một cô gái vừa lớn, buổi sáng còn ngằn ngor với giấc mơ đêm qua. Quỳnh ạ, mi đấy. Con gái, sao cứ hay vờ vờ thế nhỉ, lắm chuyện cả trong giấc ngủ nữa. Ngủ thôi nhắm mắt lại mà... ngủ, tại sao lại cứ còn phải mơ với màng. Anh Uy hay mắng tôi, trêu tôi thế. Tôi mong cho bé Thy mau lớn, lớn kịp để nghe tôi nói chuyện, chả nhẽ những chuyện vụn vặt lại phải chờ gặp bạn thân mà có kể ra thì cũng chỉ làm trò cười với nhau. Chẳng hạn như mơ thấy sông thì sao, thấy biển, biển lặng, biển sóng có nghĩa gì, mơ thấy hoa, thấy mưa hên xui, chúng tôi đều có «sách vở» hết.

68

Giấc mơ, tôi không biết nó có mang hài bước đi từ bãi cỏ ý nghĩ của tôi hôm trước, tự bao giờ hay nó đậu đến như một bóng mây, khoảnh khắc, không hẹn hò, tình cờ không mang một chút liên lạc gì với thực tại. Nhưng dù sao thì buổi sáng dậy, giấc mơ ấy cứ còn đậu trên hai mí mắt tôi. Tôi đã tỉnh tới trường tìm nhỏ Đông để kể chuyện ngay, khi nghĩ lại, tôi sợ kể ra nó hết hay mất. Nên dù ở đây tôi cũng không muốn ghi ra. Mà ai lại không sợ những sợi chỉ rối, nhĩ, gỡ hoài càng mãi khúc mắc.

thứ ba 20-4

Không ngờ cái ông Thức này lại tấn công tôi nhanh đến thế, có thể nào một gang tay nữa tôi bị chóng mặt và buóng cả hai tay rơi xuống cái dốc sỏi cứ chực đầy ngã xuống. Có thể tôi mới thấy mình yếu đuối thật. Lắm đũa, cái miệng cứ ngoác ra ta đây «bản lĩnh» lắm, tôi chẳng lạ gì thấy nằng té, có khi là «vết thương yêu dấu», nhưng đôi

69

khi cũng đáng thương hại lắm. Tôi hiểu mình còn quá ít tuổi để có thể là một con nhím, có hàng trăm những gai nhọn xù ra để bảo vệ lấy thân mình. Mẹ không hay khuyên tôi và cũng như ba, rất bằng lòng để nhìn con cái sống tự chủ, bởi thế tôi mới hay khiếp sợ, như lúc xuống cầu thang không tay vịn và bắt buộc đôi chân phải bước chậm hơn hay là rất chậm, mặc dù đôi mắt của ba mẹ, của những người thân luôn theo dõi tôi, ở dưới chân thang này hay ở phía cửa thang, trên kia. Riêng với chị Quyên, chị cho tôi nhiều «kinh nghiệm lớn», mặc dù chị đi theo chồng thật sớm, lúc tôi chưa biết những sợi khói tình yêu nó ra sao (nhưng không phải là bây giờ tôi đã cay mắt, một lần nào, tôi viết thế và nhớ ra có thể có lần nào, không biết chừng).

Chẳng ai bảo tôi lớn lên sẽ như thế nào mà cũng chẳng ai kể cho tôi nghe những ngày đầu cuống chân dại mắt ra sao. Nhưng như buổi sáng mở mắt nhìn ra mặt trời còn đỏ, buổi chiều tựa cửa bóng tối phải trở về, rồi trên những con đường như những con đường rắc lá me đâm

trong nhật ký của Quỳnh

70

swrong tôi vẫn đi qua, tôi phải gặp một viên đá vấp chân; tôi phải gặp một bông hồng-bông hồng ngày ngắt; tôi phải gặp một sợi khói-sợi khói cay mắt.

Và rồi thì Quỳnh ơi, tuổi lớn lên hay dễ cắn môi...

thứ tư 21-4

Buổi trưa — Vừa đi học về đã vờ ngay lấy giấy bút. Quỳnh ạ, mẹ mắng cho đấy biết không. Mà sao hình như tôi có quá nhiều điều để nói, nhưng lại chẳng nói được với ai. Tôi cứ nghĩ giá tìm được một người nào để cho tôi lia lia nói-như mọi khi thỉnh thoảng tôi vẫn lia lia nói-thì chắc là tôi sẽ thấy dễ chịu hơn. Nhưng mà cái cảm giác bây giờ, cái ảm ức, nặng nề, đan rối như những sợi len buổi chiều Viễn đến sao vẫn đáng yêu lạ. Và rồi tôi lại chả muốn chữ nghĩa bay ra khỏi bờ môi, một tí đáng yêu đó, tôi nghĩ dù sao cũng nên nâng niu chứ.

Lúc này khi tôi đi học về, anh Uy ngồi làm lì dưới nhà trông vô duyên lạ, giá mà tôi nói ra cái ý nghĩ này thì thế nào cũng được thấy bộ

mặt anh Uy nhăn nhó lại. Thì biết đến bao giờ tôi mới có duyên. Tôi bỏ đi lên gác chả thèm nói gì. Em là em của anh mà anh Uy, cũng biết làm li như ai vậy !

Nhưng cứ nghĩ giá anh ấy cười cười ra kí đầu hay kéo tóc tôi, chắc tôi sẽ hỏi anh về Viễn. Quỳnh ơi, hình như có một viên đá nhỏ nào đã làm vấp chân rồi. Mà chả nhẽ lại để những đầu ngón chân hồng rớm máu sớm đến thế sao. Nắng buổi trưa gay gắt, tôi úp mặt vào chậu nước lạnh, và cứ nghĩ : Anh Uy, giá anh đừng làm li một cách đáng ghét, chắc em sẽ hỏi chuyện anh...

Buổi tối — Sáng, trưa, chiều, tối. Thì giờ của tôi đan kín uững giòng chữ. Rồi những ý nghĩ. Rằng tôi cần không đau buốt làn môi. Tôi cố không ra thư viện chiều nay, viện lẽ trời sắp mưa. Nhưng trời đã mưa nhiều buổi chiều mà tôi vẫn cầm cúi vác xe đi thư viện, chiều nay trời chẳng mưa, tôi cũng chẳng còn thấy mệt thế mà vẫn im lặng nằm dài trong phòng cả buổi chiều. Tôi thấy tôi đi lên đi xuống nhiều lần

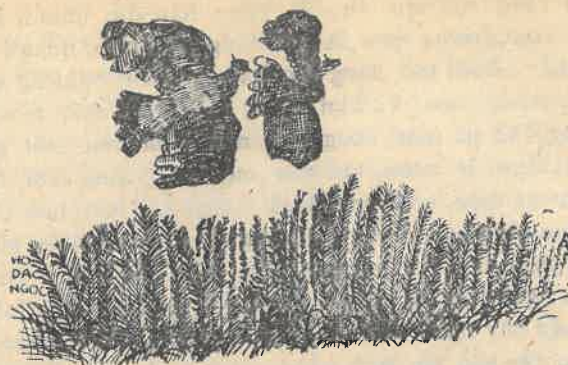
trong nhật ký của Quỳnh

quá, giá mà con nhỏ Đông nó không đi chơi chiều nay thì nó sẽ đến rủ mình. Tôi mong cho con bé ấy đến quá, nhưng nó chả đến. Và tôi sợ trời sắp mưa, nên tôi ở nhà.

Hình như tôi sợ một cơn mưa nào đó bất chợt, cơn mưa chẳng phải của trời nhưng thấm ướt tâm hồn tôi, làm buốt lạnh ý nghĩ tôi và quá đủ để cho tôi lên cơn sốt. Hình như tôi sợ những lần chớp xanh, những tiếng sét, những vang động kinh hồn của tâm hồn tôi. Những bất chợt mà rồi sẽ như cơn mưa buổi chiều trời tháng bảy ào ào đổ xuống chẳng ai ngăn nổi, sẽ làm tôi choáng váng để ngậm môi cúi mặt, buổi tối thút thít khóc một mình.

Thế là tôi ở nhà. Thư viện, những quyển sách, những giòng chữ, những dãy bàn, những hàng ghế ngồi và Viễn, chả biết có ai mong tôi. Tôi ghét thấy mình thua cuộc. Chả gì anh Uy cũng vẫn mắng là « con nhỏ làm li ». Nhưng bướng một tí, tự ái một tí để cả chiều cả tối thấy mình ngờ ngác lạ.

(Còn nữa)

DÒNG SÔNG TRONG MƠ

Á I B Á C

Đó chỉ là một lối mòn chạy dọc theo chiều dài vườn nhà em. Lối đi nhỏ xuyên qua hàng cây ăn trái dẫn đến chiếc giếng nhỏ cuối vườn. Mọi ngày em vẫn đi trên lối mòn này để ra giếng lấy nước tưới hoa. Một bên đường là mấy cây mận, ổi, cây trứng gà um tùm lá xanh mà em vẫn thường leo lên hái trái chín, một bên là đám rau muống non, mấy bụi rau ngót lá xanh rờn. Tất cả quá quen thuộc với em và bao ngày trôi qua em có chú ý đến nó đâu ; Thế nhưng hôm nay lại khác, con đường dưới mắt em trở nên thật đặc biệt. Em ốm từ sáng hôm qua và cơn choáng váng cầm chân em trong phòng riêng hơn một ngày rồi. Ban ngày mà phải nằm im trên giường là một cực hình, em lấy sách đọc nhưng đầu óc như nhối, mắt hoa lên làm em phải bỏ quyển sách xuống, nằm im một lát, em gượng dậy, ngồi ở cuối giường nhìn ra vườn qua khoảng trống của ô gạch gió. Buổi chiều mùa thu, mây xám che khuất mặt trời tạo cho không gian một thứ ánh sáng diu diu. Lối mòn nhỏ trông sáng hẳn lên thành một vệt trắng chạy suốt giữa cây lá xanh rờn. Tự nhiên em tưởng chừng khu vườn nhà em là một cánh rừng nhỏ và con đường này chính là lối mòn bước chân qua lại của những bác tiểu phu tạo thành. Thỉnh thoảng, sẽ còn có vài chú thỏ trắng muốt ra ngồi bên vệ đường nhắm nháp cọng rau non. Hàng cây ăn trái bên đường bây giờ trở thành đám cây cối mọc vô thứ tự trong rừng, vòm lá xanh đậm che khuất ánh mặt trời và dưới gốc cây vô số bụi rậm gai góc, giầy leo chẳng chặt dọc ngang. Mỗi chiều, em sẽ đi dạo dọc theo lối mòn vui đùa với mấy chú thỏ hoặc đuổi theo một chú sóc vàng óng đang nhanh nhẹn chườn càn. Mỗi sáng khi ánh nắng ấm áp sưởi khắp cánh rừng nhỏ,

em chạy trong rừng sục sạo tìm ôi rừng hay sim chín... Rồi bỗng nhiên em mơ ở cuối con đường mòn là một dòng sông nhỏ, quanh năm con nước hiền hòa êm chảy dưới hai hàng tre xanh bên bờ nghiêng mình soi bóng trên mặt nước trong veo. Và khu rừng nhỏ biến mất trong trí em (mà chắc cũng không thể có một dòng sông nằm phía trên một khu rừng), sát với bờ sông phía dưới là vườn, chỉ cần một dòng sông thôi, ba tháng nghỉ hè của em sẽ tuyệt diệu vô cùng. Buổi sáng, khi mặt trời chưa vượt khỏi rặng tre xanh, con sông với những đợt sóng rất nhỏ, rất hiền, gợn lăn tăn trên mặt nước lạnh lạnh. Lúc đó sớm quá, chắc Việt Thi — bạn em — chưa đến, em sẽ một mình ngồi trên chiếc thuyền nhỏ, nhẹ trôi trên mặt nước lững lờ, đọc sách, hoặc suy nghĩ vãn vơ, đợi Thi. Mặt trời lên cao, con sông rực rỡ với mặt nước xôn xao lấp lánh nắng vàng là lúc Việt Thi từ trong vườn bóng tre râm mát tiến theo con nước xuôi dòng, trên thuyền chúng em ngồi bên nhau kể cho nhau nghe những chuyện không đầu nhưng mà vui ghê lắm. Buổi trưa, trời nóng gay gắt khiến em bỏ mặc con thuyền để ngâm mình trong làn nước trong, mát rười rượi. Ở gần sông nhất định là em biết bơi rồi và em sẽ dạy lại cho Việt Thi nữa này, để một buổi trưa, 2 đứa sẽ đùa nghịch vừa bơi vừa té nước lên nhau, cho nước hiền hòa tung bọt trắng, từng giọt nước ngọt ngào đọng trên mặt, vương trên tóc long lanh, và tiếng cười của chúng em sẽ rộn rã vang trên khúc sông im vắng... Hai đứa sẽ tổ chức một cuộc thi bơi rồi sau đó một nhòai, nằm nghỉ trên chiếc thuyền trôi nổi bành bồng. Em sẽ được nhiều lần nằm trên thuyền ngắm hoàng hôn về trên sông nước, mặt nước sông bao la giáp với bờ bên kia xa tít tắp, xa xa từng bầy chim bay về tổ; ngắm cây cầu bắc ngang sông dẫn vào thành phố, chiều xuống, rất đông người đi dạo, áo quần đủ màu sắc bay lượn để em mỉm cười đọc lên câu thơ :

Dập diu tài tử giai nhân...

Bên kia sông là một bến đò với dãy quán tranh nghèo xơ xác, với khóm chuối đứng chơ vơ, lá xanh tả tơi lồng lộng gió cùng những chiếc thuyền nan neo đã bến đá. Một chiều nào đó, em sẽ bắt gặp một tà áo tím bay bay trên bến vắng, em sẽ nằm úp người trên thuyền để theo dáng áo tím diu diu thấp thoáng và để chiều hôm sau, em cố chờ nhưng không còn tìm thấy màu áo tím chiều qua, chắc em sẽ nghe lòng băng khuâng buồn như vừa mất một bóng hình thân quen. Từ đó, mỗi chiều, em thường nằm trên thuyền đưa mắt nhìn về bến đò bên kia và em cho đó là bến đò Gió, quê ngoại Loan mà Dũng đã một lần ghé qua, một bến đò thật buồn, thật nhiều gió, gió lồng lộng trên mái quán tranh, gió xào xạc qua khóm chuối ven sông, đong đưa mấy tàu lá chuối khô rơi tả ; để em chợt thấy xúc động vu vơ...

Một lần em sẽ cùng Việt Thi xuống thuyền với một giỏ thức ăn, một vài quyển sách và nếu có thể, thêm một chiếc máy chụp hình. Hai đứa sẽ khởi hành từ sáng sớm, chèo thuyền đi khỏi khúc sông quen

thước mong khám phá một nơi nào đó, đẹp hơn. Buổi sáng hoàn toàn yên tĩnh, con thuyền lướt nhẹ, chợt một vài chú chim đậu trên cành tre cắt tiếng hót cao vút vui vẻ, yêu đời. Chiếc thuyền của chúng em sẽ giống như chiếc thuyền chở Lưu — Nguyễn len lỏi dưới hoa, trên sóng nước ngọc tuyền. « Lênh đênh dưới hoa chiếc thuyền lan », câu hát em thích nhất trong bản « Thiên thai » mà mỗi lần hát lên em thường hình dung trong trí một con sông nước trong thật trong, bên bờ là cả một rừng đào nở hoa màu hồng rực rỡ, nghiêng nghiêng phủ trên dòng sông ; Hình dung hai chàng Lưu Thần, Nguyễn Triệu trong bộ áo thư sinh xanh xanh, và con thuyền nhỏ bé nhẹ lướt trên dòng nước, dưới hàng vạn cánh hoa đào, đưa chàng lần theo tiếng sáo hướng về cỏi Tiên... Bây giờ em với Thi cũng tìm được một cảnh đẹp nhưng không bằng Thiên thai để có thể quên cả đường. Buổi trưa hôm đó, chúng em neo thuyền vào một gốc cây, leo lên bờ chụp ảnh, rong chơi nơi « cỏi Tiên » nhỏ bé. Lúc ánh nắng chiều vừa tắt, trả lại bóng mát cho mặt sông, hai đứa sẽ chèo thuyền về, chia tay nhau, hẹn một ngày vui vẻ khác. Và cứ thế, chỉ cần thêm một dòng sông, một dòng sông nhỏ sau vườn, em sẽ cùng Việt Thi được hưởng một mùa hè thật trọn vẹn...

Ồ ! Không ngờ chỉ từ một con đường nhỏ tầm thường mà trí tưởng tượng của em lại vẽ vời ra đến thế. Sao em nhiều mơ mộng thế nhỉ ? Không biết đó là một tình đáng yêu hay đáng ghét ? Bây giờ thoát khỏi cơn mộng mơ đầu óc vẫn còn vằng vất, em ngồi im trong căn phòng mờ tối nhìn ra ngoài, vẫn chỉ con đường nhỏ, vườn cây quen thuộc ; Hình ảnh chiếc thuyền nhỏ lênh đênh trên sông vắng còn vương trong trí. Việt Thi ơi ! bạn của em ơi, bây giờ Việt Thi đang làm gì nhỉ ? Có đang nghĩ vãn vơ như em không ? Mai mốt em sẽ viết về dòng sông trong mơ của em, gửi cho Việt Thi xem, biết đâu sẽ có vài hình ảnh từng nằm trong trí tưởng tượng của Việt Thi giống hình ảnh dòng sông em vừa nghĩ đến...

ĐI LẠI TỪ ĐẦU...

CH Á M K H A N H

*Em nhắm mắt đơm hoa màu ngọc ngần
Ít máy buồn trong ngày tháng vương*

*Và em như cánh bướm mới thoáng
hương*

*Khéo đan tay niềm vui đầu niên học
Trông với vàng ngủ quên dần trên tóc*

*Với nụ hôn khóa kín mấy chuyến xe
Mang hoa ngâu trải khắp lối em về
Như sợi chỉ chợt xe lên mắt sáng
Như bước chân với êm cơn gió thoáng*

*Những con đường bay phất lá mưa
giống*

*Sỏi đá kia reo khẽ dấu du bằng
Khép sân trường sau cổng vào thu tới
Gửi cho em chút hương trầm ngày
mới*

*Có người là con nắng cuốn mùa
thu*

*Mà nét sương quên tỏ ánh xa mù
Không cây cỏ, không là vàng ươm
ngát*

CỬA TIỆM BÁN TỪ CÂY KIM ĐẾN CHIẾC PHI THUYỀN

kiến vàng và bạn vàng

■ TÔN NỮ THU DUNG (Nha Trang) Sao Vân đã thất nghiệp, bạn tin chỉ bó toán. KV không bảo đảm đâu. Cửa hàng chen chúc đông quá, thông cảm nhé!

■ MỘT ĐỘC GIẢ (Sài Gòn) Đợi mãi chả thấy bạn bực mình KV để nhận được thư. Mong quá.

■ NGUYỄN THỊ PHI ĐIỆP (Sài Gòn) Đang nhờ Sao Vân nghiên cứu, chưa có kết quả ai sai ai đúng.

■ MỸ THỊNH — Rất tiếc thư bạn bỏ tới chậm.

■ PIANO— Nghe tiếng đàn của bạn KV mê ly quá. Đúng là tiếng đàn piano. Chờ bạn tiếp tục.

■ TẶNG THỊ THU NGA — Hãy viết một mặt giấy thôi nhé.

■ CUA ĐÌNH (Cần Đức) Ngài đúng là công dân gương mẫu, tuân theo luật lệ Bru Điện đảng hoàng. Chúng tôi xin trả lời, đường Phạm Ngũ Lão Saigon thuộc quận 2 đi ạ.

■ KIỀU GIANG.— Tại sao phải gửi ô mai qua ông Hoàng Hải Thủy, sao không cấp tốc hơn. KV đang thêm nhỏ dãi đây nè.

■ VU BÀNG (BLao).— CPTN hay ho được là nhờ các Bạn Vàng, vậy thì ngày khai trương chỉ có mình KV đứng... thộn ra, có duyên sao được.

■ TIN QUAN TRỌNG.— KV đã tới tập nhận được điện thoại hỏi rằng: Với 14 chữ của Kiến Em trong trò chơi « vắn chương » ở cửa tiệm Chạp phô số 9 là để bắt đầu cho một chữ hay tất cả ghép lại thành một chữ, KV xin thí dụ cho dễ hiểu với 5 chữ: SHELL các bạn hãy đọc Sao Hối Em Lạnh Lùng. Với 14 chữ của Kiến Em, mời bạn « chơi chữ » theo lối đó. Chúc ăm giải —KV.

ruidi muỗi

Ở Phi châu áo loại muỗi corettra, chúng bay từng đàn cả triệu triệu, dân chúng ở đây bắt đem ép cho nát thành một thứ bánh dùng vào mùa đông gió bắc.

Ở Oregon có một loại ruidi xanh thường tập trung thành một khối lớn, người da đỏ địa phương gỡ về nấu thành món ăn ngon, ...eo ơi! thật khiếp. NGUYỄN VĂN KIỀU (Biên Hòa)

kiến vàng ơi!

HỎI.— Kiến Vàng ơi! tự làm sao mà người ta phải có « bỏ » thế cơ chứ hở?

NGUYỄN (Saigon)

ĐÁP.— Người ta có « bỏ » để mua « giờ tông » gọi điện thoại, mua tem gửi thư và điện đẹp để đi phố.

HỎI.— Kiến Vàng ơi! sao họ hàng con gái chúng tôi « cứ hay ăn vụng ghê. Nhất là trong bếp, cứ bị má « gõ dũa bếp » lên đầu hoài. Thế « họ hàng con gái » có ra cái tính ni không Kiến Vàng hả!

MÈO TAM THỀ

ĐÁP.— Ăn vụng là đức tính tốt của con gái, dĩ nhiên con gái làm sao có được. Điều cần nhất là đừng để họ nói nhây bên mép.

HỎI.— Kiến Vàng ơi! Tôi thích gửi thơ, nhưng vấn đề tài chánh rất « kẹt », hỏi biết làm thế nào để có tem mà gửi thư?

NGUY XUÂN SƠN

ĐÁP.— Bạn hãy đăng một mẫu tìm bạn miễn phí như thế này: « Tôi trẻ đẹp giàu có muốn làm quen với tất cả các anh chị... Ưu tiên trả lời cho những thư kèm tem ». Một tuần sau bạn sẽ nhận được ít nhất 5 chục con và dĩ nhiên bạn sẽ không trả lời ai cả. Chào thành công có nhiều tem.

HỎI: Kiến Vàng ơi! Sao ta đánh con chó ở đầu mà nó lại la « cẳng! cẳng!»

TRƯƠNG LƯƠNG ANH LƯ (Tuy Hòa)

ĐÁP.— Ta đánh con chó ở đầu hay ở đâu cũng vậy, sợ dĩ nó kêu « cẳng

cẳng » là bởi nó nhắc nhở cái cẳng phải chạy khuất đi cho mau.

HỎI.— Nay Kiến Vàng, sao người ta không đặt «thế giới ngữ» làm sinh ngữ II để mọi người ở các quốc gia khác nhau để nói chuyện nhỉ!

HÀ (Ban Mê Thuột)

ĐÁP: Kiến Vàng đang nhờ Kiến Em nghiên cứu « vũ trụ ngữ » cơ. Vì cửa tiệm chạp phô sẽ lãnh những nghiệp vụ buôn bán ly kỳ lắm. Chẳng hạn như bán một vì sao, mua một đại dương, cho thuê một hạt cát hay bỏ cáo tìm một con vi trùng đi lạc. Vì thế bạn mới nghĩ tới chuyện « thế giới ngữ » là bạn còn lạc hậu quá.

HỎI.— Kiến Vàng à, khi một chú Kiến muốn đi ngang Thái bình dương để đến Gia nã đại chú phải đi bằng cách nào ấy nhỉ?

LÊ TAM THỀ

ĐÁP: Dễ ợt! Kiến ta sẽ mở bản đồ ra và bò thủng thẳng, với một bản đồ tỷ lệ xích 1/200.000, Kiến ta chỉ mất có nửa phút vượt được Thái Bình Dương. Ngon lành.

HỎI.— Kiến Vàng ơi, hai câu thơ:

Trời còn có những đêm sao quên mọc
Anh chẳng khi nào thôi nhớ đến em

của ai? Kiến Vàng có thể « bắt » cụ chủ nhiệm Duyên Anh cho đăng bài thơ có câu Thoảng hiện em về trong đáy cốc, Nói cười như chuyện một đêm vui. của Trần Quang Dũng không?

ĐÁP.— Ta đánh con chó ở đầu hay ở đâu cũng vậy, sợ dĩ nó kêu « cẳng

ĐÁP: Hai câu thơ ấy của Nguyễn Bính (Kiến Vàng nhờ chủ nhiệm Duyên Anh «gà» đấy nhé). Và nó như thế này cơ:

Trời còn có bữa sao quên mọc
Anh chẳng đêm nào không nhớ em
Sẽ bắt chủ nhiệm cho đăng thơ
Trần Quang Dũng. Chờ đi.

CPTN nhận mua bán đổi chác tất cả các loại hàng cũ mới cam đoan mại rất mau.

đàn bà

— Đàn bà không bao giờ thấy những gì người khác làm cho họ, họ chỉ thấy những gì người ta không làm.

G. Courteline

— Đàn bà nói dối đến nỗi người ta chỉ có thể tin điều trái ngược của những gì họ nói.

G. Courteline

— Đàn bà không khi nào mạnh hơn những lúc họ lấy sự yếu đuối của họ làm.

khí giới.

Mme Du Dffand

— Đàn bà chỉ biết rõ những gì họ không học.

Commerson

— Đàn bà quan sát và đàn ông lý luận.

Rousseau

— Luôn luôn có một người sau những gì đàn bà ưa chuộng

G. Sand

— Sự đau khổ chỉ tỏ điềm thêm cho trái tim người đàn bà

G. Sand

— Đàn bà là một cái bóng: theo đuôi họ, họ sẽ trốn chạy; chạy trốn họ, họ sẽ đuổi theo.

Zoheir.

TRINH THÚY HẰNG ghi

ôm

Ở một lớp Đệ Tứ, trong giờ Vật Lý thầy Trần Thượng Thủ sau khi giảng bài xong, chỉ trò Hà đang ngồi suy tư về ý nghĩa 4 con xi đề gửi về Kiến Vàng đứng dậy, hỏi:

Thầy: Trò cho biết ôm (ohm) là gì?

Hà: Thưa thầy, ôm là sự trao đổi giữa đôi vòng tay.

Thầy: Rất tiếc! Tôi không là Giáo Sư Việt Văn. Trò về chép cho tôi một trăm lần định nghĩa «ôm».

L. HÒA (Lê-văn-Duyệt)

hạnh phúc.

— Một khoảng khoái hạnh phúc là một niềm vui tươi bất diệt.

(Eugène Figuière)

— Hạnh phúc là ở trong thị hiếu chứ không phải ở trong sự vật; người ta sung sướng là có những thứ do người ta yêu thích chứ không phải có những thứ do người khác cho là đáng yêu.

(Duc de La Rochefoucauld 1613-1680)

— Nếu những nỗi đau khổ hủy diệt hạnh phúc thì các thú vui xáo trộn hạnh phúc.

(Francois Gaston, Duc de Lévi 1720-1787)

— Tạo hóa đã dành hạnh phúc vừa tầm hết mọi người. Chỉ cần biết lựa chọn hạnh phúc.

(Lucrère 90-55 trước J.C)

— Hạnh phúc giống như một con chim xanh: nó để cho người ta lại gần rồi nó khẽ nhảy đi.

(Joseph de Maistre 1753-1821)

— Hạnh phúc không có mức đo lường nào khác hơn là cảm giác: nó chỉ hiện hữu do cảm xúc gây nên. Tất cả thực tại của hạnh phúc là ở trong trái tim.

(Charles de Rémusa', 1797-1875)

PIANO

Độc trang 56
phụ bản khoa
học hạng nhẹ
của C P T N.

bán thư tình

Trước đây tại điện Drouet ở Ba lê có một cuộc bán đấu giá kỳ lạ: món hàng tuy chỉ là một đồng thư lớn gồm đúng 16.500 bức thư không sai một li ông cụ. Đây là các bức thư tình của nàng Juliette Drouet ngày xưa hồi thế kỷ thứ 19 viết gửi người yêu là thi sĩ Victor Hugo khét tiếng:

Người ta bảo số thư này cũng chỉ là một phần trong số 18.000 bức thư tình của người đẹp.

HẠNH (Sj)

thuốc gia truyền

(Không bảo đảm) khi bị cay mắt (ớt rơi vào mắt chẳng hạn) có 1 thứ thuốc linh diệu làm cho mắt bạn hết cay liền tù tì. Bạn hãy xối nước vào hai ngón chân cái Ô. LIU (HUC)

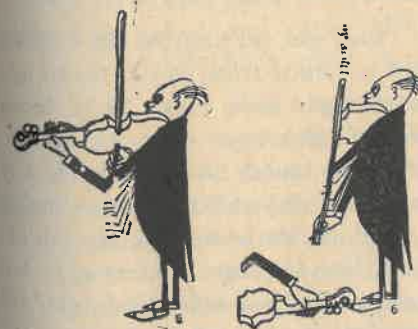
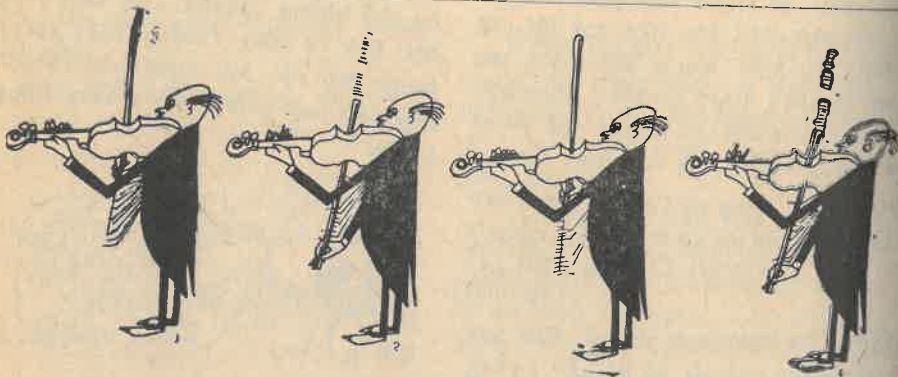
PHIM SẠP CHIẾU:

Anh Em Kiến Vàng

đạo diễn: ĐINH TIẾN LUYỆN

hãng phim: TUỔI NGỌC

tài tử chính: KIẾN ANH, KIẾN EM

KHOA HỌC

HẠNG NHỆ

GIÒNG ĐỜI CỦA NƯỚC

Nước là một khoáng chất trải khắp thiên nhiên. Nước ở thể đặc như băng tuyết, thể lỏng trong đại dương sông hồ, dưới mặt đất và trong cơ năng sinh vật. Thân thể con người có đến 72% chất nước. Ngoài ra, nước cũng ở thể hơi bao trùm khắp bầu khí quyển để liên tục di chuyển trong không gian.

Giọng đời của nước thật phiêu lưu. Thi sĩ Tản Đà đã viết: « Nước non nặng một lời thề, Nước đi, đi mãi chẳng về cùng non ».

Nhưng thật ra, cuộc sống của nước cũng có một chu kỳ. Ở thể đặc hay thể lỏng, nước bốc hơi lên trời để rồi trở về mặt đất. Cứ như thế, nước ra đi rồi lại trở về trong cái vòng luân quần.

nước ra đi

Ai cũng biết, 2/3 diện tích địa cầu là ao, hồ, sông, biển, đại dương và

băng dương. Bị lửa mặt trời đốt nóng nước bốc lên một số lượng hơi nước khổng lồ. Nước đại dương bốc hơi không nghỉ dù chỉ với nhiệt độ chừng 27 độ. Trong 1 tiếng đồng hồ, tính trung bình có 1 kilô hơi nước bốc lên từ 1 mét vuông mặt biển. Trong khi đó, tổng số diện tích đại dương là 365.000.000 cây số vuông. Vậy, trong 1 tiếng đồng hồ có tới 365.000.000.000 tấn hơi nước từ mặt đại dương bốc lên không gian. Đó là chưa kể, số lượng hơi nước tiết ra từ cơ năng các loài thảo mộc. Chỉ một cây sồi, trong một ngày đã tiết ra tới 300 lít hơi nước.

Ai cũng biết, hơi nước bốc lên trời tụ hợp lại thành mây. Và mây chỉ là những tí tí giọt nước nhỏ li ti kết hợp lại. Mỗi giọt hơi nước có đường kính bằng 1/10 ly mét.

nước trở về

Mây bay trong không gian là nhờ không khí chuyển động. Cho đến khi gặp khí lạnh, những giọt hơi nước nhỏ li ti trong mây sẽ kết hợp thành những giọt nước lớn hơn rồi đông đặc lại. Vì nặng hơn không khí, cho nên những giọt nước này không theo mây bay thêm được nữa mà phải rơi xuống mặt đất để được gọi là mưa.

Phải cần tới 1.000.000 đến 8.000.000 giọt hơi nước trong mây tụ tập lại mới thành 1 giọt nước mưa. Khối lượng của mỗi giọt mưa cũng không đều. Giọt mưa lớn có đường kính đến 5 ly mét. Giọt nhỏ nhất cũng vào khoảng 1/10 ly mét. Mặt khác, nếu gặp lớp khí có độ lạnh hơn nữa, những giọt hơi nước của mây sẽ biến thành một thể khác. Đó là băng thể. Những băng thể

này kết hợp lại thành tuyết. Vì tỉ trọng của tuyết nhẹ hơn nước, cho nên khi rơi xuống mặt đất, không rơi ào ạt nhanh nhẹ như mưa mà chỉ đáp xuống mặt đất một cách nhẹ nhàng để được tặng cho mỹ danh là hoa tuyết.

kiếp giang hồ của nước

Từ trời cao rơi xuống mặt đất nước có 3 cách sống:

1. Động lại một nơi rồi bốc hơi trở lại không gian.
2. Chui xuống lòng đất rồi đi đây, đi đó.
3. Bị đẩy đọa chung thân dưới lớp đất tận cùng.

Nếu ở trên mặt đất, nước sẽ có cơ hội bốc hơi ngay để rồi lại trở về mặt đất. Chui vào lòng đất nước có dịp du lịch đó đây. Ngắn ngủi cũng được vài phút. Chơi dài cũng được vài năm. Trong cuộc chơi này, nước có thể biến thành đồ uống cho cỏ cây hoặc cứ lẩn mò lườn lợt trong các khe hở của lòng đất để tạo thành mạch nước. Gặp lớp đất thấm nước, nước còn tiếp tục cuộc sống hải hồ. Khi gặp đá hay đất sét, nước chỉ còn đường chạy xuôi hay đứng lì một chỗ từ trời rớt xuống, nếu không gặp ngay biển cả hay đại dương thì nước cũng phải chạy bộ từ vài chục đến vài trăm cây số theo mạch nước để thoát ra biển. Số lượng nước hiện có dưới lòng đất không phải là nhỏ.

Nếu tắt cả khối lượng nước dưới lòng đất mà trào hết lên mặt đất thì một trận đại hồng thủy có một không hai sẽ diễn ra với một lớp nước dày chừng 1.000 mét bao phủ khắp mặt địa cầu. Tuy nhiên, nhờ Trời còn thương loài người, cho nên không bao giờ Trời lại gây thiên tai kiểu này.

Nước mưa từ trên trời rơi xuống ngấm vào lòng đất tạo thành sông hồ chảy ra biển để rồi lại bốc hơi lên trời biến thành mây mưa tạo nên cái vòng luân quần của một chu kỳ bất tận.

sấm chớp

Khi di chuyển trên không trung, những giọt hơi nước thuộc tầng dưới các lớp mây thường ẩn chứa những luồng điện âm bao quanh. Còn tầng trên của mây chỉ có những luồng điện dương ngự trị. Điện phát sinh trong mây do sự cọ sát giữa những khối khí lạnh từ trời dồn xuống. Sự di động của không khí khiến hai luồng điện âm dương chạm nhau để tạo ra lửa điện kèm theo tiếng nổ. Lửa đó là Chớp và tiếng nổ tiếp hậu là Sét. Giông tố là cơ hội tốt để chớp thành hình và sấm sét nổ theo. Tại sao? Vì giông tố là một hiện tượng do không khí chuyển động mạnh để các luồng điện âm dương chạm nhau tạo thành sấm chớp. Lửa chớp xẹt ra có một độ nóng gần bằng độ nóng mặt trời. Sức nóng khủng khiếp này đột nhiên phát sinh làm không khí giãn nở không kịp, dồn nén, dầm đạp lên nhau tạo ra những chấn động dồn dập có khi chạy dài đến vài chục cây số. Những chấn động đó đã phát ra tiếng sấm.

Tốc độ ánh sáng là 300.000 cây số 1 giây, đồng hồ. Trong khi đó, cũng trong 1 giây, tốc độ của âm thanh chỉ có 340 mét. Bởi vậy, trước khi NGHE sấm ta đã NHÌN thấy chớp. Muốn biết khoảng cách từ nơi có sấm chớp cách xa ta bao nhiêu, hãy lấy vận tốc của âm thanh nhân thời gian kể từ lúc ta nhìn thấy chớp cho đến khi ta nghe thấy sấm.

tầm bổ cho kỹ

Năm nay cháu 16 tuổi, cao 1 thước 62 mà cân nặng có 34 ký. Cháu cảm thấy quá gầy và cao. Vậy muốn mập và thấp đi thì cháu phải làm sao?

QUỐC KHÁNH
(Sài Gòn)

Cháu phải chụp hình phổi ngay. Thử máu và phân cũng rất cần thiết. Ăn nhiều thịt, cá, hạt gà và uống sữa. Uống thêm dầu cá viên. Làm gì có thuốc « thấp ». Dân Pygmées ở Phi Châu có gì đẹp mà ham?

tuổi cập kê

Thưa bác sĩ cháu năm nay 18 tuổi, cháu có kinh đã 2 năm nay, lúc đầu đã hai ba tháng cháu mới có một lần, rồi đến năm sáu tháng cháu mới có lại và cháu mới có đúng ngày tháng trong ba tháng nay. Cháu có kinh đúng 3 ngày mà sao mỗi lần có nó bị hôi, đó có phải là một chứng bệnh không bác sĩ?

LÊ THỊ DUNG
(Đà Lạt)

Con gái dậy thì đường kinh lúc đầu thường không đều. Không phải là

NGUYỄN TUẤN ANH

điều đáng lo. Nên dùng Asep'ol để làm vệ sinh thân thể, ít nhất, mỗi ngày 2 lần. Uống thêm trụ sinh Alba mycin G.U. Chúc cháu mau lành.

nên học nghề

Lúc thường thì khỏe mạnh đến khi học thì nhừ dần, mệt mỏi, chân tay rã rời. Hiện tượng đó có gì là bệnh không, thưa bác sĩ? Nếu là một chứng bệnh, xin bác sĩ giúp cháu để cháu luôn luôn thích học và say mê với công việc mà không vướng một chút bực dọc. Cứ khi cháu ngồi « gao » bài là cháu như vừa trải qua một cơn bệnh hoạn mà người khác có thể nói cháu giả vờ.

NGUYỄN THỊ CHIỀU
(Biên Hòa)

Ở đời, mỗi người một sở thích. Mỗi người đều có thể say mê một thứ khác nhau. Người thích đi săn, kẻ lại mê câu cá, người khác ham đánh cờ! Chính vì lẽ đó trong xã hội mới có kẻ làm thợ, người đi cày, kẻ đi buôn, người đi học. Trong trường hợp của cháu, điều tốt hơn cả là ngưng học chữ, để học nghề! Mong cháu hiểu ý chú muốn khuyên.

đừng hốt hoảng

Đầu cháu hay nhừ, mắt cháu hay hoa lên, đôi khi tâm trí thay đổi bất thường, khi vui khi buồn, và chưa một lần suy nghĩ về việc làm của cháu dù quan trọng. Xin bác sĩ vui lòng mách giúp đó có phải là triệu chứng bệnh ung thư màng óc không ạ?

TRẦN THỊ KIM TIẾN
(Biên Hòa)

Đầu nhừ, mắt hoa luôn có thể là triệu chứng của sự làm việc quá độ, thiếu máu, yếu tim vãn vãn... Vui buồn thất thường là dấu hiệu của sự bất an trong tâm hồn. Ai đã mách cháu danh từ khủng khiếp « Ung thư màng óc »? Cần phải thân tặng dăm cái roi mây vào mông cho kẻ ác miệng.

góc con người

Răng con vàng và miệng hôi đã ba bốn năm nay rồi, từ lúc con khoảng mười bốn tuổi mặc dù con không có răng nào hư cả. Sau khi ngủ dậy sáng hay trưa chiều — lúc nào miệng con cũng đầy nước miếng và con đều có đánh răng sau khi ngủ dậy, trưa bằng kem, sáng bằng kem và muối.

Con xin bác sĩ mách thuốc cho con.
MỸ HẠNH
(Phủ Nhượn)

Răng vàng dù có đánh hàng ngày bằng kem có thể do phẩm chất của kem không được tốt, men răng đã bị hư, hoặc thiếu chất vôi cần thiết. Ở đàn ông nghiện thuốc lá thì răng bị câu vàng là lẽ tất nhiên. Cháu nên dùng bột đá bọt (Pierre ponce) mà chà răng và sau khi ăn nên rửa răng và súc miệng cho kỹ. Kiêng đồ quá chua và quá nóng hay lạnh. Hơi miệng hôi do sự hoạt động của bộ máy tiêu hóa xấu, (bệnh sưng ruột kinh niên) hay sự thiếu sót vệ sinh răng miệng mà 100 người như một đều bị như cháu. Không có gì là bất thường cả.

rèm cửa sổ tâm hồn

Hồi trước mí mắt trên của cháu vẫn mỏng như ai nhưng sao mấy tháng nay nó trở nên dày cộm như là sưng

vậy đó bác, và lại thường xuyên có ghèn. Mặc dầu cháu vẫn ngủ đầy đủ. Vậy là sao bác nhỉ? Cháu yếu gan. Vậy cháu phải ăn uống kiêng cử ra sao và xin bác cho cháu biết những biến chứng của bệnh đau gan.

BÍCH TIỀN
(Sài Gòn)

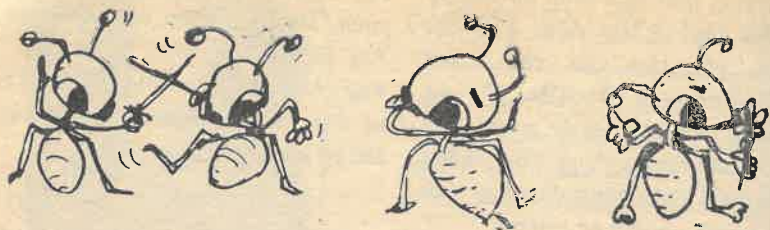
Cháu nên để ý xem mắt và 2 mắt cả chân có hơi sưng như mí mắt không? Nếu thử nước tiểu ngay xem có lòng trắng trứng không? Đi tiểu ít hay nhiều? Nên kiêng ăn đồ mặn, uống thuốc lợi tiểu như Urosiphon, Théosalvose, thuốc vượng tim như Coramine vãn vãn... Mắt có ghèn phải nhỏ Collyre argyrol, hay Sulfate de zinc và uống ít viên Cotracyn chẳng hạn. Yếu gan phải kiêng trứng, mỡ, đồ biển. Triệu chứng và biến chứng của đau gan quá nhiều kẻ sao cho siết hở cháu?

cóc hay com

Thưa bác sĩ tay cháu bị nổi « hạt cóc » càng ngày càng nhiều. Vậy phải làm cách nào hay dùng thuốc gì để những « hạt cóc » không nổi lên nữa? Da mặt cháu trắng lại bị một đốm đen nhỏ làm thế nào cho mất hẳn đốm đen đó?

TÚY NHUNG
(Nha Trang)

Chấm thuốc Collo Mack hay Pom-made Podophylline ngày 3,4 lượt vào chân của những hạt này. Ít ngày sau chúng sẽ rụng dần. Cháu không nói rõ đốm đen có phải là 1 nốt ruồi không? Nếu chỉ có 1 nốt đen trên 1 khuôn mặt với da trắng muốt thì đó là 1 Grain de beauté rất đẹp và đáng giá mà bao thiếu nữ ước mơ. Việc gì phải nghĩ cách làm mất đi cho mệt trí!

bài học về loài người

Đ I N H T I E N L U Y E N

— Bài học hôm nay thầy dạy các trò là bài học nói về sự vĩ đại và van minh của loài người. Trong lớp này có trò nào đã nhìn thấy loài người rồi?

Kiến Vống đưa râu lên :

— Thưa thầy con ạ.

— Trò hãy tả cho các bạn trò nghe.

Kiến Vống giơ chân múa râu :

— Loài người thật là vĩ đại, thật là ghê gớm, thật là kinh khủng không lời nào tả cho đủ...

Thầy Mối Già ngắt lời Kiến Vống :

— Thầy biết trò có gặp người chắc cũng chỉ nhìn thoáng qua, vì giống Kiến Vống của trò thường cuộn lá làm tổ sống trên các cây trái ngoài vườn ít có dịp gặp loài người. Riêng thầy với bao năm sống trong cột nhà, thuở còn trẻ, thầy đã biết tường tận về loài người vĩ đại. Trời sinh họ ra để làm chủ trái đất, thống trị sông ngòi, núi rừng và biển cả. Đối với loài vật bao giờ cũng phải kính nể, tôn sùng họ. Riêng dân tộc tí hon chúng ta nhiều khi ở liền bên với loài người, sống nhờ kiếm ăn những thực phẩm dư thừa của họ. Ta phải luôn sống ôn hòa, đừng khi nào đại đột mà đụng tới sự tức giận của loài người. Thực là thảm thương sau khi đã làm họ phật lòng, xác dân tộc tí hon có thể phơi đen mặt đất trong chốc lát giận dữ ấy.

Trò Kiến Cam hỏi :

— Thưa thầy chúng ta phải làm sao để tránh làm cho loài người tức giận ạ.

— Đừng bèn mảng tới nơi mà họ cấm như tú đưng thức ăn, đồ ăn để trên bàn. Ngoài ra cũng không nên tới lui những nơi mà họ năng qua

như ngưỡng cửa, dưới gầm bàn, chúng ta có thể bị họ dẫm chết một cách vô tình.

— Thưa thầy như thế chúng ta có nên tìm cách thân thiện với loài người không ạ?

— Thế nào gọi là thân thiện?

— Thí dụ như ta bò lên mình họ chơi.

Điều đó kỵ nhất, đừng đại đột bò tới gần họ mà mất mạng.

Anh em Kiến Gió đua nhau hỏi :

— Thưa thầy có trường hợp nào ta tấn công loài người không ạ?

— Có chứ, chẳng hạn như khi chúng ta đang yên ổn làm ăn mà có một người dẫm chân đúng ngay tổ của ta, làm chết dân tộc ta, vì tự vệ ta phải ra tay cảnh cáo họ. Dân tí hon đông, có thể tấn công họ bỏ cả giày dép mà chạy là chuyện thường. Tóm tắt là chúng ta chỉ nên tấn công người để tự vệ.

— Loài người quả là vĩ đại, thưa thầy, dân tộc tí hon ta có được thiện cảm của loài người chăng?

Gương mặt thầy Mối Già râu râu đáp :

— Loài người không hề có thiện cảm với dân tộc tí hon ta mà trái lại còn đề tâm thù ghét chúng ta nữa.

Kiến Vàng hỏi :

— Phải chăng ta đã làm nhiều điều có hại cho người?

— Điều đó cũng đúng một phần. Nhưng số phận của dân tộc tí hon trời sinh ra chỉ để tha những vụn thức ăn dư thừa của loài người vô tình rơi rải mọi nơi, để lâu những vụn thức ăn ấy có thể bị hư thối làm khó chịu cho người. Đời sống của chúng ta bé mọn đến thế không phải là đã giúp ích cho loài người một chút đó sao. Loài người đâu thèm biết tới. Đôi khi chúng ta đôi quá có xâm phạm tới phần sống của người thì sẽ bị họ tiêu diệt thẳng tay.

Kiến Vàng lại hỏi :

— Như thế chúng ta là kẻ thù của loài người phải không thầy?

— Đúng như thế, loài người đã tìm nhiều cách để sát hại chúng ta. Từ những năm gần đây họ đã phát minh ra một thứ khí giới lợi hại, đó là bom nguyên tử DDT.

Kiến Vàng muốn hỏi ngay điều gì, song con nhà Kiến Đen gạt đi :

— Hỏi gì mà lảm thế, sắp tới giờ ra chơi rồi, im cái miệng mày lại.

Từ lần thắng cuộc con nhà Kiến Đen lại càng phách lối, ngang tàng hơn. Anh em Kiến Vàng ức lắm nhưng cũng chỉ ngậm miệng chờ có dịp để trả thù cho lần nhục nhã trước nên khi bị Kiến Đen nạt, Kiến Vàng chỉ cúi gằm mặt.

Trên bục cao, thầy giáo tiếp tục nói về thứ bom nguyên tử DDT!

— DDT là một chất bột màu trắng mà loài người thường rắc trên các lối đi quen thuộc của dân tộc tí hon để ngăn cản ta tới lui qua lối đó. Đáng lẽ phần này tôi dành cho loạt bài học nói về tất cả những vũ khí lợi hại của loài người, nhưng tiện đây tôi nói luôn tới thứ bom nguyên tử DDT. Bây giờ các trò hãy theo thầy sang phòng thí nghiệm để biết qua về thứ bom vô cùng nguy hiểm ấy.

Đáng lẽ là tới giờ ra chơi, như mọi ngày, nhưng hôm nay bỗng hừng, thầy giáo Mối Già bắt học trò học luôn. Kiến Đen ra điều bực bội lắm. Tại con nhà Kiến Vàng ham hỏi lời thôi nên thầy quên ra chơi đây mà. Chúng gườm gườm như muốn nuốt sống ăn tươi anh em Kiến Vàng, và khi cả lớp chen chúc theo thầy sang phòng thí nghiệm, lợi dụng lúc mất trật tự đó Kiến Đen anh «dịch» Kiến Vàng anh một cái. Bị «dịch» một cái đau điếng nhưng Kiến Vàng anh không nói năng gì, làm như một kẻ rất khiếp sợ anh em Kiến Đen vậy.

— Các trò hãy đứng xa cửa phòng một chút, vì dù là một quả bom nguyên tử để lâu ngày nhưng chất «phóng xạ» của nó vẫn còn đủ làm hại sức khỏe chúng ta.

Một quả bom «nguyên tử» trắng to bằng nửa hạt gạo được đưa về phòng thí nghiệm của Mối Già từ nhiều năm nay cho học trò biết một thứ khí giới nguy hiểm mà để phòng. Tuy chất DDT để đã lâu đời nhưng vừa mở cửa phòng thí nghiệm chất hơi của nó cũng làm đám học trò hắt hơi lia lịa.

— Chất phóng xạ của bom các trò thấy đây loài người gọi là chất DDT. Chất DDT này nếu ta mới chỉ nghĩ tới thôi cũng đủ làm chúng ta nghẹt thở mà chết. Để đề phòng, chúng ta ở xa mà nhìn thấy những khu vực nào trắng xóa thì đừng có ham lại gần. Tuy rằng với hai cây râu đánh hơi rất xa của dân tộc tí hon, nhưng đôi lúc đôi quá, khứu giác của chúng ta rất dễ bị lừa. Khi nhận ra được hơi độc DDT thì đã muộn vì ta đã nghĩ quá nhiều.

Kết luận bài học, thầy giáo hỏi :

— Các trò đã được nghĩ chất phóng xạ DDT để các trò biết trước mà đề phòng loài người sát hại. Bài học về loài người vĩ đại văn minh đã chấm dứt, có trò nào thắc mắc điều gì không ?

Cả lớp đồng thanh đáp « Không » và tiếng của anh em Kiến Đen là to nhất.

— Nếu không thì các trò được tự do ra sân chơi.

trích một đoạn trong
ANH EM KIẾN VÀNG
sắp phát hành

BÔNG HỒNG

(Tiếp theo trang 36)

không hiểu mình đang nghĩ suy điều gì. Có gì đáng để mình phải để ý đến đâu nhỉ. Phải học, phải học mới được; nhất định không để tâm hồn bay bổng thoát khỏi cái thế xác ngàn ngo này để đi phiêu du bất cứ nơi nào! Tự nhủ thế nhưng rồi đầu lại vào đây. Hàng chữ cứ việc rối loạn trước mắt trong khi tay vẫn thỉnh thoảng lật trang. Người ngoài cứ tưởng đầu mình chăm chỉ lắm!

Học bài ở nhà đã thế. Đến trường lại càng là một sự phiền phức hơn nữa. Thầy giáo cứ việc giảng bài thao thao bất tuyệt, còn tôi, không nghe là vẫn không nghe! Nhất là tôi lại ngồi cuối lớp nữa. Đã thế lại còn kính dây cộm! Gia tài của những năm chui đầu vào sách vở làm con một sách đấy. Làm một sách chán rồi nên đang lập lệnh bắt đầu làm lãng tử đây! Tội nghiệp các bậc thầy giáo nào vô phúc có phải những đứa học trò khéo nguy tạo như tôi. Các thầy cứ tưởng đầu tôi đang chăm chú nghe lời giảng nên hừng chí, càng giảng càng hăng. Tội nghiệp nếu các thầy khám phá ra sự thật! Làm sao có thể tưởng tượng nổi một cô bé trông hiền lành ngoan ngoãn như thế kia lại là một đứa mơ mộng nhất trần đời? Những lời giảng vào tai này chỉ để thoát ra bằng tai kia mà không để lại một dấu vết nhỏ nhoi nào, dù chỉ là một sợi khói mỏng manh hơn sợi tơ nhện! Đã thế, những lúc không biết làm bài, họ làm sao thoát khỏi lời vu oan giá họa: «Ồng giảng nhanh quá, tao chẳng hiểu chi cả!»! Tội nghiệp những người

dạy bọn học trò ở tuổi vừa lớn như tôi. Chỉ có làm thầy giáo tiểu học là sướng nhất; vì, đối với tuổi thơ trong trắng ấy, họ là những người lý tưởng nhất trên đời.

Những ngày đẹp trời còn may; Những hôm trời mưa mới là cực hình! Mà Đalat thì, chao ơi! những ngày đầu năm và những ngày cuối năm học đều nhằm mùa mưa cả. Nếu mưa thật nặng hột, tai tôi bắt đầu nghe lũng bũng toàn những tiếng mưa rơi và mắt tôi bắt đầu liếc dần dần ra cửa. Và tâm hồn tôi lại bay bổng lên chín tầng mây. Thật mông lung, mông lung! Nếu là mưa phùn tôi ngồi học không yên. Lúc bấy giờ tôi muốn bắt chắp tất cả, tôi thoát ra khỏi ngưỡng cửa của lớp mà tôi ví như một ao tù. Tôi muốn là một khách lãng du thật sự. Tôi thèm được lang thang dưới trời mưa đầu để trần, hai tay cho vào túi áo Tôi ao ước được đi như thế mãi mãi, được nghe gió lùa vào tóc khiến mái tóc thề rối bời tung bay, được cảm thấy từng sợi mưa thật mong manh lất phất tạt vào mặt... Ước mơ của tôi những buổi học chiều mưa đấy. Thật bé bỏng. Thật pha lê. Và cũng thật vô tội.

Vô tội!... Hai chữ này lại khiến tôi mỉm cười một mình. Chua chát hay êm dịu?... Đã một lần tôi bị đuổi cảnh cáo ba ngày vì đã dám thực hiện ước mơ bé bỏng ấy. Nhưng cũng tại tôi tất cả. Đang ngồi học thấy trời mưa nổi hừng lên bất tử, đứng dậy khoác áo vào, tháo kính ra, thu xếp sách vở và bỏ đi ra một cách ngang nhiên bất chấp sự có mặt của thầy giáo! Hành động ấy quả đúng là điên khùng. Nhưng biết làm sao

hơn khi tôi hiểu rằng dù có xin phép thầy giáo cũng như không. Đã thế lại còn không được đi nữa chứ! Trong cơn bốc đồng, tôi đã không suy nghĩ đắn đo đến hậu quả, của việc mình làm mà chỉ cần biết làm sao thực hiện được ước vọng là đủ. Thế cho nên, tôi có bị đuổi ba ngày cũng còn là phúc lớn cho tôi. Cũng nhờ các thầy giáo khác bênh vực hộ, bảo rằng chắc có nguyên do gì, bởi vì tôi là một học trò xuất sắc nhất và « gương mẫu » trong lớp từ trước đến nay, gương mẫu !... Mĩa mai biết mấy.

Tôi không hiểu trời mưa có ma lực nào để có thể quyến rũ tôi đến thế. Có lẽ những lúc lang thang dưới mưa, tôi cảm thấy thơ thới hơn và đầu óc rảnh rang hơn chẳng? Hay là tại tôi muốn tìm về con đường rợp bóng tươi mát của kỷ niệm? Kỷ niệm lúc nào cũng thật đẹp, nhất là những kỷ niệm buồn. Và ngày xưa lúc nào cũng dấu á, nhất là những ngày xưa có vương nhiều kỷ niệm. Và những chuyện của tôi... nó thuộc về ngày xưa, một ngày xưa chỉ toàn những kỷ niệm buồn. Để rồi một trong bốn ngón búp bê tạo nên trái tim ngọc ngà của tôi đã biến thành cái ngón kéo kỷ niệm của một thoáng xao xuyến trong hồn tôi, một thoáng vấn vương mang tên là Tình Yêu Đầu Đời. Nếu thế, những làn khói xanh lam ươm đầy suy tư lãng vãng trong mắt tôi những lúc ngồi học bài ấy, phải là tiếng thở dài của con tim thủy tinh đang tìm về nẻo cũ? Con tim pha lê trong sáng ấy đã có thời mù sương và đang đi vào lãng quên của hiện tại trong tâm linh của người. Đã cố tình quên nhưng thỉnh thoảng vẫn còn những cơn gió thoảng mang

tên Nhớ Nhung khiến cho rung động. Đã tưởng mình bình thản trở lại sau cơn gió lốc năm xưa ấy, nhưng nào ngờ mình vẫn còn đôi lúc bàng khuâng.

Cố nhân ạ! Trong giấc ngủ nghìn thu ấy, có khi nào người thả hồn mơ về phương trời mù sương này không nhỉ. Mong rằng không nhé. Người đã yên giấc, có lẽ thế lại hóa sương. Còn tôi, hình như tôi đang buông xuôi. Nhiều lúc, tôi đã có ý định điên cuồng là nhắm mắt theo người xuống tuyền đài. Nhưng, trời không thương nên bắt tôi còn mang nhiều bồn phận trong người... thế thì thôi vậy nhé. Giã từ cố nhân vậy, mặc dù muốn thuở tôi không quên nổi người. Lòng tôi đã khép kín từ lâu vì tôi nào phải là một chuyến xe chuyên chở buồn phiền hay một bến tàu lữ đê con thuyền nào muốn đến thì đến, muốn đi thì đi. Một hình bóng vĩnh viễn cách xa đã đủ khiến cho tim hồng này phải để tang suốt đời... dù để tôi phải từ giã từ thơ tìm ngọc ngà không niêm không luật...

Những dòng chữ thân ái này, xin cố nhân hãy xem chúng là cái vẫy tay giã từ lần cuối tiễn người xa tôi mãi mãi. Mặc dù tôi vẫn lang thang những chiều mưa rơi... Mặc dù tôi vẫn bàng khuâng trong những lúc học bài... Vĩnh biệt cố nhân, vĩnh biệt người nhé.

